

ГЕРМАНСКИ УМЕТНИЦИ

од колекцијата на оsten

DEUTSCHE KÜNSTLER

AUS DER SAMMLUNG OSTEN

GERMAN ARTISTS

FROM THE OSTEN COLLECTION

osten®
основан 1945

ГЕРМАНСКИ УМЕТНИЦИ
ОД КОЛЕКЦИЈАТА НА ОСТЕН
DEUTSCHE KÜNSTLER
AUS DER SAMMLUNG OSTEN
GERMAN ARTISTS
FROM THE OSTEN COLLECTION

osten
since 1945

Скопје - 2015 - Skopje

Поддржано од Unterstützt von Suported by

Делегация на Европската унија
Delegation of the European Union

Драги пријатели на уметноста,

Многу големи музеи во светот, за својот фонд можат да им заблагодарат на приватните збирки. Не мора да се врти-ме само кон Њујорк, Лондон или Келн, многу вакви примери, исто така, има и во Источна Европа, како на пример колекцијата на Павле Белјански во Нови Сад, или на Анте Топиќ Мимара во Загреб.

Еден ваков ентузијаст во уметноста стои и зад збирката на ОСТЕН. Мице Јанкуловски, со својот повеќедецениски ангажман, ја собрал оваа единствена збирка во која се наоѓаат околу 8000 уметнички дела (главно цртежи и графики) од XIX и XX век, меѓу кои и дела на повеќе од 400 уметници од Германија или од германското говорно подрачје. Обемноста на збирката на ОСТЕН, од една страна е одушевувачка, а од друга страна, пак, за секој куратор кој се обидува да ја набљудува оваа колекција од аспект на одредени теми и прашања и кој се обидува да ја сортира и да одбере одредени дела – таа претставува предизвик поврзан со огромен труд.

Се радуваме што за оваа работа, која бара висок степен на стручност и сензибилитет, успеавме да придобиеме ангажиран куратор од градот на уметноста – Дизелдорф. Ансгар Лоренц ја прифати задачата, со голема компетенција и осет за особениот потенцијал на збирката на ОСТЕН. Од името на Институтот „Гете“ и од мое лично име сакам да му искажам голема благодарност што тоа му успеа на вака впечатлив начин. Исто така, му се заблагодарувам и на тимот на галеријата ОСТЕН, особено на Мице Јанкуловски и Корнелија Конеска, за прекрасната соработка на овој проект.

Томас Дикхаус, директор на Гете институт - Скопје

Liebe Kunstreunde,

viele große Museen in der Welt verdanken ihren Grundstock privaten Sammlungen. Dazu müssen wir nicht nach New York, London oder Köln schauen, auch in Südosteuropa gibt es dafür viele Beispiele, wie etwa die Sammlung eines Pavle Beljanski in Novi Sad, oder eines Ante Topic Mimara in Zagreb.

Einer dieser Enthusiasten steht auch hinter der Sammlung OSTEN. Mice Jankulovski hat durch sein jahrzehntelanges Engagement diese einzigartige Sammlung zusammen getragen, in der sich etwa 8.000 Kunstwerk (vorwiegend Zeichnungen und Druckgraphik) aus dem 19. und 20. Jahrhundert finden, darunter auch Werke von über 400 Künstlern aus Deutschland oder dem deutschsprachigen Raum.

Die Fülle der Sammlung OSTEN ist einerseits begeisternd, aber andererseits eine arbeitsintensive Herausforderung an jeden Kurator, der versucht diese Sammlung unter bestimmten Themen und Fragestellungen zu betrachten, zu sortieren und bestimmte Werke auszuwählen.

Für freuen uns, dass wir für diese Arbeit, die ein hohes Maß an Expertise und Sensibilität erfordert, einen engagierten Kurator aus der Kunststadt Düsseldorf gewinnen konnten. Ansgar Lorenz hat sich mit großem Sachverstand und dem Gespür für die besonderen Potentiale der Sammlung Osten der Aufgabe angenommen. Dass ihm dieses in so beeindruckender Weise gelungen, dafür gebührt ihm großer Dank, den ich ihm im Namen des Goethe-Instituts und persönlich aussprechen möchte. Gleichfalls bedanke ich mich bei dem Team der Galerie OSTEN, namentlich bei Mice Jankulovski und Kornelija Koneska für die wunderbare Zusammenarbeit in diesem Projekt.

Thomas Diekhaus, Direktor des Goethe Institut - Skopje

Dear art friends,

For their holdings, many great museums in the world could express their appreciation to private art collections. We do not have to go to New York City, London or Cologne; one can find such examples in East Europe as well, for instance the collection of Pavle Beljanski in Novi Sad, or the one of Ante Topić Mimara in Zagreb.

One such art enthusiast stands behind the OSTEN collection as well. Through his involvement across several decades, Mice Jankulovski has succeeded in creating this unique collection, offering about 8,000 works of art (mostly drawings and graphics) dating from the 19th and 20th centuries. It also includes the works of more than 400 artists coming from Germany or German-speaking countries.

One cannot but admire the very size of the OSTEN collection on one hand; for every curator - who tries to see this collection in the context of specific topics and issues, who makes attempts to sort it out and select certain artworks - this represents a challenge relating to rather hard work.

We are happy that for this work - which requires a high level of expertise and sensibility - we were successful to hire a curator coming from the city of art - Dusseldorf. Ansgar Lorenz accepted this task, showing great competence and sensing the specific potentials of the OSTEN collection. On behalf of the Goethe Institute and my own behalf, I would like to express my great appreciation to him that he was able to do it in a very impressive manner. Equally, I would like to use this opportunity to thank the OSTEN gallery team, namely Mice Jankulovski and Kornelija Koneska for the wonderful cooperation in this project.

Thomas Diekhaus, Director of Goethe Institute - Skopje

КОНТИНУИТЕТ И НОВ ПОЧЕТОК

Германски уметници во колекцијата на ОСТЕН

Собирањето уметност може да биде едноставен, но и комплексен, интуитивен, осмислен, отворен, и наменски процес. Процес, кој најчесто укажува на мнозинство навидум спротивставени својства, но сепак секогаш дозволува создавање на единствено портфолио уметнички дела. Значењето и рецепцијата на една уметничка збирка секогаш се тесно поврзани со местото и времето на нејзиното настанување – што не е поинаку ниту со збирката на ОСТЕН Музејот на цртеж, чијшто темелник го поставил Мице Јанкуловски во 2004 година. Институцијата ОСТЕН се темели на една речиси историска установа со долга традиција: во 1945 година, непосредно по завршувањето на Втората светска војна, во Скопје се собираат новинари, публицисти и уметници кои основаат сатирично списание. Во 1969 година, со меѓународната изложба на актуелните сатирични цртежи, институцијата ОСТЕН етаблира и изложбени активности. Со две меѓународни манифестиции за сатира и за цртеж, оваа институција живее до денешен ден и во меѓувреме е надополнета со една уметничка збирка, која веќе брои околу 8000 дела. Од цртеж преку графика и фотографија, збирката во прва линија е сочинета од модерни и современи цртежи и графики, но содржи и сликарски дела и скулптури.

Со речиси 1000 дела од околу 430 машки и женски уметници, безмалу една десетина од уметничиот фонд потекнува од уметници од германскиот простор. Оваа публикација, како еден вид привремен извештај во постојан процес, си зададе цел да даде преглед на повеќе од десетгодишната специфична историја на собирање на оваа млада институција, чиешто име и корени досегнуваат многу подалеку. Публикацијава, нагласувам, не треба да се сфати како сеопфатен регистар на сите дела, туку само како обид за егземпларно претставување на централните уметнички позиции на збирката. Делата собрани во режија на Мице Јанкуловски, притоа, ниту поставуваат барање на целосност, ниту пак сакаат да претставуваат некаков историско-уметнички канон; напротив, тие сочинуваат една екстремно индивидуална матрица на уметнички позиции на дваесеттиот и дваесет и првиот век. Широкиот многуслоен спектар на оваа матрица започнува од раните позиции на Otto Dix, Max Ernst или Käthe Kollwitz, преку уметниците како што се Јозеф Бойс, Markus Lüpertz или Bernhard Schulte, па сè до Гинтер Ферг, Роземарие Трокел или Палома Варга-Вајс. Содржинското тежиште го сочинува уметничкото наследство на раното повоено време на 50-тите, 60-тите и 70-тите години. Врз основа на стотина одбрани дела, во оваа публикација треба да станат видливи суштинските акценти на една збирка, која трага по централните уметнички потенцијали на германската уметност по 1945 година – уметност која е под влијание на прашањата на националниот идентитет и историјата, но и под влијание на копнегот за формулирање прекугранични општествени проекти за еден свет на иднината.

Културните структури на Германија не беа единствените кои во сеопштото расположение за „раскинување со минатото“ од 50-тите години тргнаа во потрага по ново уредување. Како последица од катастрофата на Втората светска војна, се разви еден енформелски уметнички став, со кој подеднакво се одбиваа традиционалните форми и принципи на композицијата и геометристката апстракција. Случајното дојде на местото на рационалното; принципот на непостоење форма на полето од деструкција и настанување дефинира еден нов уметнички став, кој најпрвин се разви во Париз во 50-тите години. Меѓу protagonistите на овој уметнички нов почеток во Германија се вбројуваат уметниците како Карл-Фред Дамен, Карл Ото Гец или Ханс Хартунг. Нивното дело се протега во еден свет на слики кои се еднобојни или со многу редуцирана палета на бои под влијание на линии, петна или полиња кои се чинат како да дејствуваат ритмички. Со спонтани гестови создаваа простори во кои е запишана една психолошка, но и една космичка димензија.

Новиот почеток, т.н. „час нула“, го прокламираа и Хайнц Мак, Otto Piene и Гинтер Икер со основањето на ZERO во доцните 50-ти години. Истоимениот манифест на групата од 1963 година следствено го карактеризира ZERO како еден флуид, како почеток, молчење и тишина, една сеприсутна меѓузона, во која старата состојба преминува во нова.¹ Уметниците од ZERO ја гледаат повоената уметност како да е оптоварена со вишок историски баласт и од своја страна беа во потрага по радикален уметнички нов почеток, кој требаше да биде сосем неоптоварен со минатото. На ужасите од Втората светска војна тие сакаат да им спротивстават еден почист, поздрав свет. На кршливата уметност со акцент на материјалот, која ја пронајдоа како претставник на енформелото повоеното време, сакаат да ѝ спротивстават една слика за светот полна со надеж, насочена кон иднината. Централен елемент за ZERO беше светлината. Светлосните скулптури на Piene или Икеровите полиња со клинци подеднакво упатуваат на концепти на нематеријалното и спиритуалното, како и на прашањето за специфичните материјалности на уметноста.

Значајна е структурата на ZERO како отворена, светска уметничка мрежа, која допира од Европа, преку Северна и Јужна Америка, до Азия. Како естетски експеримент се обидува по можност да ги надмине сèуште свежите рани на еден поделен свет со прекугранична размена.

Разбираливо е дека повоеното време, покрај емпатичните повици за нов почеток, требаше да остави простор и за естетски континуитети. Авантгардистите во 20-тите и 30-тите години исто така сметаат дека се наоѓаат на прагот на едно ново време и одамна развија конструкција на утопии кои не се исклучиво естетски. Недостигот на слобода и на можностите за развој соследењата и со прогоните во Германија во 30-тите и 40-тите години навистинаја сопреа уметничката продукција, но затоа пак се создадоа резервати на рационално-конструктивни обиди во егзил, на пример во Соединетите Американски Држави или во Швајцарија. По Втората светска војна, на сцена стапија нова генерација уметници кои во конкретната уметност развија голема еманципаторска сила, кои упатувајќи на основните принципи на обликувањето во непосредната повоена Модерна се втиснаа во колективното сеќавање на XX век.

¹ Манифест на ZERO, во: ZERO: Каталог Мак-Пиен-Икер. КестнерГезелшафт, Хановер 1965.

Конкретната уметност притоа не го следеше традиционалниот поим за апстракција, бидејќи не апстрахира ништо што е дадено во материјалната реалност, туку го материјализира духовното. Тео ван Дезбург беше оној кој уште во 1924 година го воведе поимот конкретна уметност. Во еден манифест од основањето на групата „Art concret“ (Конкретна уметност) во 1930 година, тој ја пронајде својата програмска определба и оттогаш се залага за уметност заснована врз математичко-геометриски основи.

Како проект спротивен на постојните емоционално-гестуални методи, конкретната уметност во декадата на апстрактниот експресионизам и енформелот откри нови простори преку нов однос кон конструктивните принципи на обликувањето. Специфичните предизвици на повоеното општество, но и научниот и техничкиот развој на времето, го засилија односот кон интернационализираната и концептуално прошириена конкретна уметност. Конкретната уметност со корени во контекст на конструктивизмот на 20-тите години, отелотвори едно централно поглавје на уметноста на повоените години во Германија. Неа ѝ беше приписан гестот на креативност што упатува на иднината. Таа ја ревитализира навидум завршената епоха на апстракцијата, ја претвори во безвремена естетска категорија и стана непредметен и универзален светски јазик.

Уште во 1960 година Макс Бил, кој заедно со Јозеф Алберс или Рихард Паул се вбројува во протагонистите на конкретната уметност, забележува дека „во уметноста решавачко значење има пронајдокот“. ² Иван Дезбург со воведувањето на поимот „конкретна“ примарно беше заинтересиран за манифестирање на еден уметнички став, бидејќи и Бил, заинтересиран за јазикот на формата, ја гледа конкретната уметност повеќе како отворена идеја отколку како затворена категорија.

Овој факт најпосле овозможи многустратно проширување на репертоарот на бои и форми кај конкретните позиции во 60-тите и 70-тите години. Уметниците застапени во збирката на ОСТЕН – како Андреас Брант, Гинтер Фрухтрунк, Рупрехт Гајгер, Тило Мач, Јо Нимајер, Петер Штехлин или Лудвиг Вилдинг – со текот на годините развија разновидни и послободни видови игри со геометрискиот јазик на формите кои на оригиналната строгост и рационалност на конструктивната уметност ѝ дадоа нова леснотија.

Во декадите што следат се гледа како изгледа различноста на овие текови, и тоа не само од американското „сликарство на обоени полиња“ (Color Field Painting) и минималната уметност. Токму оваа разновидност, која го прави особен потенцијалот на конструктивното наследство и дозволува слободен однос со неговиот вокабулар на форма, е таа што го носи духот на конструктивизмот и на конкретната уметност до современата уметност. Еден конструктивно-конкретен дух, кој е жив во збирката на ОСТЕН, го пренесува утопиското ветување на Модерната сè до сегашноста.

Оваа публикација излегува како резултат на реализираниот попис на колекцијата на ОСТЕН. За прекрасната соработка и инспирација во рамките на овој проект, од срце им благодарам на Мице Јанкуловски и Кornелија Конеска од ОСТЕН Музејот на цртежот. Особена благодарност ѝ должам на Канцеларијата за врски на Институтот „Гете“ во Скопје, пред сè на Томас Дикхаус, како и на Делегацијата на ЕУ во Скопје, без чијашто широкограда поддршка овој амбициозен проект немаше да биде остварлив.

Ансгар Лоренц

Ханс ХАРТУНГ Hans HARTUNG

L-15 1976, 1976, литографија, потпишана, 54 x 46 см
L-15 1976, 1976, Lithografie, signiert, 56 x 46 cm
L-15 1976, 1976, lithograph, signed, 56 x 46 cm

² Бил, Макс: Конкретна уметност – 50 години развој. Каталог од изложбата Хелмхаус Цирих, Цирих 1960, стр. 7.

KONTINUITÄT UND NEUANFANG

Deutsche Künstler aus der Sammlung OSTEN

Kunst zu sammeln kann ein einfacher wie komplexer, ein intuitiver wie bedachter, ein offener wie zielgerichteter Prozess sein. Ein Prozess, der nicht selten eine Vielzahl augenscheinlich widersprüchlicher Merkmale aufweist, jedoch stets einen einzigartigen Bestand an Kunstwerken entstehen lässt. Die Bedeutung und Rezeption einer Kunstsammlung ist immer eng mit Ort und Zeit ihrer Entstehung verknüpft – nicht anders ist es mit der Sammlung des OSTEN Museum für Zeichnung, deren Grundstein Mice Jankulovski im Jahr 2004 legte. Die Institution OSTEN gründet sich auf eine mittlerweile historische Einrichtung mit langer Tradition: 1945, unmittelbar nach Ende des zweiten Weltkriegs, fanden sich in Skopje Journalisten, Publizisten und Künstler zur Gründung eines satirischen Magazins zusammen. Mit einer internationalen Leistungsschau aktueller Satirezeichnung etablierte sich OSTEN im Jahre 1969 auch als Ausstellungsraum. Mit zwei internationalen Veranstaltungen für Satire und Zeichnung lebt diese Institution bis heute fort und wird ergänzt durch eine mittlerweile rund 8.000 Werke umfassende Kunstsammlung. Von der Zeichnung, über den Druck bis zur Fotografie gründen sich die Bestände in erster Linie auf moderner und zeitgenössischer Zeichnung und Grafik, beinhalten aber auch malerische und plastische Werke.

Mit knapp 1.000 Werken von rund 430 Künstlerinnen und Künstlern stammt fast ein Zehntel der Sammlungsbestände von Künstlern aus dem deutschen Raum. Als eine Art Zwischenbericht in einem fortwährenden Prozess hat sich diese Publikation zum Ziel gesetzt einen Überblick über zehn Jahre spezifischer Sammlungsgeschichte einer noch jungen Institution zu leisten, deren Namen und Wurzeln weit zurückreichen. Die Publikation versteht sich dabei ausdrücklich nicht als umfassendes Sammlungsverzeichnis, sondern versucht sich an einer exemplarischen Vorstellung zentraler künstlerischer Positionen der Sammlung. Die unter der Regie Mice Jankulovskis zusammengetragenen Werke haben dabei weder den Anspruch auf Vollständigkeit, noch möchten sie einen kunsthistorischen Kanon repräsentieren, viel mehr bilden sie eine höchst individuelle Matrix künstlerischer Positionen des zwanzigsten und einundzwanzigsten Jahrhunderts. Das facettenreiche Spektrum dieser Matrix reicht von frühen Positionen wie Otto Dill, Max Ernst oder Käthe Kollwitz, über Künstler wie Joseph Beuys, Markus Lüpertz oder Bernard Schultze bis hin zu Günther Förg, Rosemarie Trockel oder Paloma Varga Weisz. Den inhaltlichen Schwerpunkt bildet das künstlerische Erbe der frühen Nachkriegszeit der 1950, 60er und 70er Jahre. Anhand von rund einhundert ausgewählten Werken sollen in dieser Publikation die wesentliche Akzentuierungen einer Sammlung sichtbar werden, die den zentralen künstlerischen Potenzialen deutscher Kunst nach 1945 nachspürt – Kunst, die sowohl von Fragen nationaler Identität und Geschichte geprägt ist, als auch von der Sehnsucht nach der Formulierung grenzüberschreitender Gesellschaftsentwürfe für eine zukünftige Welt.

In der allgemeinen Aufbruchsstimmung der 1950er Jahre machte sich nicht nur das kulturelle Gefüge Deutschlands auf die Suche nach einer neuen Ordnung. In der Folge der Katastrophe des Zweiten Weltkriegs entwickelte sich mit dem Informel eine künstlerische Haltung, die tradierte Form- und Kompositionsprinzipien ebenso ablehnte wie die geometrische Abstraktion. Das Akzidentelle trat an die Stelle der Ratio, es war das Prinzip der Formlosigkeit im Spannungsfeld von Destruktion und Entstehung, welches zunächst im Paris der 1950er Jahre eine neue künstlerische Haltung definierte. In Deutschland waren es Positionen wie Karl-Fred Dahmen, Karl Otto Götz oder Hans Hartung, die zu den Protagonisten dieses künstlerischen Neubeginns zählten. Ihr Werk erstreckt sich in monochromen oder mit sehr reduzierter Palette gestalteten Bildwelten, die geprägt sind von rhythmische agierenden Linien, Flecken oder Feldern. Mit spontaner Geste schufen sie Räume, denen sowohl eine psychologische, als auch kosmische Dimension eingeschrieben ist.

Den Neuanfang, die sprichwörtliche Stunde Null proklamierten auch Heinz Mack, Otto Piene und Günther Uecker mit der Gründung von ZERO in den späten 1950er Jahren. Dem gleichnamigen Manifest der Gruppe aus dem Jahr 1963 zufolge charakterisiert sich ZERO als ein Fluidum, als Anfang, als Schweigen und Stille, eine allgegenwärtige Zwischenzone, in der ein alter Zustand in einen neuen übergeht.¹ Die ZERO Künstler sahen die Nachkriegskunst mit einem Übermaß an historischem Ballast befrachtet und suchten ihrerseits den radikalen künstlerischen Neubeginn, der gänzlich unbelastet von der Vergangenheit seien sollte. Sie wollten den Gräueln des Zweiten Weltkriegs eine reinere, heilere Welt entgegensetzen. Der eher spröden, materialbetonten Kunst, die sie im Informel der Nachkriegszeit repräsentiert fanden, suchten sie ein hoffnungsvolles, zukunftsweisendes Weltbild entgegenzusetzen. Ein zentraler Bezugspunkt für ZERO war das Licht. Etwa in Pienes Lichtskulpturen oder Ueckers Nagelfeldern verwies es gleichermaßen auf Konzepte der Immateriellität und Spiritualität, als auch die Frage nach den spezifischen Materialitäten von Kunst.

Bemerkenswert ist ZEROs Konstitution als offenes, weltumspannendes künstlerisches Netzwerk, das von Europa über Nord - und Südamerika bis nach Asien reichte. Als ästhetisches Experiment suchte es im grenzüberschreitenden Austausch nach Möglichkeiten die noch frischen Wunden einer geteilten Welt zu überwinden.

Es liegt nahe, dass die Nachkriegszeit neben jenen emphatischen Aufrufen zum Neubeginn auch Raum für ästhetische Kontinuitäten lassen sollte. Bereits die Avantgarden der 1920er und 1930er Jahren sahen sich an der Schwelle zu einer neuen Zeit und hatten sich längst an die Konstruktion nicht bloß künstlerischer Utopien gemacht. Der Mangel an Freiheit und Entfaltungsmöglichkeiten durch Verfolgung und Verfemung im Deutschland der 1930er und 40er Jahre brachte zwar die künstlerische Produktion in Deutschland zum stehen, ließ jedoch beispielsweise in den Vereinigten Staaten oder der Schweiz Reservate rational-konstruktiver Ansätze im Exil entstehen. Nach dem Zweiten Weltkrieg trat dann eine neue Künstlergeneration auf den Plan, die in der Konkreten Kunst eine große emanzipatorische Kraft entwickelte und sich im Verweis auf die gestalterischen Grundprinzipien der unmittelbaren Nachkriegsmoderne ins kollektive Gedächtnis des 20. Jahrhundert einschrieb.

¹ ZERO-Manifest, in: ZERO: Katalog Mack-Piene-Uecker, Kestner Gesellschaft, Hannover 1965.

Die Konkrete Kunst folgte dabei nicht dem traditionellen Abstraktionsbegriff, da sie nichts in der materiellen Realität Vorhandenes abstrahiert, sondern Geistiges materialisiert. Es war Theo van Doesburg, der den Begriff Konkrete Kunst bereits 1924 eingeführt hatte. 1930 fand er in seinem Manifest bei der Gründung der Gruppe „Art concret“ seine programmatische Festlegung und steht seitdem für eine auf mathematisch-geometrischen Grundlagen beruhende Kunst.

Als Gegenentwurf zu den herrschenden emotional-gestischen Ansätzen erschloss die Konkrete Kunst in der Dekade von Abstraktem Expressionismus und Informel mit einem Bezug auf konstruktive Gestaltungsprinzipien neue Terrains. Die spezifischen Herausforderungen der Nachkriegsgesellschaft, aber auch die wissenschaftlichen und technischen Entwicklungen der Zeit vergrößerten das Bezugssystem einer internationalisierten und konzeptionell erweiterten Konkreten Kunst.

Die im Kontext des Konstruktivismus der 1920er Jahre wurzelnde Konkrete Kunst verkörpert ein zentrales Kapitel der Kunst der Nachkriegsjahre in Deutschland. Ihr eingeschrieben war der Gestus zukunftsweisender Kreativität. Sie revitalisierte eine scheinbar abgeschlossene Epoche der Abstraktion und wandelte diese zu einer zeitlosen ästhetischen Kategorie, indem sie zur ungegenständlichen wie universalen Weltsprache wurde.

Bereits 1960 stellte Max Bill, der gemeinsam mit Josef Albers oder Richard Paul Lohse zu den Protagonisten der Konkreten Kunst zählte, fest: „in der Kunst ist die Erfindung von entscheidender Bedeutung“². War bereits van Doesburg bei der Einführung des Begriffs „konkret“ primär an der Manifestierung einer künstlerischen Haltung, denn einer Formensprache interessiert, sah auch Bill die Konkrete Kunst mehr als offene Idee, denn abgeschlossene Kategorie.

Nicht zuletzt dieser Umstand ermöglichte die vielschichtige Erweiterung des Farb- und Formenrepertoires konkreter Positionen in den 1960er und 70er Jahren. Künstler wie die in der Sammlung OSTEN vertretenen Andreas Brandt, Günter Fruhtrunk, Rupprecht Geiger, Thilo Maatsch, Jo Niemeyer, Peter Staechlin oder Ludwig Wilding entwickelten im Verlauf der Jahre vielfältige und freiere Spielarten geometrischer Formensprache, die der originären Strenge und Rationalität konstruktiver Kunst eine neue Leichtigkeit verliehen.

Wie unterschiedlich diese Entwicklungen aussahen zeigte sich nicht nur im amerikanischen Color Field Painting oder der Minimal Art der anschließenden Dekaden. Es ist gerade diese Vielfalt, welche das besondere Potenzial des konstruktiven Erbes ausmacht und jenen freien Umgang mit dessen Formvokabular erlaubt, der den Geist von Konstruktivismus und Konkreter Kunst bis in die zeitgenössische Kunst trägt. Ein konstruktiv-konkreter Geist, welcher in der Sammlung OSTEN lebendig ist und das utopische Versprechen der Moderne bis in die Gegenwart hinein zu tragen vermag.

Diese Publikation erscheint als das Resultat einer Bestandsaufnahme der Sammlung OSTEN. Für die großartige Zusammenarbeit und Inspiration im Rahmen dieses Projekts danke ich von Herzen Mice Jankulovski und Kornelia Koneska vom OSTEN Museum für Zeichnung. Besonderer Dank gebührt dem Verbindungsbüro des Goethe Instituts in Skopje, allen voran Thomas Diekhaus, sowie der Delegation der Europäischen Union in Skopje, ohne deren großzügige Unterstützung dieses ambitionierte Projekt nicht denkbar gewesen wäre.

Ansgar Lorenz

Гинтер ФЕРГ Günter FÖRG

Диагонали. без датум, графика, потпишана и датирана 29,5 x 21 см
Diagonales, ohne Jahr, Druck, signiert und datiert, 29,5 x 21 cm
Diagonales, no date, print, signed and dated, 29.5 x 21 cm

² Bill, Max: konkrete kunst – 50 jahre entwicklung. Ausst.-Kat. Helmhaus Zürich, Zürich 1960, S. 7.

CONTINUITY AND A NEW BEGINNING

German Artists from the OSTEN Collection

Collecting artworks can be a simple and yet complex, intuitive as well as elaborate, open, and even designated process. A process, which often denotes many seemingly opposite features, and still always allows for the creation of a cohesive portfolio of artworks. The significance and reception of a given art collection are always closely related to the place and time of its formation; this can be also applied to the art collection of the OSTEN Museum of Drawing, whose foundations were laid down by Mice Jankulovski in 2004. The OSTEN Institution is based on a historic institution with a long tradition: in 1945, just after the end of the Second World War, in Skopje a group of journalists, publicists, and artists gathered to establish a satirical magazine. In 1969, by organizing an international exhibition devoted to contemporary satirical drawing, OSTEN established itself as an exhibition space as well. With two international events (one for satire, and the other for drawing), this institution has survived to the present day; in the meantime, it was also expanded with an art collection, which now contains about 8,000 works of art. From drawing to print and photography, this collection basically consists of modern and contemporary drawings and graphics but also includes paintings and sculptures.

Amounting to almost 1,000 works created by about 430 male and female artists, nearly every tenth item of this collection comes from artists from German-speaking countries. As some kind of progress report in a continuous process, this publication is intended to give an overview of the specific history of collecting works of art for more than ten years by this young institution, whose name and roots go even further back in time. I would like to underline that this publication should not be seen as a comprehensive register of all works, but as an attempt to make an exemplary presentation of the central artistic positions of the collection itself. These works, collected by Mice Jankulovski, have no intention to make a request for completeness; they do not want to represent a certain historic and artistic canon either; on the contrary, they make an extremely individual matrix of artistic positions relating to the 20th and 21st century. The wide and in every sense multi-layered spectrum of this matrix starts with early positions like Otto Dill, Max Ernst, or Käthe Kollwitz, through artists like Joseph Beuys, Markus Lüpertz, or Bernard Schultze, all the way to Günther Förg, Rosemarie Trockel or Paloma Varga Weisz. The collection focuses on the early postwar decades of the 1950s, 1960s, and 1970s. The specific selection of around one hundred works in this publication represents the essential accents of the OSTEN collection and tells about the artistic potentials of German art after 1945; an art questioning concepts of national identity and history and aiming to formulate a global agenda for a future world.

Cultural structures in Germany were not the only ones, which, in the general tendency "to break with the past" in the 1950s, started their quest for a new system. As a consequence of the Second World War, an informal artistic attitude was developed; it rejected the traditional forms and principles of composition and geometric abstraction. The rational was replaced by the accidental; the refusal of form defined a new artistic approach through destruction and genesis; these concepts arose in Paris in the early 1950s. Protagonists of this new artistic approach in Germany were artists like Karl-Fred Dahmen, Karl Otto Götz, and Hans Hartung. Their body of work stretches in a realm of pictures that are monochrome or have a significantly reduced color range showing lines, stains, or planes that seem to function in a rhythmic manner. By means of spontaneous gestures, they created a pictorial space in which a psychological and even cosmic dimension is recorded.

The new beginning, the so-called "zero hour," was also proclaimed by Heinz Mack, Otto Piene, and Günther Uecker, by establishing the ZERO group in the late 1950s. Their 1963 manifesto, sharing the same name as the group, consequently characterized ZERO as a fluid, as a start, hush, and silence, a kind of omnipresent inter-zone, where the past era is transposed into a new one. The ZERO artists considered postwar art to be burdened with excessive historical ballast; hence, on their part they were on a quest for a new radical artistic start that was entirely unencumbered with the past. They wanted to surmount the horrors of the Second World War by offering a virgin and human world. They intended to confront the demure Art Informel of the early postwar years with a dematerializing perspective on the world, full of hope and directed to the future. The main element for ZERO was light. The illuminated sculptures by Piene or the nail works by Uecker equally refer to concepts of the immaterial and the spiritual, as well as to the issue of the specific materiality of art.

An important detail of ZERO was its international structure as an open, global network linking Europe with North and South America and Asia. As an aesthetic experiment, it pursues, preferably, to overcome the fresh wounds of a recently divided world by means of a cross-border exchange.

It is understandable that besides all the empathic calls for a fresh start the postwar decades provided space for aesthetic continuities as well. It was the avant-garde artists of the 1920s and 1930s that in a similar manner considered themselves to be at the threshold of a new era and long ago designed construction of utopias that were not exclusively aesthetic. Lack of freedom and opportunities for progress, accompanied by police surveillance and persecution in Germany in the 1930s and 1940s ceased the artistic production and forced not only the protagonists of a rational-constructive art to emigrate to the United States of America or Switzerland. Following the Second World War, a new generation of artists came on the scene; they developed a great emancipatory force in the Concrete Art; referring to the basic principles of Abstraction and Modernism became part of the collective memory of the 20th century. Concrete Art did not follow the traditional notion of abstraction, since it did not abstract anything that had been given by nature; on the other hand, it materialized the spiritual. Theo van Doesburg was the one who by 1924 introduced the notion of Concrete Art. In the 1930 founding manifesto of the group "Art Concret", he drafted a programme dedicated to a particular artistic production based on mathematical and geometric foundations.

¹ZERO-Manifest, in: ZERO: Katalog Mack-Piene-Uecker. Kestner Gesellschaft, Hannover, 1965.

As a project contrary to the then existing emotional and gestural methods, Concrete Art attained new areas in the decade of Abstract Expressionism and Art Informel, by offering a new attitude to the principles of artistic design. The specific challenges of the postwar society and the pervasive scientific and technical progress of the time enhanced the attitude to the internationalized and conceptually expanded Concrete Art. With its roots in the 1920's Constructivism, Concrete Art embodied a major chapter of postwar art in Germany. Again, a certain gesture of creativity referring to the future, was ascribed to this art. It was able to revitalize the seemingly finished era of abstraction, thus turning abstraction into a timeless aesthetic category and becoming a non-objective and universal global language.

Already in 1960, Max Bill, together with Josef Albers and Richard Paul Lohse one of the early protagonists of Concrete Art, noted, "in art, invention denotes the decisive importance." Introducing the term "concrete" for the first time, Theo van Doesburg's manifesto was focusing on a specific artistic attitude, while Max Bill was interested in the language of the form and regarded Concrete Art more as an open-ended idea rather than a closed category.

This fact finally enabled the development of a multiplex expansion of the range of colors and forms in the concrete positions of the 1960s and 1970s. German artists included in the OSTEN collection such as Andreas Brandt, Günter Fruhtrunk, Rupprecht Geiger, Thilo Maatsch, Jo Niemeyer, Peter Staechlin, and Ludwig Wilding during the years developed diverse variations of a geometric language. Their art gave new ease to the original rigidity and rationality of the constructive art.

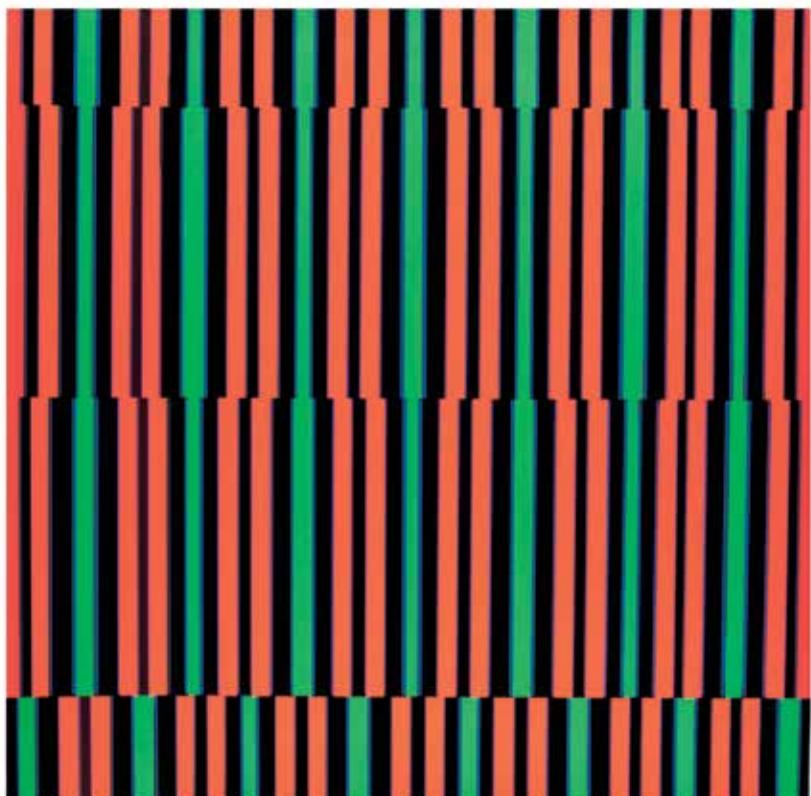
In the following decades, one could easily notice the differences among the global tendencies in abstract art, not only in the context of the American Color Field Painting or Minimal Art. It is exactly the very diversity that characterizes the potentials of the constructive art's successors who finally enabled the supremely free handling of form. This again carries the spirit of Constructivism and Concrete Art towards Contemporary Art. A specific spirit of Constructive and Concrete Art, which is appreciably alive within the OSTEN collection conveying the utopian promise of Modernism to the present.

This publication is the result of a major review of works by German artists from the collection of the OSTEN Museum of Art. I would like to express my sincere gratitude to Mice Jankulovski and Kornelija Koneska from the OSTEN Museum of Art for their outstanding teamwork and ceaseless inspiration in the context of this project. I would also like to thank the Office of the Goethe Institute in Skopje, above all Thomas Diekhaus, as well as the Delegation of the European Union in Skopje. Without their generous support this ambitious cooperation project would not have been possible.

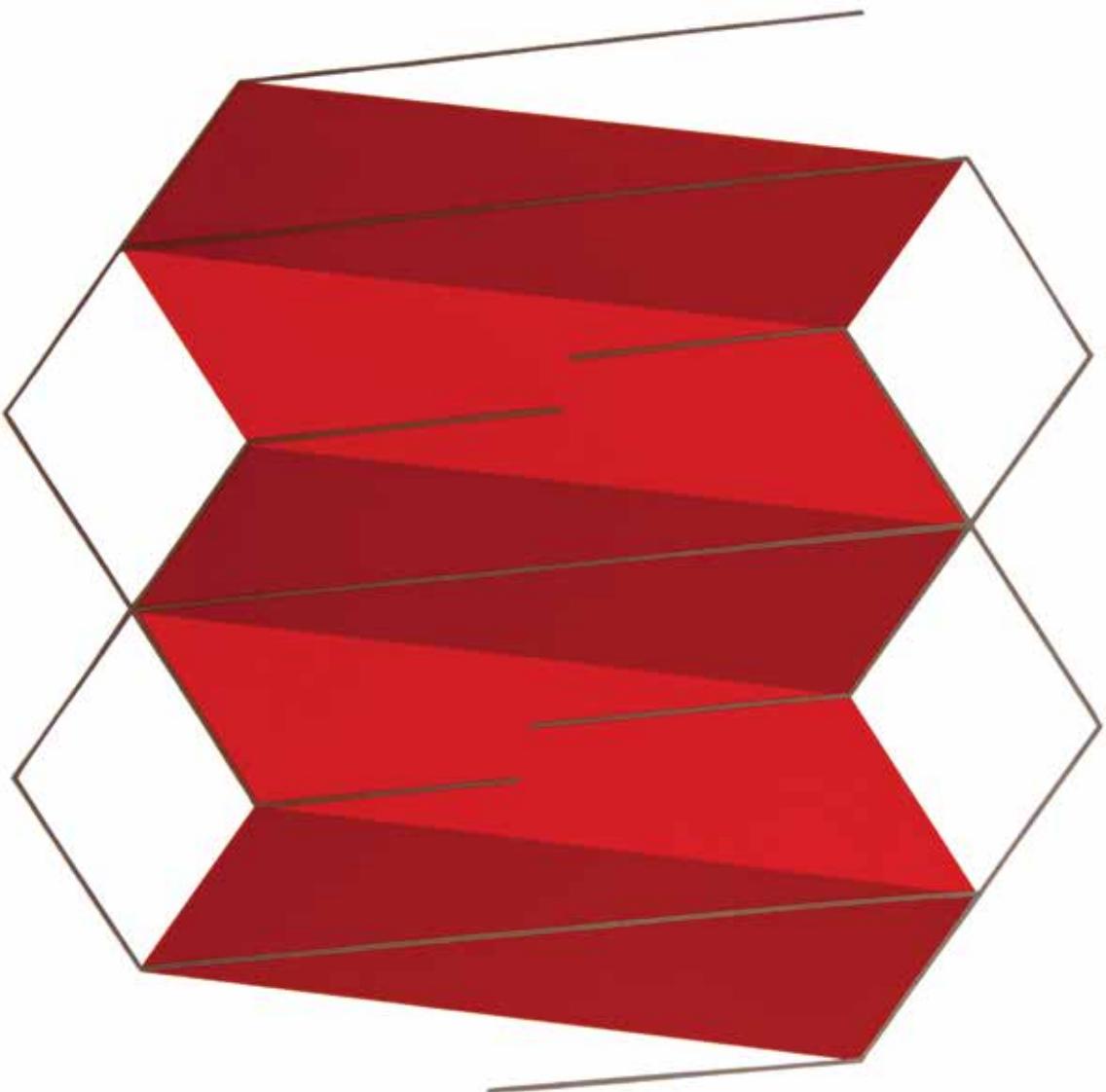
Ansgar Lorenz

Гинтер ФРУХТРУНК Günter FRUHTRUNK

Геометрическа композиција, без датум,
литографија, нумерирана 90/115, 92 x 93 см
Geometrische Komposition, ohne Jahr,
Lithografie, nummeriert 90/115, 92 x 93 cm
Geometric Composition, no date,
lithograph, numbered 90/115, 92 x 93 cm

² Bill, Max in: Konkrete kunst – 50 jahre entwicklung. Ausst.-Kat. Helmhaus Zürich, Zürich, 1960, p. 7.

Joachim Albrecht

Јоаким АЛБРЕХТ
Joachim ALBRECHT

Композиција, 1968, литографија, потпишана, 65 x 50 см
Komposition, 1968, Lithografie, signiert, 65 x 50 cm
Composition, 1968, lithograph, signed, 65 x 50 cm

Jan БАЛЕТ
Jan BALET

Без наслов, без датум, графика, потпишанаи нумерирана 29/150, 66 x 50 см
Ohne Titel, ohne Jahr, Druck, signiert und nummeriert 29/150, 66 x 50 cm
Untitled, no date, print, signed and numbered 29/150, 66 x 50 cm

Дитер АПЕЛТ
Dieter APPELT

Портрет, 1986, офсетна графика, потпишана и нумерирана 79/88, 70 x 50 см
Porträt, 1986, Offsetdruck, signiert und numeriert 79/88, 70 x 50 cm
Portrait, 1986, offset print, signed and numbered 79/88, 70 x 50 cm

Хорст АНТЕС
Horst ANTES

Прстен, 1991, објект, 16 фигури од хартија залепени на картон, 32 x 49 x 17 см
Der Ring, 1991, Objekt, 16 Papierfiguren auf Karton montiert, 32 x 49 x 17 cm
The Ring, 1991, object, 16 figures made of paper mounted on cardboard, 32 x 49 x 17 cm

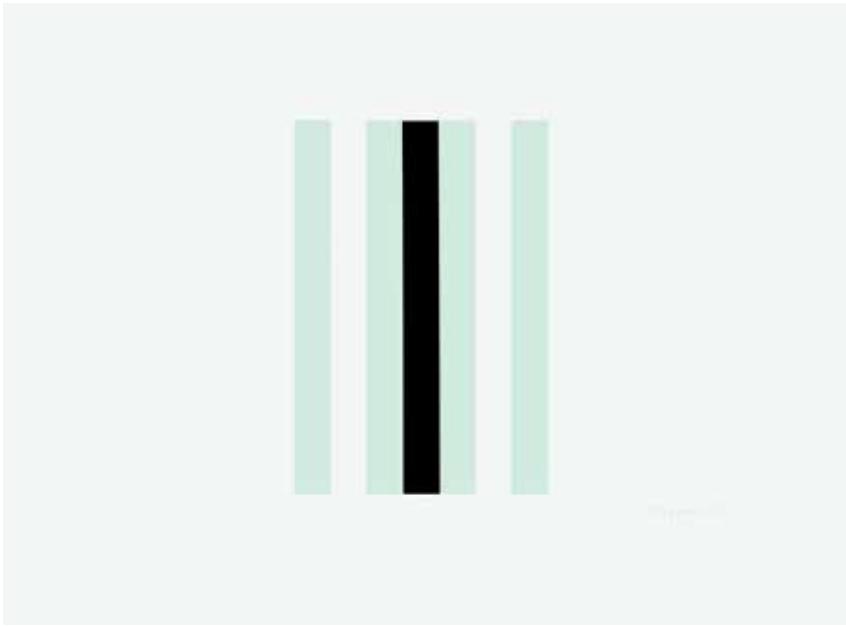
Георг БАЗЕЛИЦ
Georg BASELITZ

Без наслов, 1959, графика, потпишана, датирана и нумерирана 48/50, 74 x 64 см
Ohne Titel, 1959, Radierung, signiert, datiert und nummeriert 48/50, 74 x 64 cm
Untitled, 1959, etching, signed, dated and numbered 48/50, 74 x 64 cm

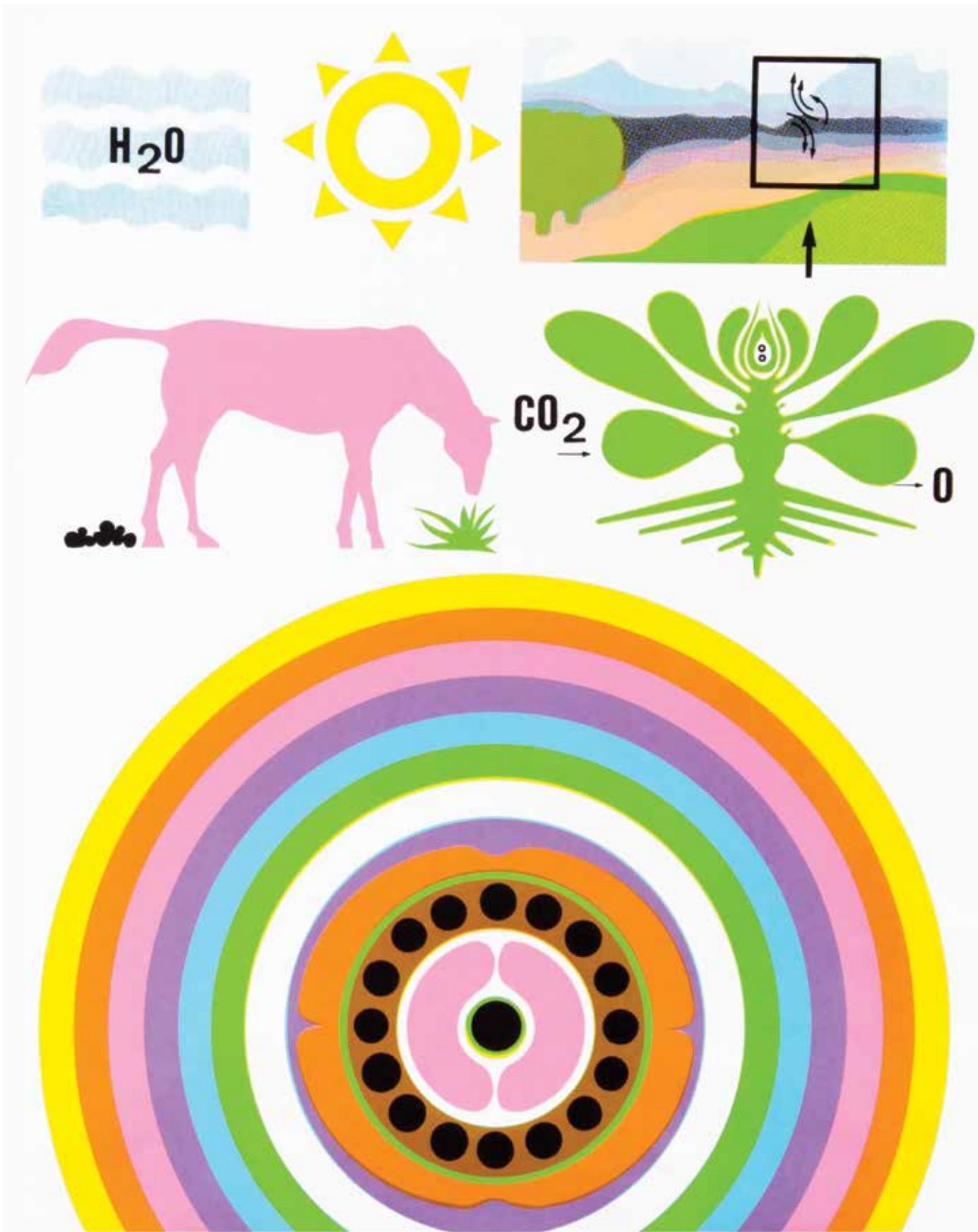
Јозеф БОЈС
Joseph BEUYS

Принт 2, 1971, графика, потпишана и нумерирана 78/202, 80 x 57 см
Druck 2, 1971, Buchdruck, signiert und nummeriert 78/202, 80 x 57 cm
Print 2, 1971, print, signed and numbered 78/202, 80 x 57 cm

Андреас БРАНТ
Andreas BRANDT

Алфа (3/3), 1985, графика, потпишана и датирана, 56 x 76 см
Alpha (3/3), 1985, Radierung, signiert und datiert, 56 x 76 cm
Alpha (3/3), 1985, etching, signed and dated, 56 x 76 cm

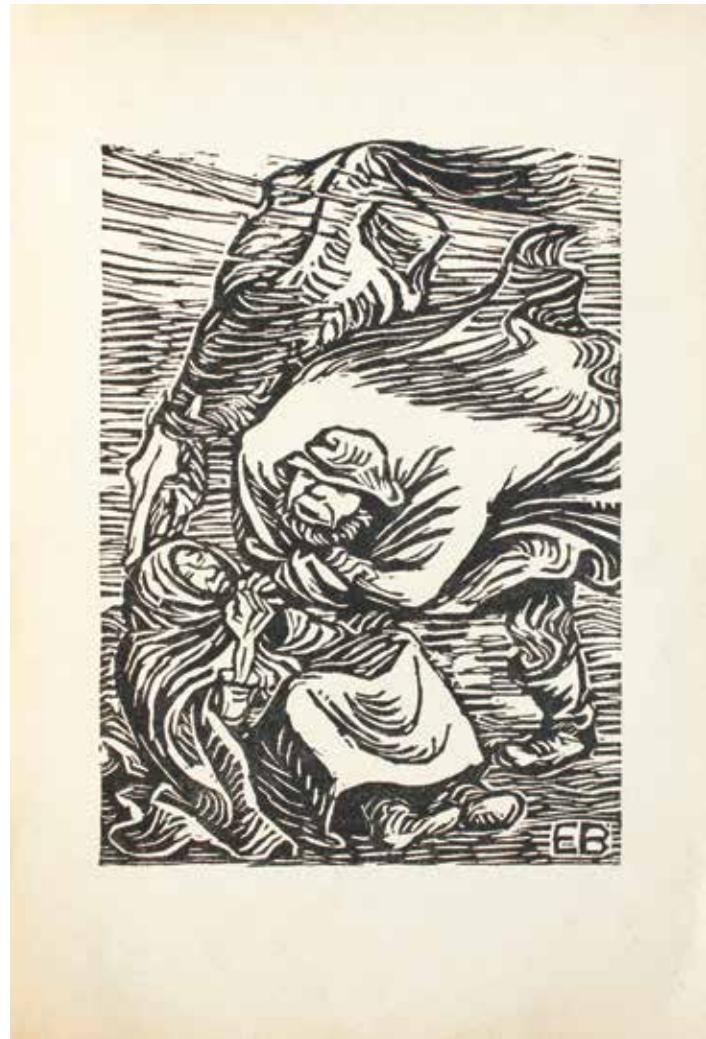
Гернот БУБЕНИК
Gernot BUBENIK

H₂O, 1969, графика, потпишана, датирана и нумерирана 20/150, 43 x 32 см
H₂O, 1969, Druck, signiert, datiert und numeriert 20/150, 43 x 32 cm
H₂O, 1969, print, signed, dated and numbered 20/150, 43 x 32 cm

Ханс БЕЛМЕР
Hans BELLMER

Група во бура, 1919, дроворез, 24,5 x 17,5 см
Gruppe in Sturm, 1919, Holzschnitt, 24,5 x 17,5 cm
Group in a Storm, 1919, woodcut, 24.5 x 17.5 cm

Ернст БАРЛАХ
Ernst BARLACH

Добар ден Макс Ернст (Пеј-саж), 1972, графика, потпишана и нумерирана 95/100, 66 x 50 см
Bon Jour Max Ernst (Pays-sage), 1972, Radierung, signiert und nummeriert 95/100, 66 x 50 cm
Bon Jour Max Ernst (Pays-sage), 1972, etching, signed and numbered 95/100, 66 x 50 cm

Вернер БУНЦ
Werner BUNZ

Без наслов, 1958, графика, потпишана и датирана, 38 x 28 см
Ohne Titel, 1958, Radierung, signiert und datiert, 38 x 28 cm
Untitled, 1958, etching, signed and dated, 38 x 28 cm

Гизела БУЛАХЕР
Gisela BULLACHER

Водна трева со сенка, 2004, ц-принт, потписан и датиран, 50 x 50 см
Entengrütze mit Schatten, 2004, C-Print, signiert und datiert, 50 x 50 cm
Duckweeds with Shadow, 2004, c-print, signed and dated, 50 x 50 cm

Клаус БУРИ
Claus BURY

Страст за кука со градина, 1995, сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана 63/100, 80 x 60 см
Lust zum Gartenhaus, 1995, Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 63/100, 80 x 60 cm
Lust for Garden House, 1995, serigraph, signed, dated and numbered 63/100, 80 x 60 cm

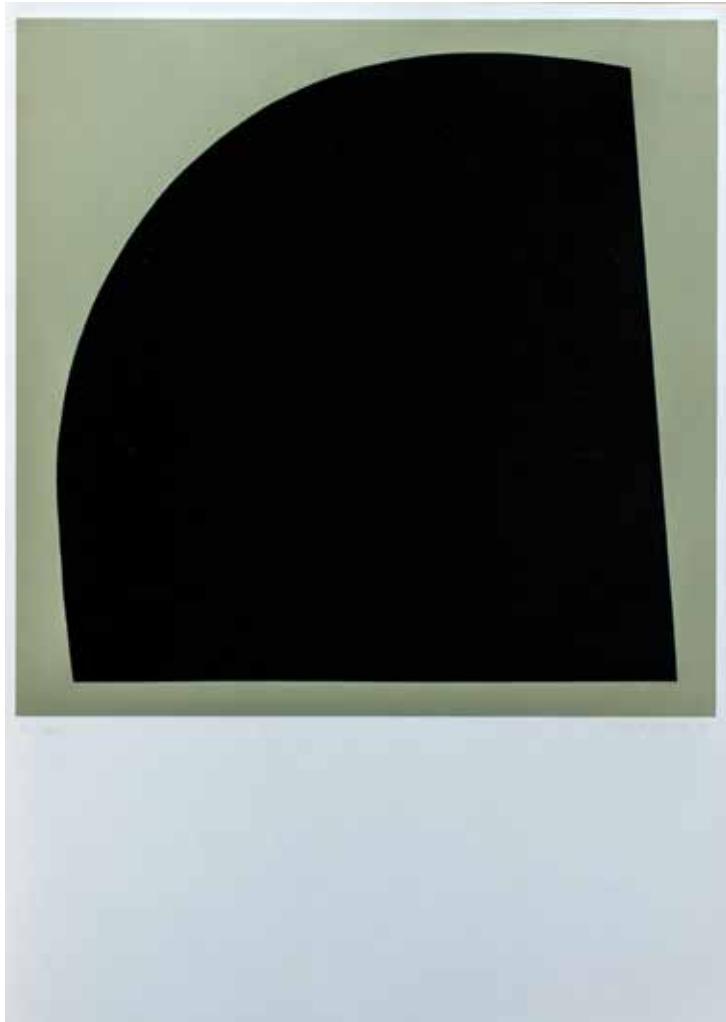
Емил ЧИМИОТИ
Emil CIMIOTTI

Неформална композиција, 1987, литографија, потпишана и нумерирана 27/60, 21 x 20 см
Informelle Komposition, 1987, Lithografie, signiert und nummeriert 27/60, 21 x 20 cm
Informal Composition, 1987, lithograph, signed and numbered 27/60, 21 x 20 cm

Карл Фред ДАМЕН
Karl Fred DAHΜEN

Без наслов, 1979, графика во длабок печат со вдлабнување, потпишана, датирана и нумерирана 3/75, 78 x 60 см
Ohne Titel, 1979, Radierung mit Prägung, signiert, datiert und nummeriert 3/75, 78 x 60 cm
Untitled, 1979, etching with embossing, signed, dated and numbered 3/75, 78 x 60 cm

Бернд ДАМКЕ
Bernd DAMKE

Композиција, 1974, сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана 74/160, 59,5 x 42 см
Komposition, 1974, Serigrafie, signiert, datiert and nummeriert 74/160, 59,5 x 42 cm
Composition, 1974, serigraph, signed, dated and numbered 74/160, 59.5 x 42 cm

Ханс Д ВОС
Hans D VOSS

Композиција, 1967, графика, потпишана, датирана и нумерирана 16/22, 44 x 31 см
Komposition, 1967, Druck, signiert, datiert and nummeriert 16/22, 44 x 31 cm
Composition, 1967, print, signed, dated and numbered 16/22, 44 x 31 cm

Ото Дил
Otto DILL

Студија на глава, без датум, молив на хартија, потписан , 34,5 x 28 см
Kopfstudie, ohne Jahr, Bleistift auf Papier, signiert, 34,5 x 28 cm
Head Study, no date, pencil on paper, signed, 34.5 x 28 cm

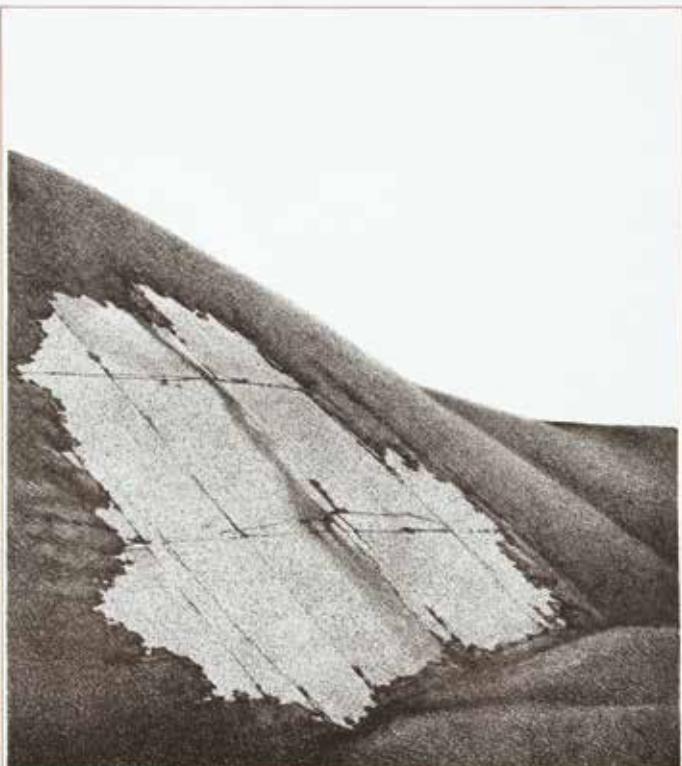
Ото ДИКС
Otto DIX

Портрет на Карл Ј. Буркарт, 1961, литографија, потпишана и нумерирана 73/100, 66 x 51 см
Bildnis von Carl J. Burckhardt, 1961, Lithografie, signiert und nummeriert 73/100, 66 x 51 cm
Portrait of Carl J. Burckhardt, 1961, lithograph, signed and numbered 73/100, 66 x 51 cm

Гинтер ДОР
Günter DOHR

Геометриска композиција - 1, 1973, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 87/100, 50,5 x 50,5 см
Geometrische Komposition - 1, 1973, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 87/100, 50,5 x 50,5 cm
Geometric Composition - 1, 1973, lithograph, signed, dated and numbered 87/100, 50.5 x 50.5 cm

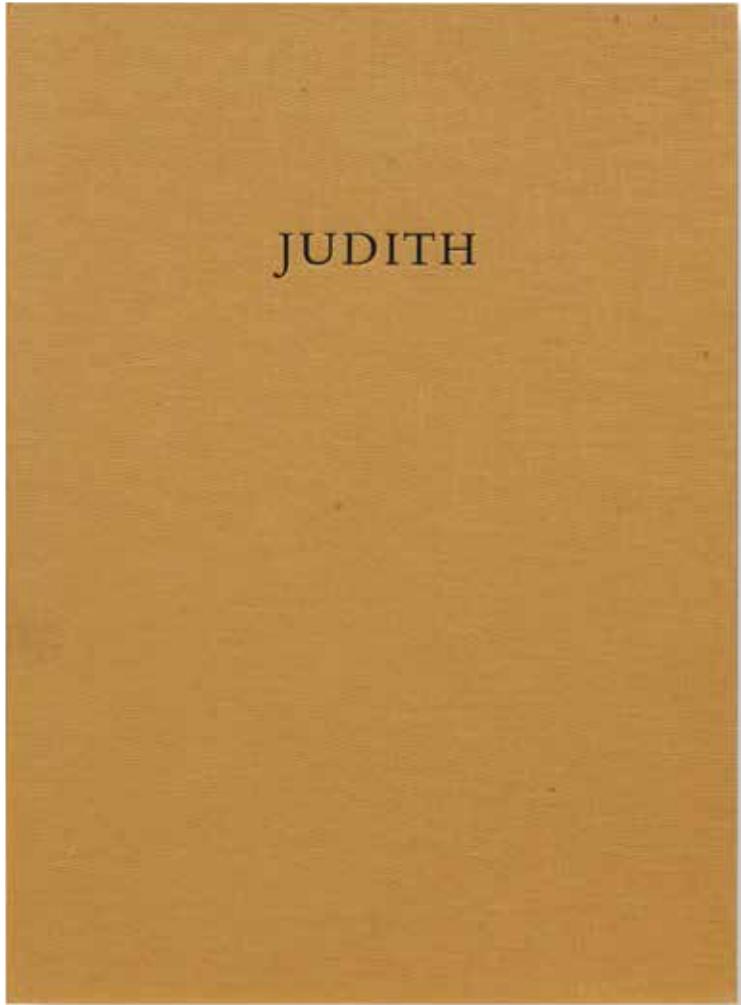

Јоханес ДЕРФЛИНГЕР
Johannes DÖRFLINGER

Тарот XIII, 1975, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 43/74, 55 x 44 см
Tarot XIII, 1975, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 43/74, 55 x 44 cm
Tarot XIII, 1975, lithograph, signed, dated and numbered 43/74, 55 x 44 cm

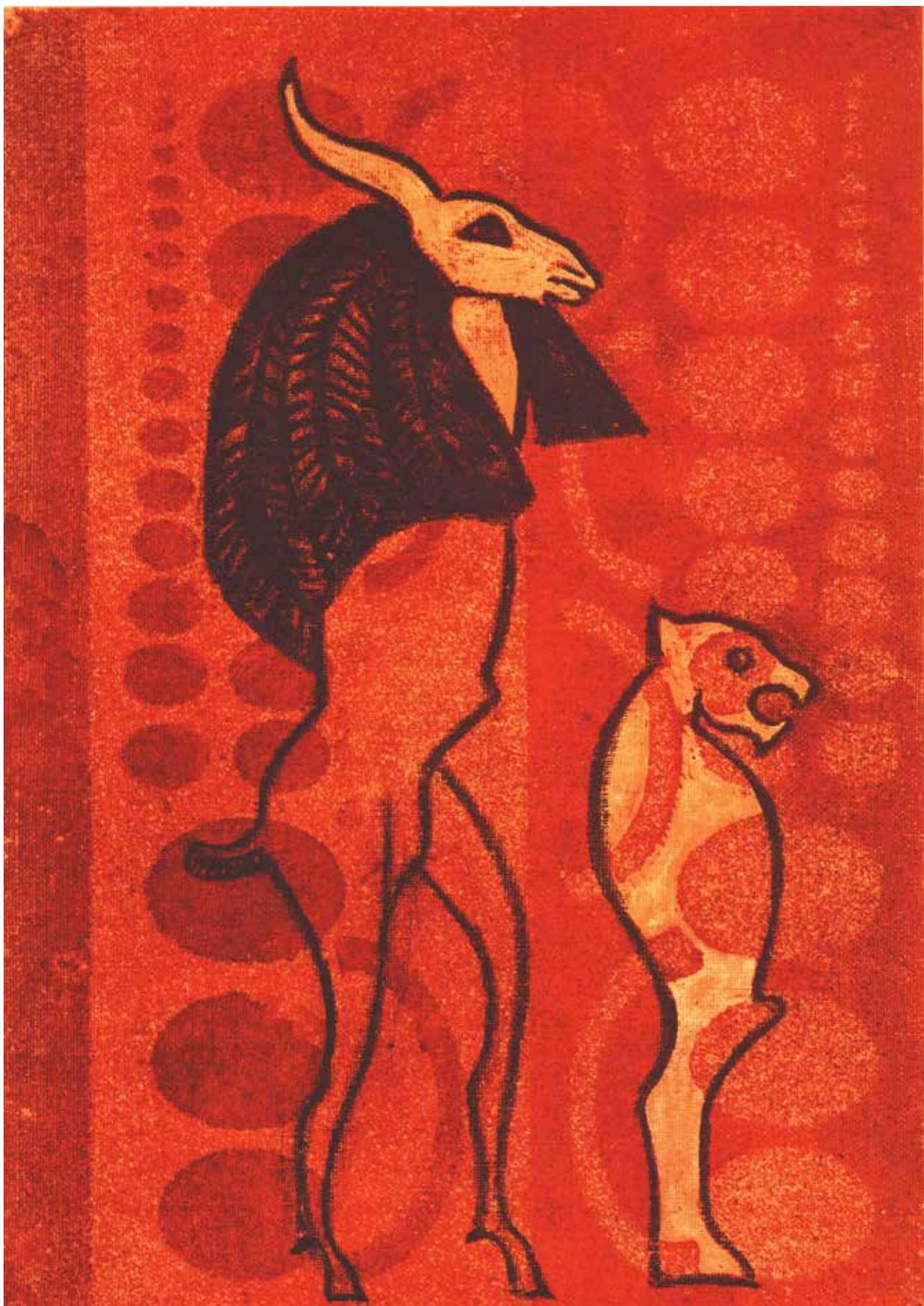
Ханс Мартин ЕРХАРД
Hans Martin ERHARDT

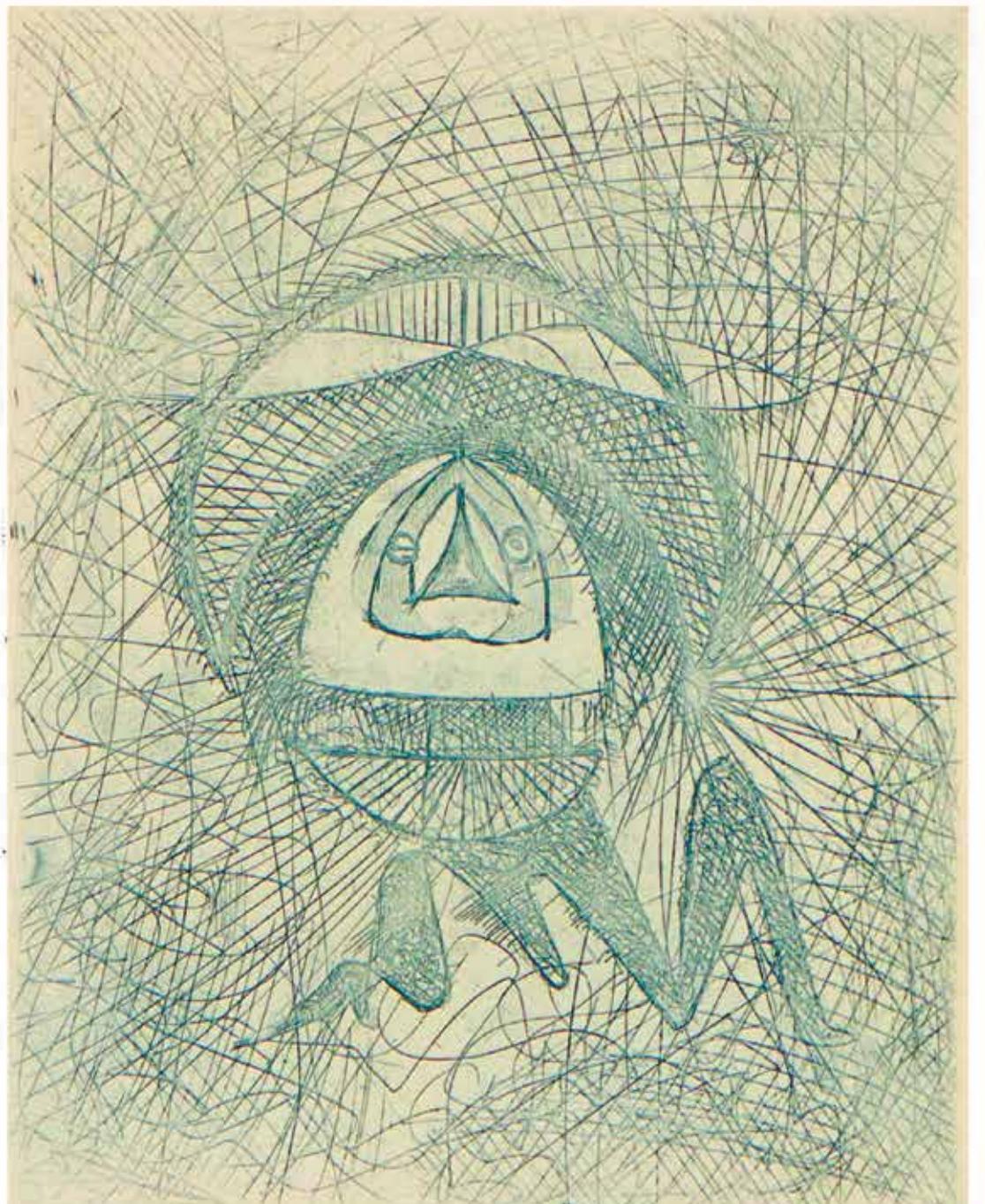
Пејсаж, 1975, литографија, потпишана и нумерирана 4/XV, 47,5 x 42 см
Landschaft, 1975, Lithografie, signiert und nummeriert 4/XV, 47,5 x 42 cm
Landscape, 1975, lithograph, signed and numbered 4/XV, 47.5 x 42 cm

Макс ЕРНСТ
Max ERNST

Јудит, 1972., „Јудит“ на Жан Жироду со по 6 литографии од Макс Ернст и Доротеа Таннинг, потпишани од двајцата уметници, издавач Manus Presse Stuttgart, 214/ 500, 41 x 29 см
Judith, 1972, Jean Giraudoux' "Judith", mit je 6 Lithografien von Max Ernst und Dorothea Tanning, signiert von beiden Künstlern, herausgegeben von Manus Presse Stuttgart, 214/500, 41 x 29 cm
Judith, 1972, Jean Giraudoux' "Judith", with each 6 lithographs by Max Ernst and Dorothea Tanning, signed by both artists, published by Manus Presse Stuttgart, 214/500, 41 x 29 cm

max ernst

Макс ЭРНСТ
Max ERNST

Без наслов, графика, потпишана, 24 x 19 см
Ohne Titel, Druck, signiert, 24 x 19 cm
Untitled, etching, signed, 24 x 19 cm

**Гинтер ФЕРГ
Günter FÖRG**

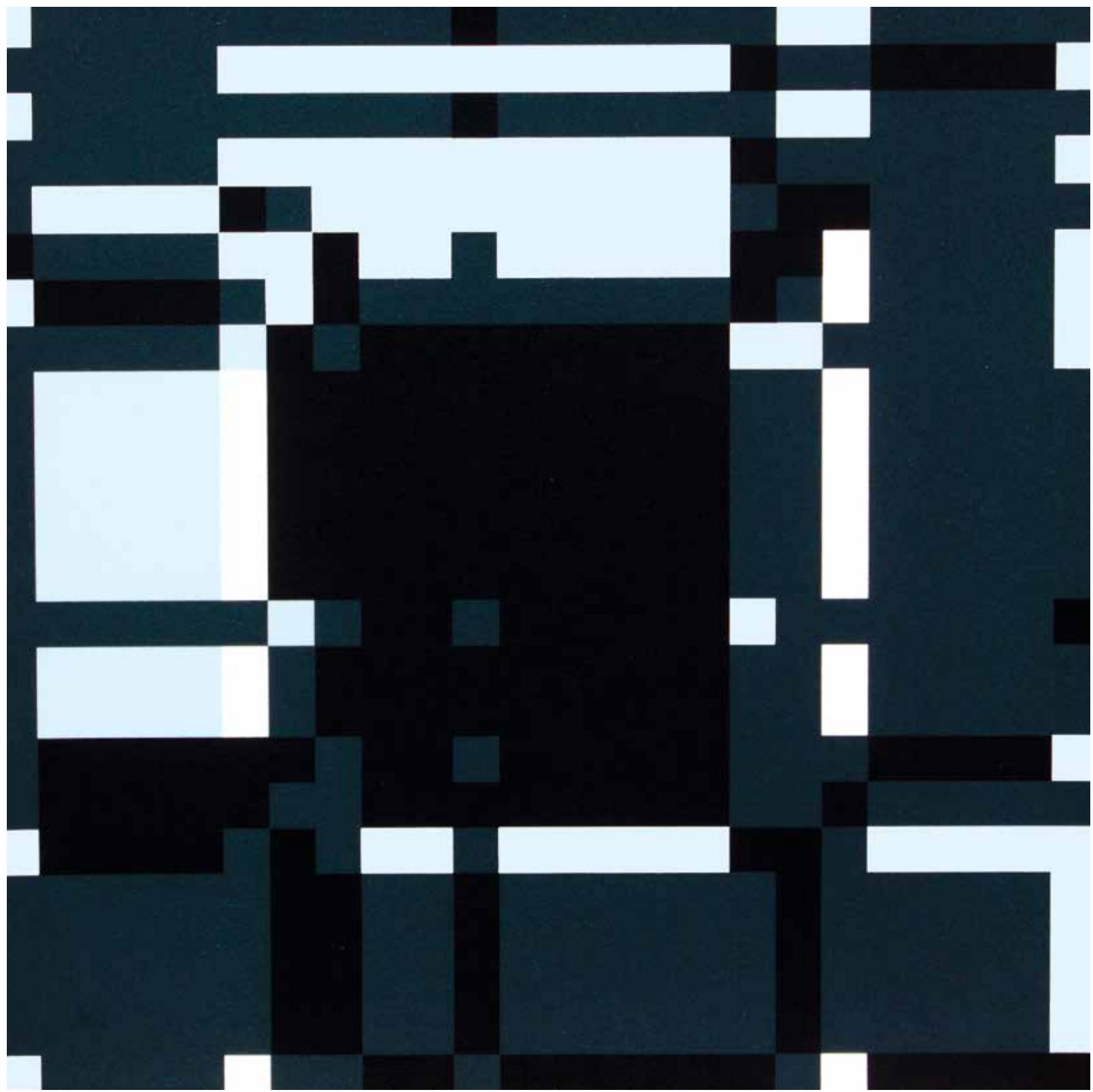
Композиција, 2001,
литографија, потпишана и датирана, 34 x 47 см
Komposition, 2001,
Lithografie, signiert und datiert, 34 x 47 cm
Composition, 2001,
lithograph, signed and dated, 34 x 47 cm

**Ханс ФРИДРИХ
Hans FRIEDRICH**

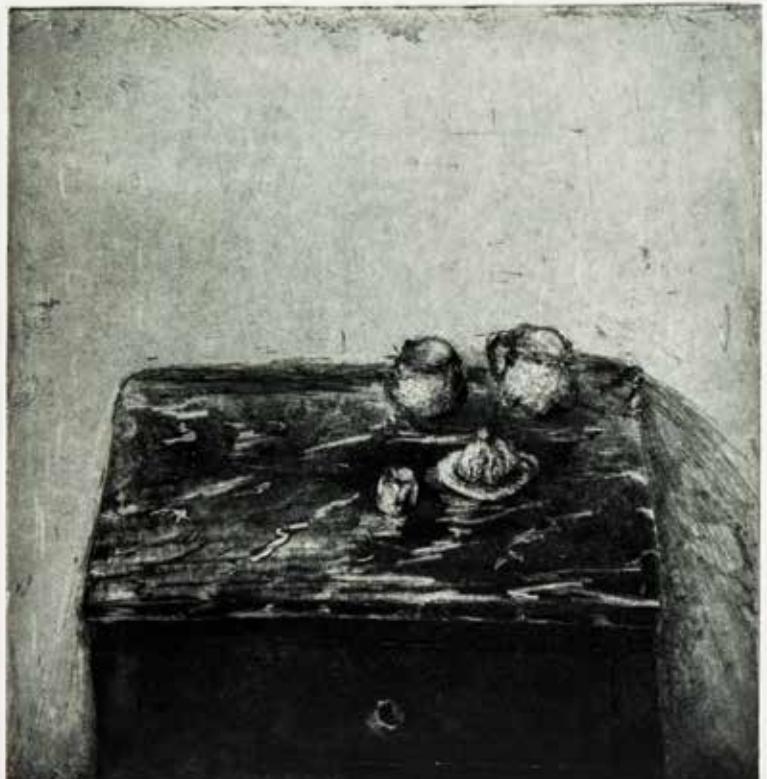
Апстрактна композиција, без датум,
сериграфија, потпишана и нумерирана 30/100, 65,5 x 72 см
Abstrakte Komposition, ohne Jahr,
Serigrafie, signiert und nummeriert 30/100, 65,5 x 72 cm
Abstract Composition, no date,
serigraph, signed and numbered 30/100, 65.5 x 72 cm

Куниберт ФРИЦ
Kunibert FRITZ

Геометричка композиција, 2001, графика, потпишана, датирана и нумерирана 2/21, 30 x 30 см
Geometrische Komposition, 2001, Druck, signiert, datiert und nummeriert 2/21, 30 x 30 cm
Geometric Composition, 2001, print, signed, dated and numbered 2/21, 30 x 30 cm

39/60

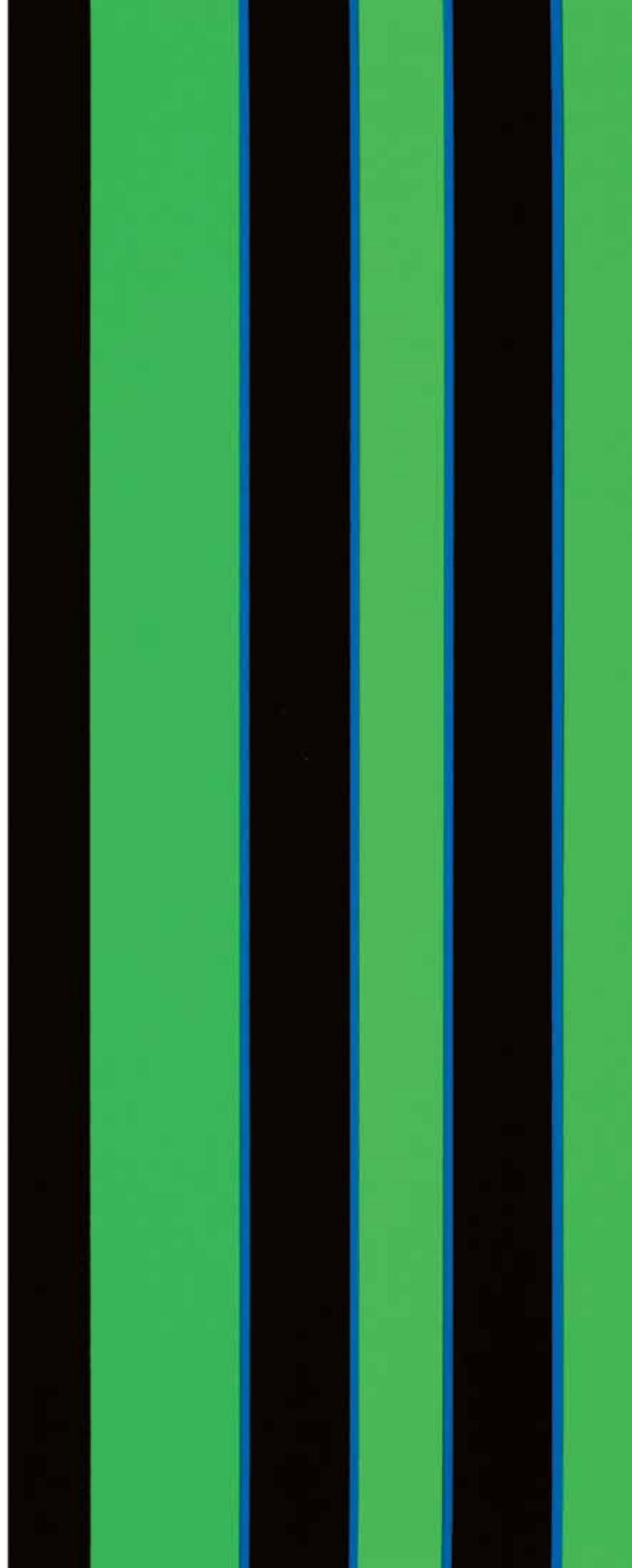
4000-1000

Клаус ФУСМАН
Klaus FUSSMANN

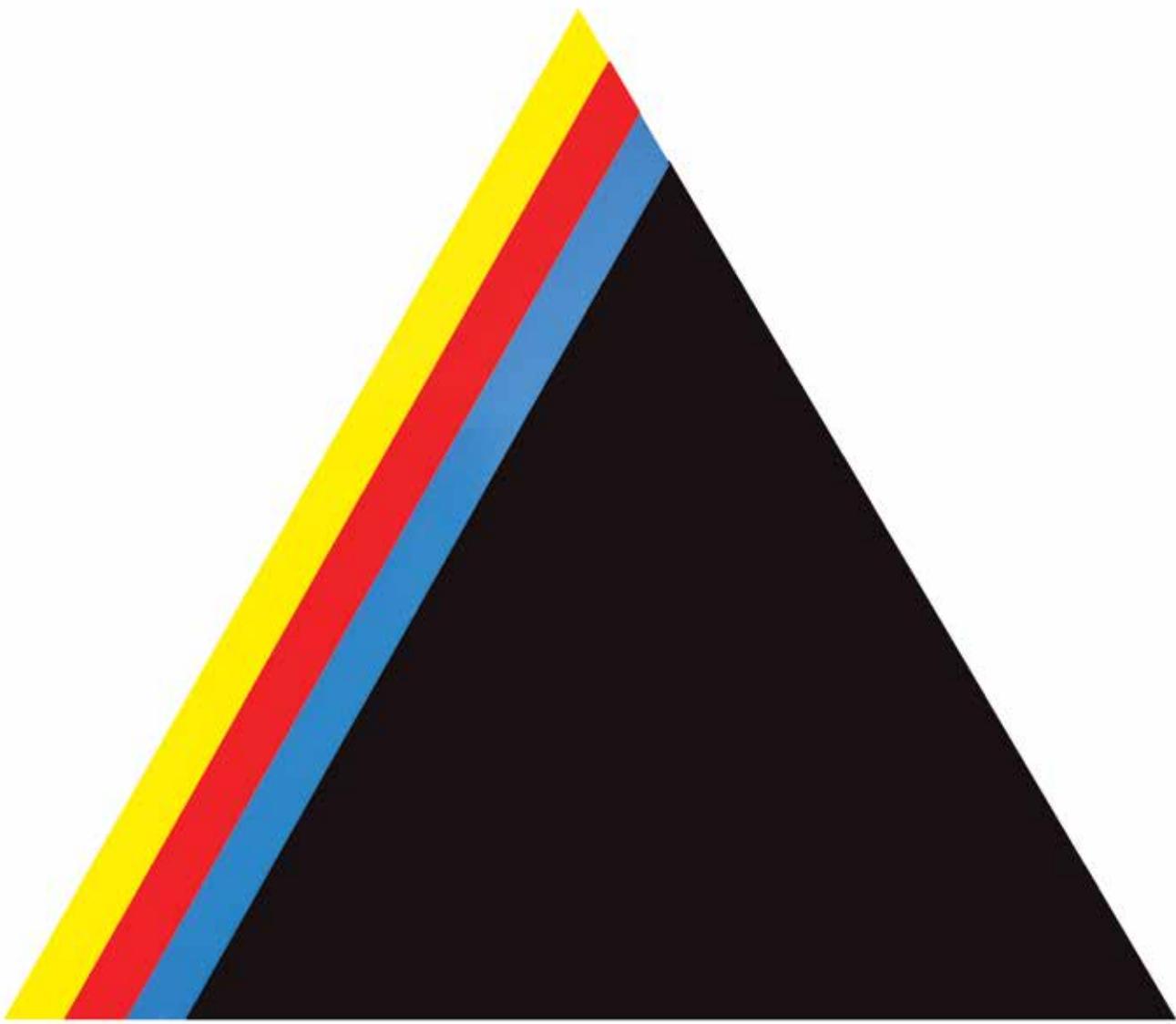
Мртва природа, 1977, графика, потпишана и нумерирана 39/60, 69 x 50 см
Stillleben, 1977, Radierung, signiert, datiert und nummeriert 39/60, 69 x 50 cm
Still Life, 1977, etching, signed, dated and numbered 39/60, 69 x 50 cm

Гинтер ФРУХТРУНК
Günter FRUHTRUNK

Геометрическа композиција, 1969, литографија, потпишана иummerirana 99/125, 68 x 93 cm
Geometrische Komposition, 1969, Lithografie, signiert und nummeriert 99/125, 68 x 93 cm
Geometric composition, 1969, lithograph, signed and numbered 99/125, 68 x 93 cm

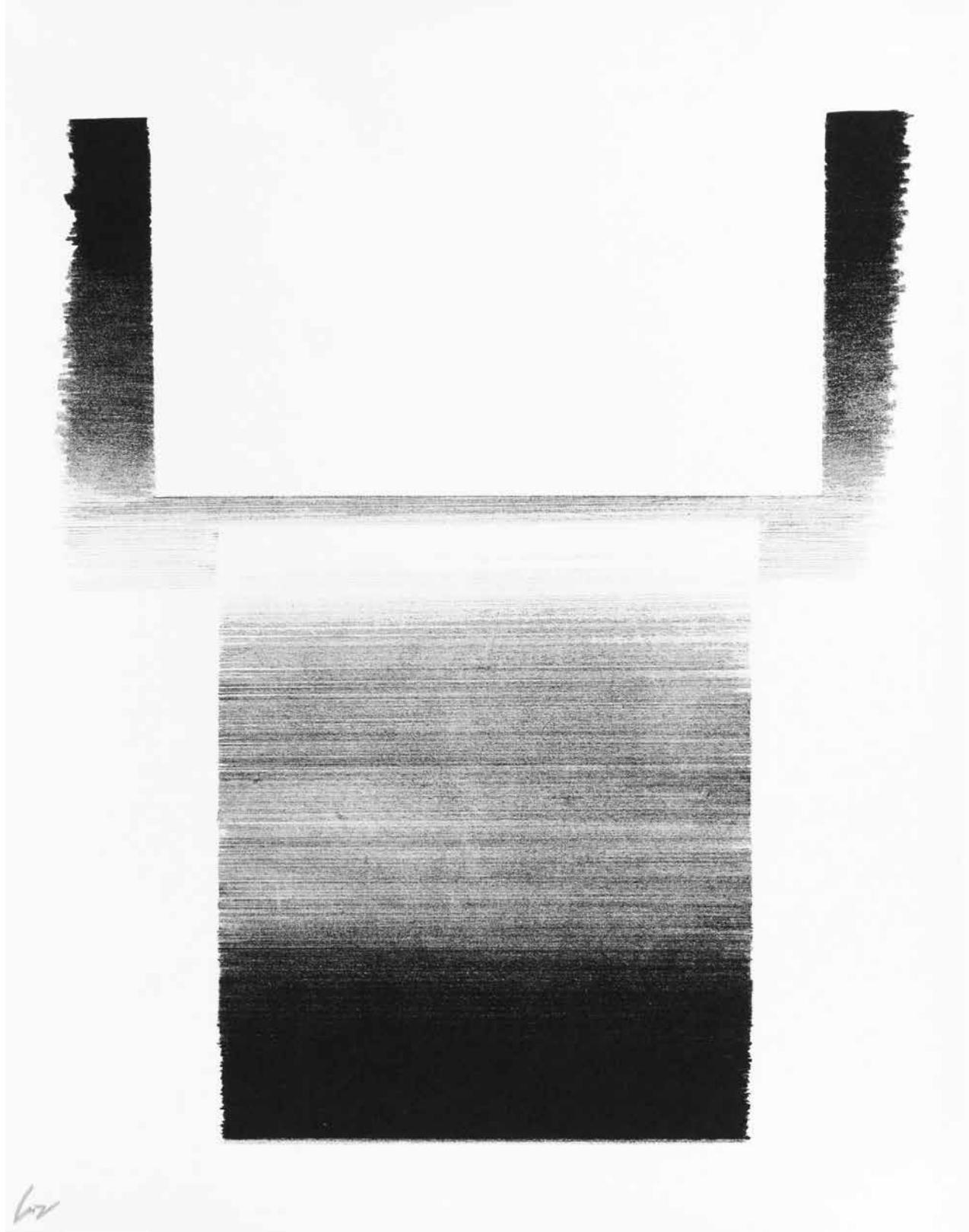
Винфред ГАУЛ
Winfried GAUL

Триаголник, 1972, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 25/40, 102 x 89,5 см
Dreieck, 1972, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 25/40, 102 x 89,5 cm
Triangle, 1972, lithograph, signed, dated and numbered 25/40, 102 x 89.5 cm

Фридрих ГАЈЛЕР
Friedrich GEILER

Геометричка композиција, 1992, литографија на ПВЦ фолија, потпишана, датирана и нумерирана А.Р. 18/25, 40 x 40 см
Geometrische Komposition, 1992, Lithografie auf PVC, signiert, datiert und nummeriert A.P. 18/25, 40 x 40 cm
Geometric Composition, 1992, lithograph on PVC, signed, dated and numbered A.P. 18/25, 40 x 40 cm

Рупрехт ГАЈГЕР
Rupprecht GEIGER

Без наслов, 1964, литографија, потпишана и нумерирана 98/100, 48,5 x 38 см
Ohne Titel, 1964, Lithografie, signiert und nummeriert 98/100, 48,5 x 38 cm
Untitled, 1964, lithograph, signed and numbered 98/100, 48.5 x 38 cm

Рајмунд ГИРКЕ
Reimund GIRKE

Прогресија - 1 (6/6), 1971, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 48/95, 68 x 68 см
Progression - 1 (6/6), 1971, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 48/95, 68 x 68 cm
Progression - 1 (6/6), 1971, lithograph, signed, dated and numbered 48/95, 68 x 68 cm

Трајан ГЛИГОР
Traian GLIGOR

Ден со малку син трепет 3, 2009,
креон, јаглен и кинески туш на хартија, потписан, 35 x 50 см
Tag mit leichtem blauen Schimmer 3, 2009,
Kreide, Kohle und Tusche auf Papier, signiert, 35 x 50 cm
Day with Slight Blue Shimmer 3, 2009,
crayon, coal and china ink on paper, signed, 35 x 50 cm

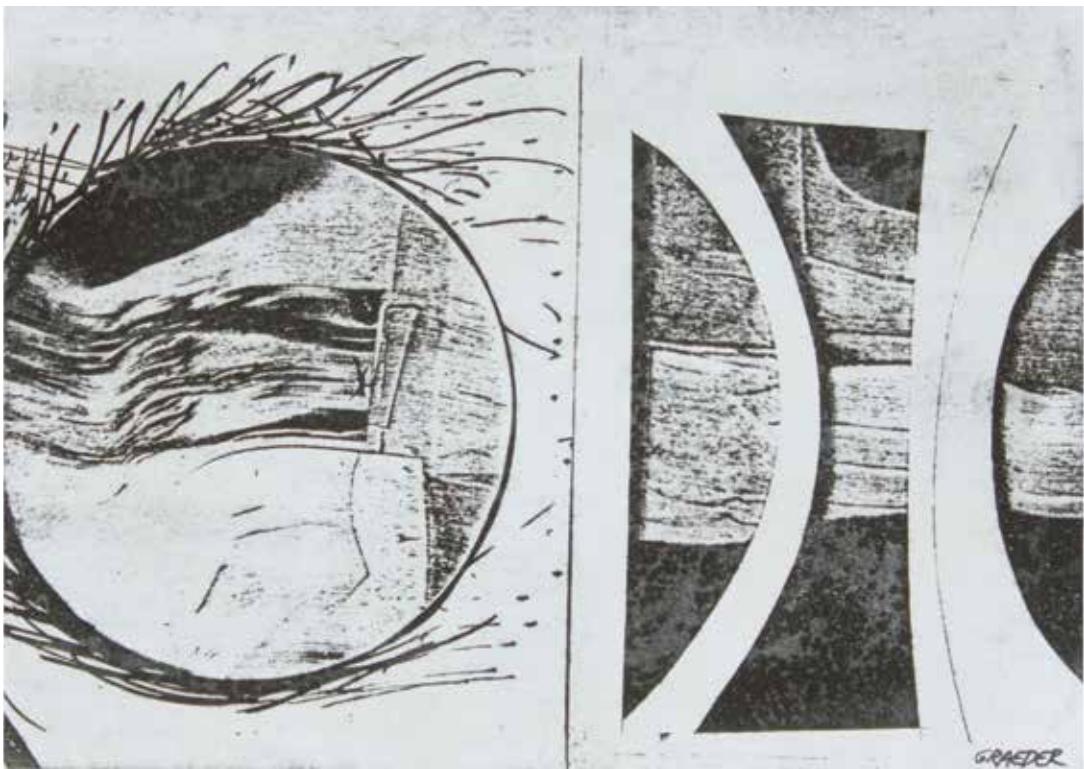
Херман ГОПФЕРТ
Hermann GOEPFERT

Без наслов, 1965, колаж, потписан, 32 x 31 см
Ohne Titel, 1965, Collage, signiert, 32 x 31 cm
Untitled, 1965, collage, signed, 32 x 31 cm

Карл Ото ГЕЦ
Karl Otto GÖTZ

Без наслов, 1972, графика, потпишана, датирана и нумерирана II 290/300, 48 x 46 см
Ohne Titel, 1972, Druck, signiert, datiert und nummeriert II 290/300, 48 x 46 cm
Untitled, 1972, print, signed, dated and numbered II 290/300, 48 x 46 cm

Ханс ГРАДЕР
Hans GRAEDER

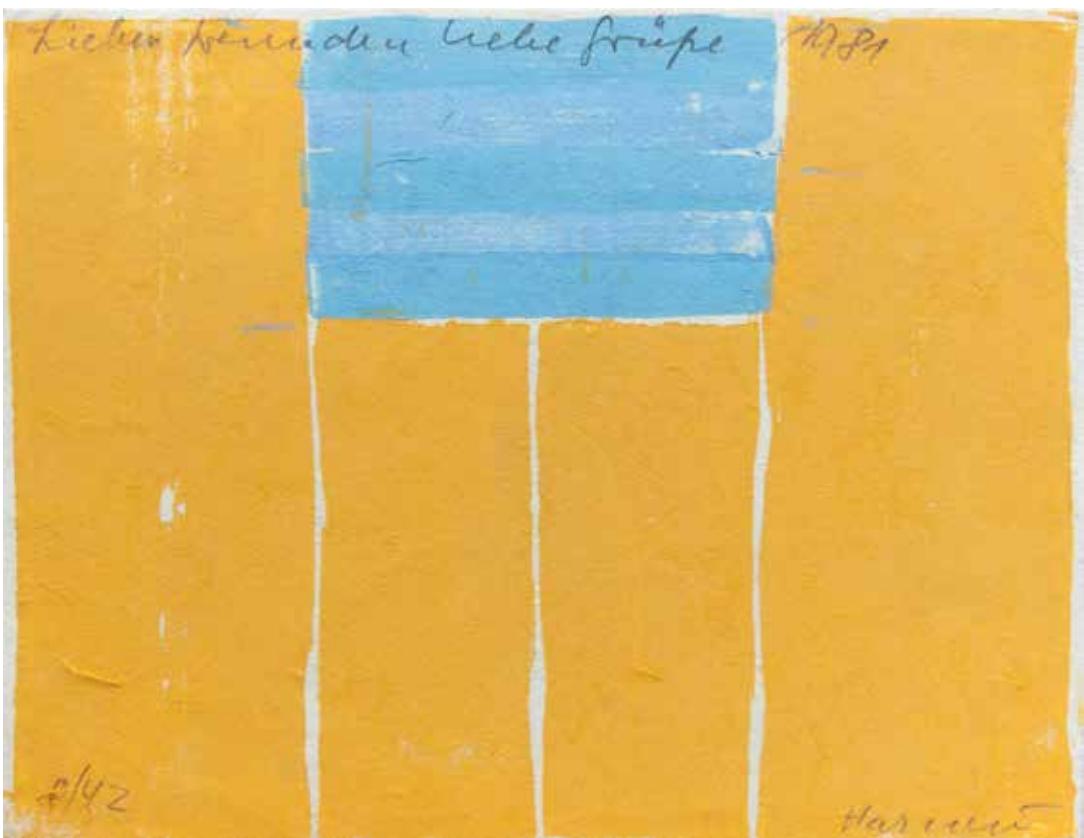
Композиција, без датум,
гваш потписан, 40 x 50 см

Komposition, ohne Jahr,

Gouache, signiert, 40 x 50 cm

Composition, no date,

gouache, signed, 40 x 50 cm

Фриц ХАРНЕСТ
Fritz HARVEST

Без наслов (Срдечни честитки за добри пријатели), 1981,
линорез, потписана и нумерирана 8/42, 15,5 x 19,8 см

Ohne Titel (Lieben Freunden liebe Grüße), 1981,
Linoldruck, signiert und nummeriert 8/42, 15,5 x 19,8 cm

Untitled (Best Friends Best Regards), 1981,
lino print, signed and numbered 8/42, 15.5 x 19.8 cm

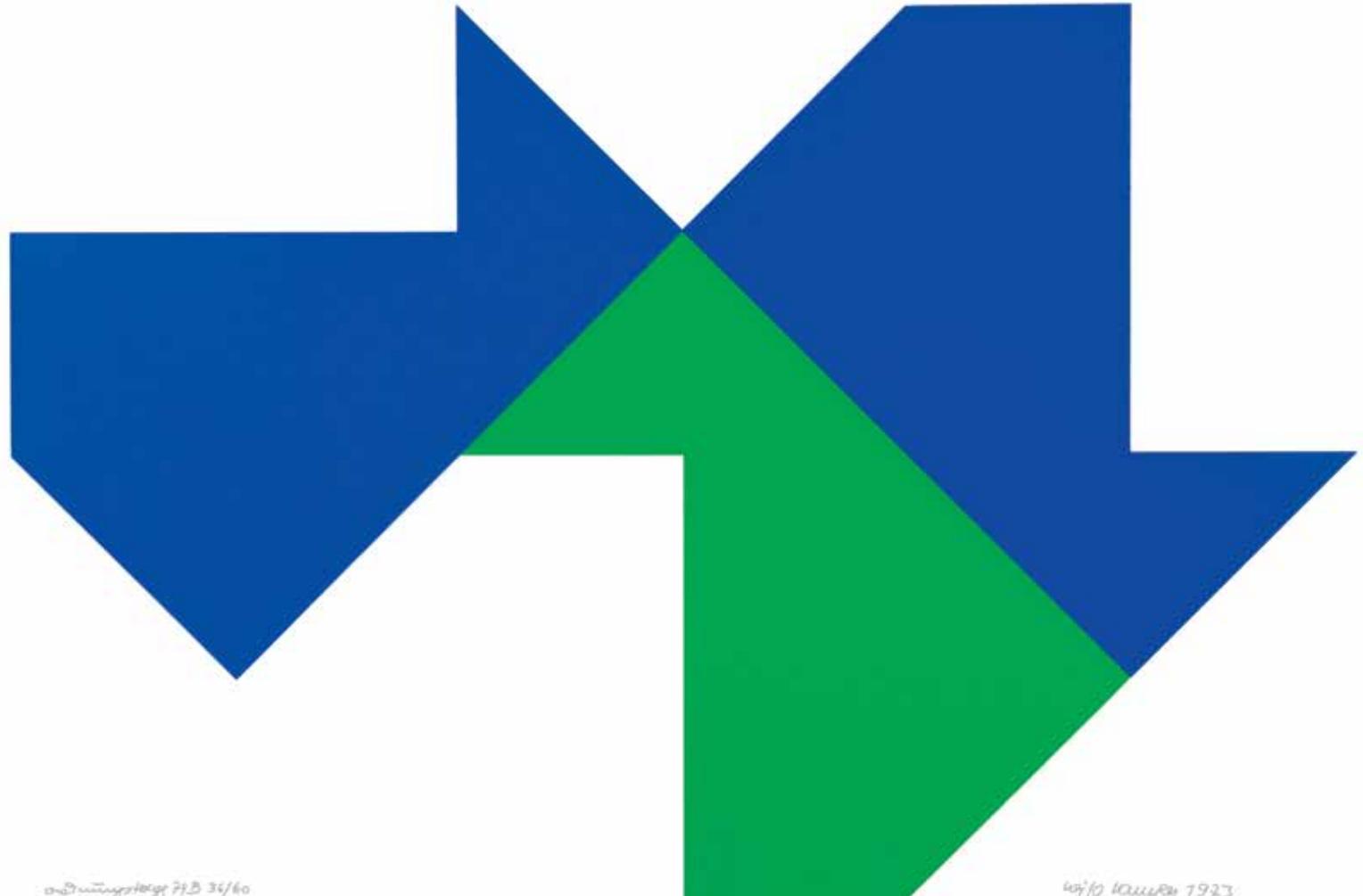
Фридрих ГРАСЕЛ
Friedrich GRASEL

Композиција, 1967, сериграфија, рачно потпишана, и нумерирана 3/100, 54 x 54 см
Komposition, 1967, Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 3/100, 54 x 54 cm
Composition, 1967, serigraph, signed, dated and numbered 3/100, 54 x 54 cm

Херберт Ото ХАЈЕК
Herbert Otto HAJEK

Геометриска композиција, 1972, сериграфија, потпишана и нумерирана 6/35, 40 x 40 см
Geometrische Komposition, 1972, Serigrafie, signiert und nummeriert 6/35, 40 x 40 cm
Geometric Composition, 1972, serigraph, signed and numbered 6/35, 40 x 40 cm

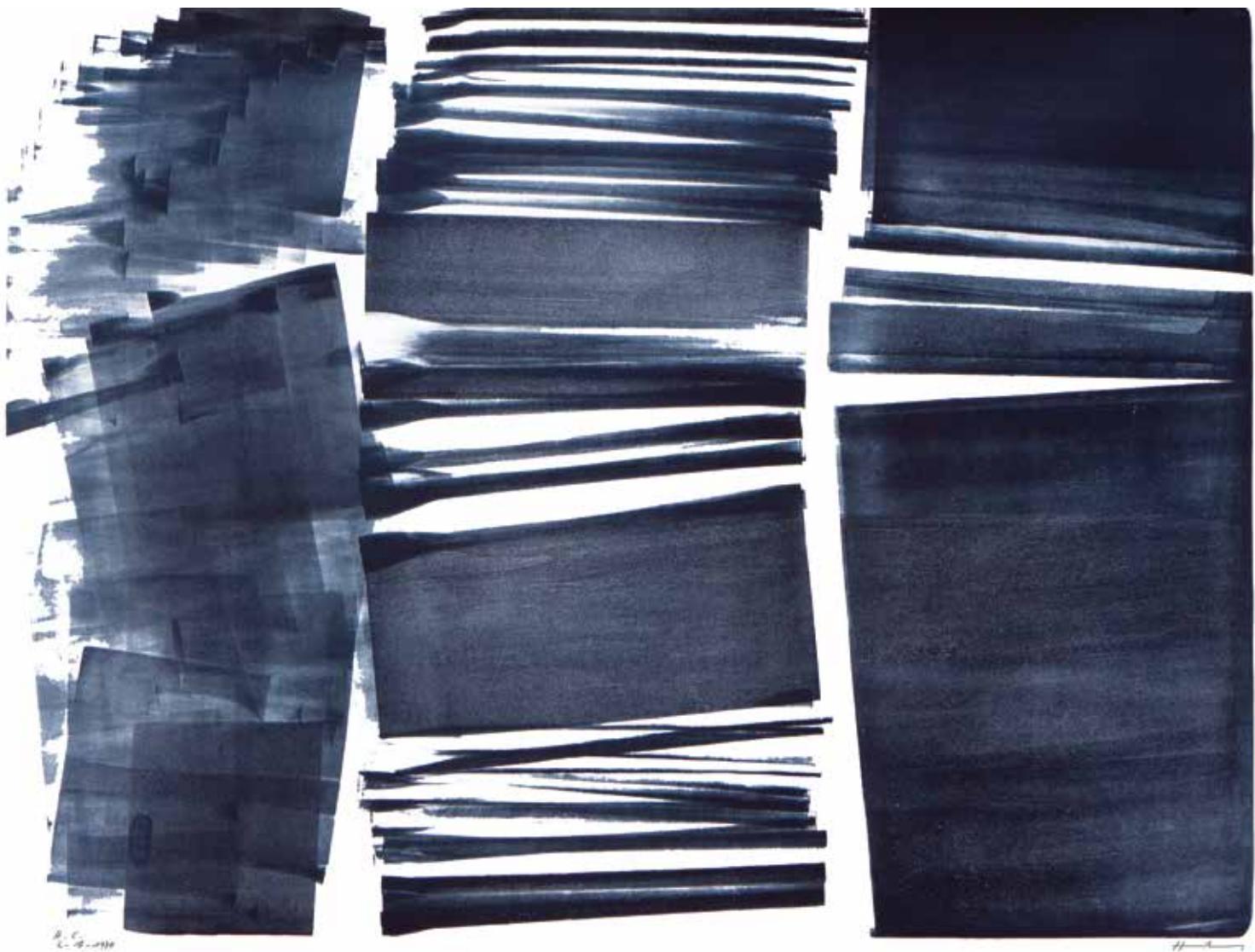

Ordnungsfolge 74B 36/60

Хajo HANGEN 1973

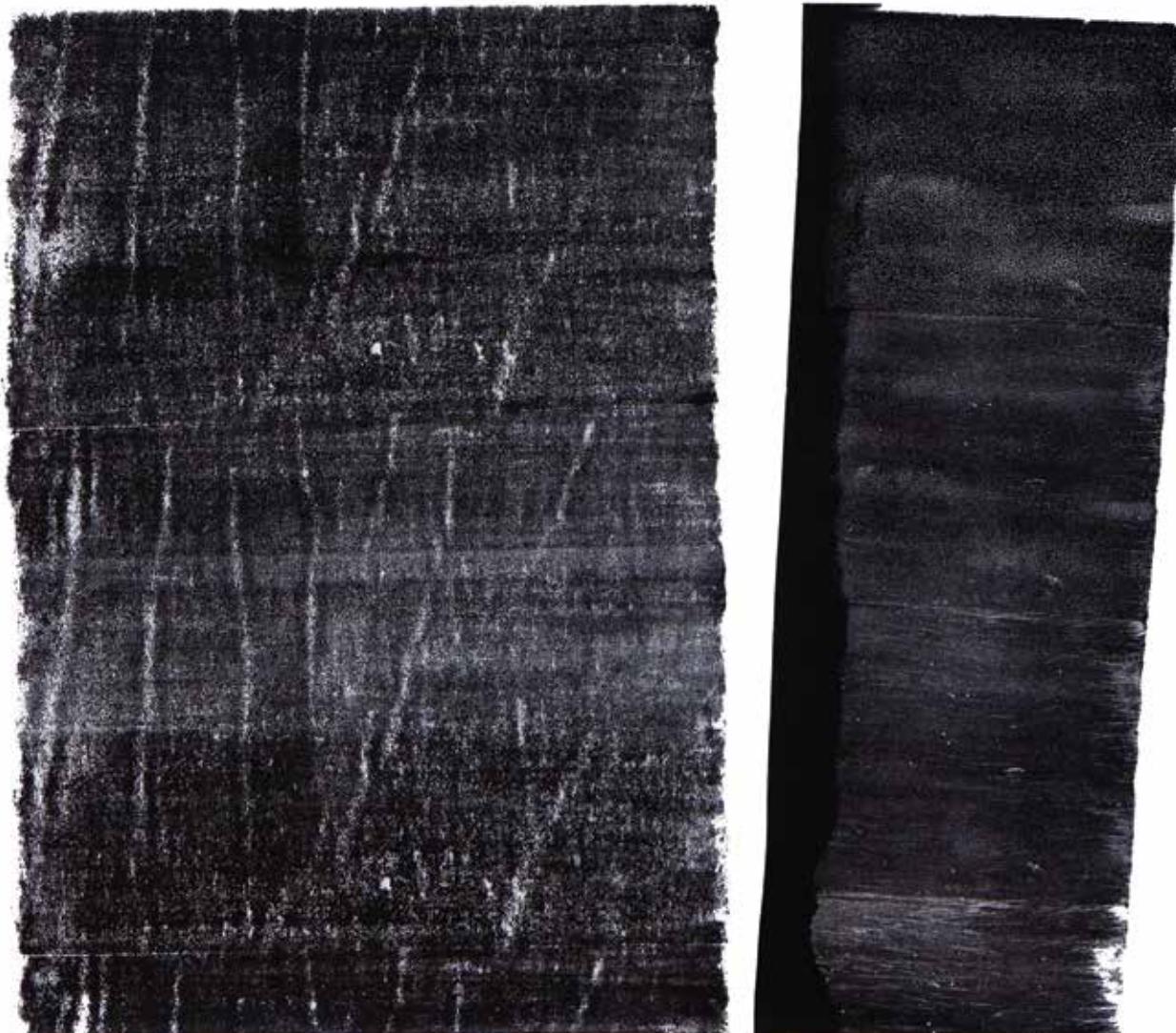
**Xajo ХАНГЕН
Hajo HANGEN**

Секвенца 74В, 1973, сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана 36/60, 50 x 70 см
Ordnungsfolge 74B, 1973, Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 36/60, 50 x 70 cm
Sequence 74B, 1973, serigraph, signed, dated and numbered 36/60, 50 x 70 cm

Ханс ХАРТУНГ
Hans HARTUNG

Секвенца 74В, 1973, сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана 36/60, 50 x 70 см
Ordnungsfolge 74B, 1973, Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 36/60, 50 x 70 cm
Sequence 74B, 1973, serigraph, signed, dated and numbered 36/60, 50 x 70 cm

—

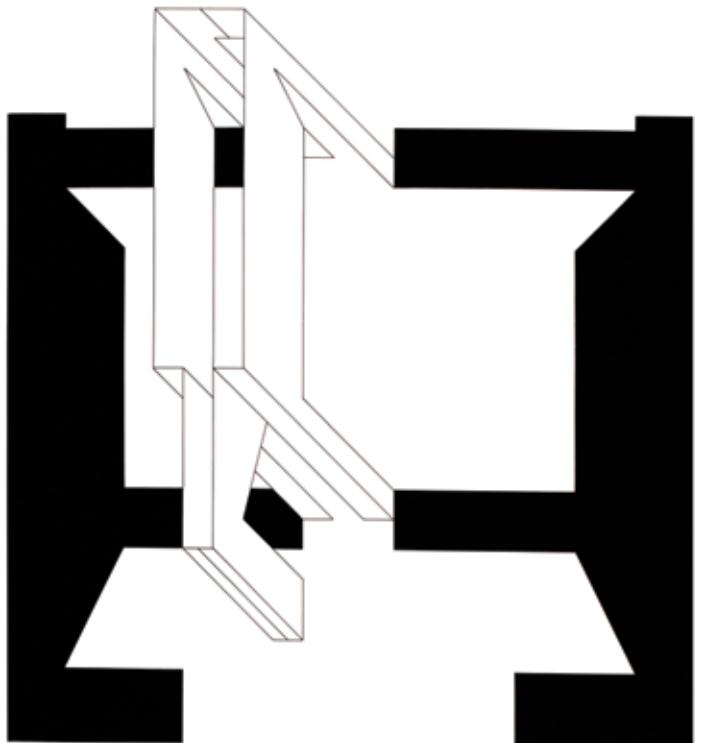
Ханс ХАРТУНГ
Hans HARTUNG

L-47-1973, 1973, литографија, потпишана, 75 x 105 см
L-47-1973, 1973, Lithografie, signiert, 75 x 105 cm
L-47-1973, 1973, lithograph, signed, 75 x 105 cm

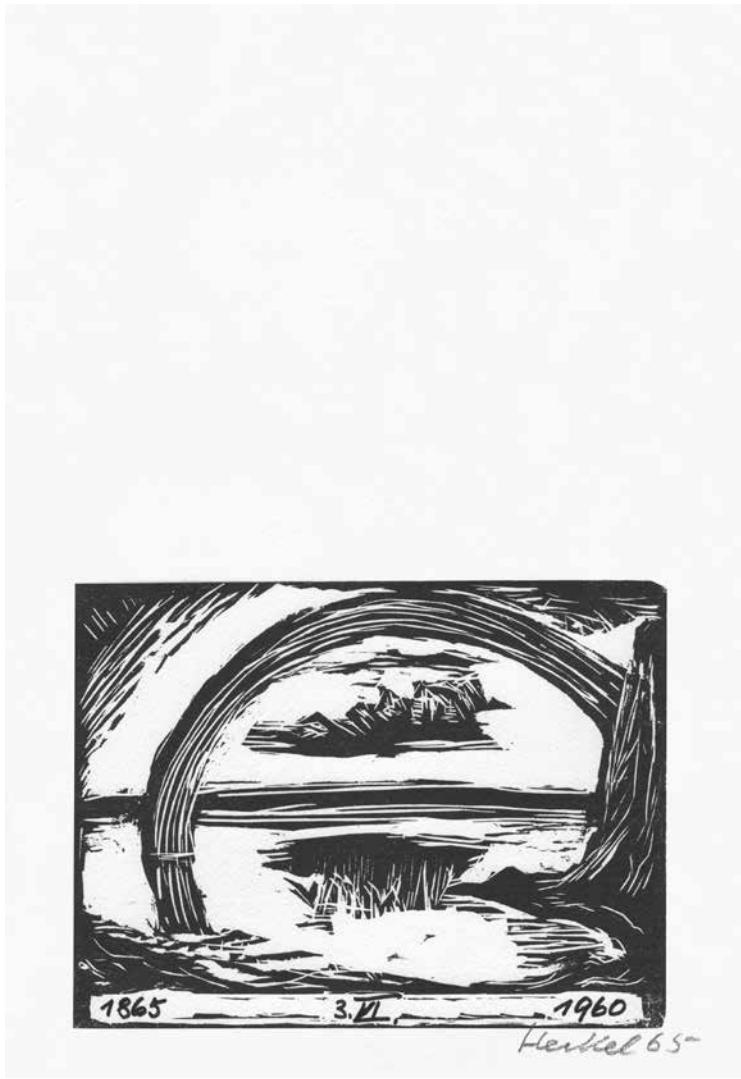
Бернхард ХАЈЛИГЕР
Bernhard HEILIGER

Без наслов, 1965, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 16/50, 76 x 56 см
Ohne Titel, 1965, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 16/50, 76 x 56 cm
Untitled, 1965, lithograph, signed, dated and numbered 16/50, 76 x 56 cm

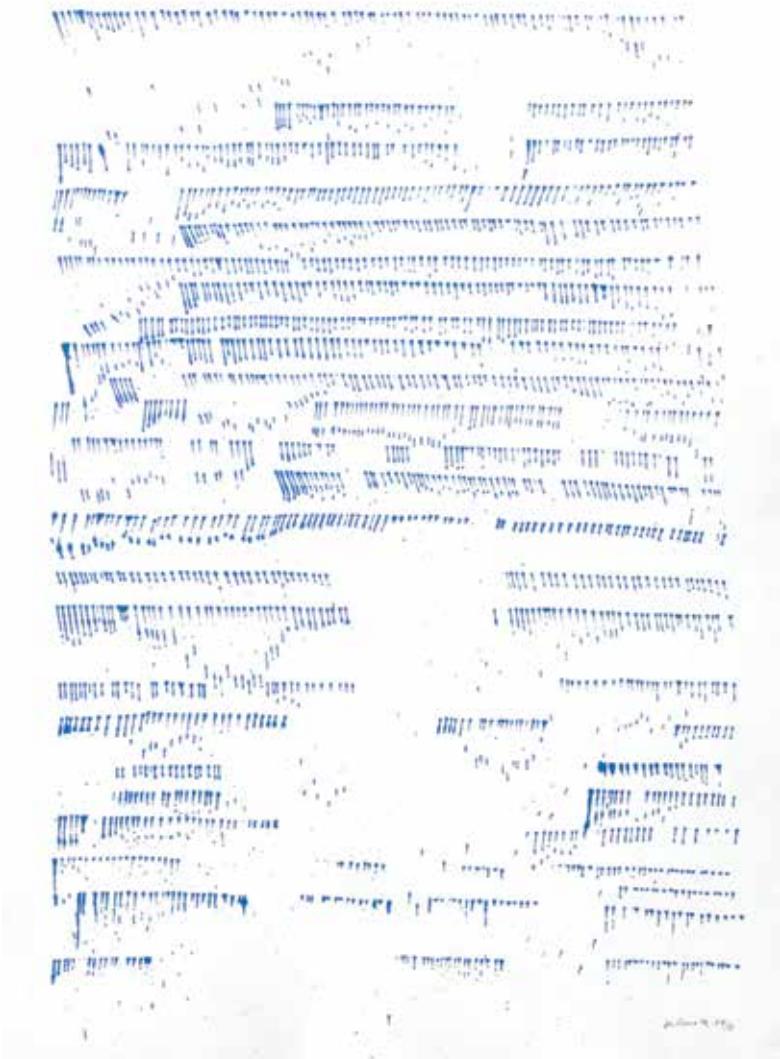
Ервин ХЕРИХ
Erwin HEERIC

Без наслов, литографија, потпишана и нумерирана 32/120, 75 x 48,8 см
Ohne Titel, Lithografie, signiert und nummeriert 32/120, 75 x 48,8 cm
Untitled, lithograph, signed and numbered 32/120, 75 x 48.8 cm

Ерик ХЕКЕЛ
Erich HECKEL

Виножито, 1965, дрворез, потписан и датиран, 32,5 x 22 см
Regenbogen, 1965, Holzschnitt, signiert und datiert, 32,5 x 22 cm
Rainbow, 1965, woodcut, signed and dated, 32.5 x 22 cm

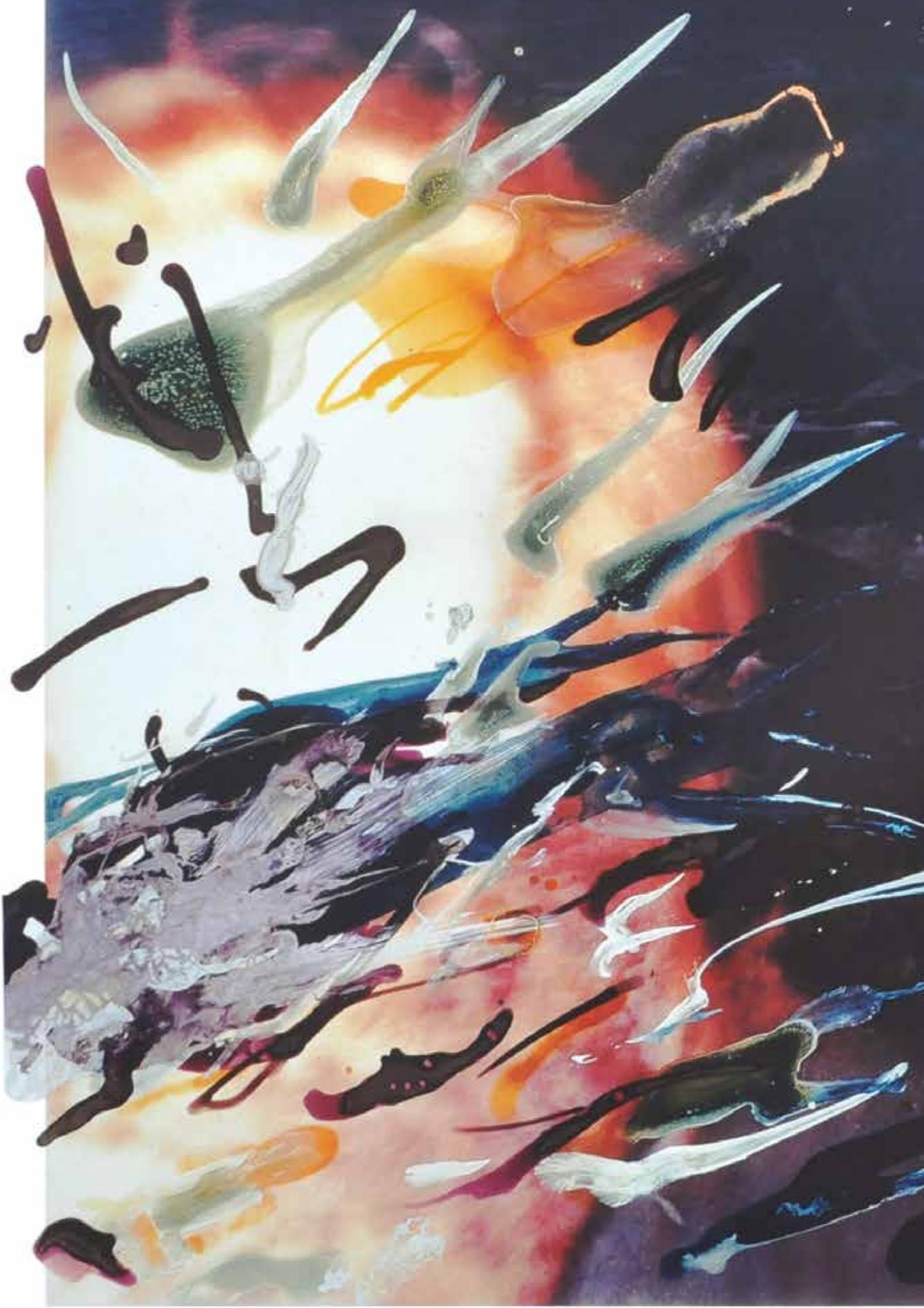

Оскар ХОЛВЕК
Oskar HOLWECK

Композиција 74/5, 1974, сериграфија, потпишана, 65 x 50 см
Komposition 74/5, 1974, Serigrafie, signiert, 65 x 50 cm
Composition 74/5, 1974, serigraph, signed, 65 x 50 cm

Ребека Хорн
Rebecca HORN

Композиция 74/5, 1974, сериграфия, погруженная, 65 x 50 см
Komposition 74/5, 1974, Serigrafie, signiert, 65 x 50 cm
Composition 74/5, 1974, serigraph, signed, 65 x 50 cm

1/25

Robert Haas 2007

Хорст ЙАНСЕН
Horst JANSSEN

Замена на слики на Херман Лацен, 1967, цинкографија, потпишана и датирана, 44,5 x 63,5 см
Hermann Laatzen Ersatz Bilderbogen, 1967, Zinkografie, signiert und datiert, 44,5 x 63,5 cm
Hermann Laatzen Replacement Sheet of Pictures, 1967, zincograph, signed and dated, 44.5 x 63.5 cm

Херберт КАУФМАН
Herbert KAUFMANN

Композиција, 1988, литографија, потпишана и датирана 79/80, 70 x 50 см
Komposition, 1988, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 79/80, 70 x 50 cm
Composition, 1988, lithograph, signed, dated and numbered 79/80, 70 x 50 cm

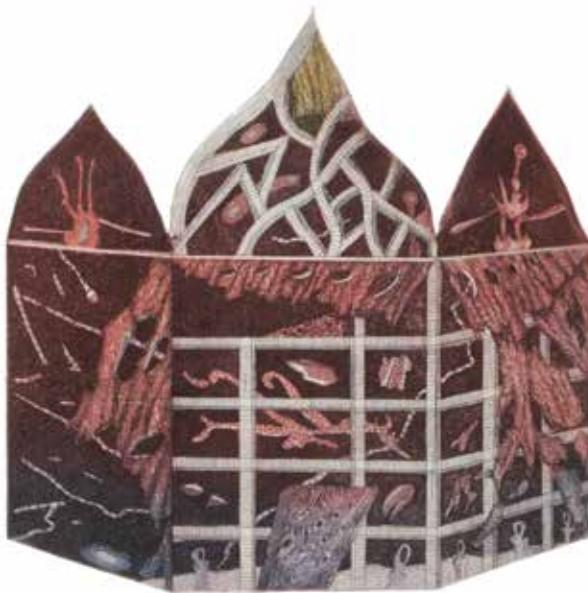
Хуберт КИКОЛ
Hubert KIECOL

Без наслов, 1988, графика, потпишана и датирана, 65 x 48 см
Ohne Titel, 1988, Radierung, signiert und datiert, 65 x 48 cm
Untitled, 1988, etching, signed and dated, 65 x 48 cm

Гинтер Ц. КИРКБЕРГЕР
Günther C. KIRCHBERGER

Без наслов, 1961, литографија, потпишана и нумерирана 41/60, 34 x 34 см
Ohne Titel, 1961, Lithografie, signiert und nummeriert 41/60, 34 x 34 cm
Untitled, 1961, lithograph, signed and numbered 41/60, 34 x 34 cm

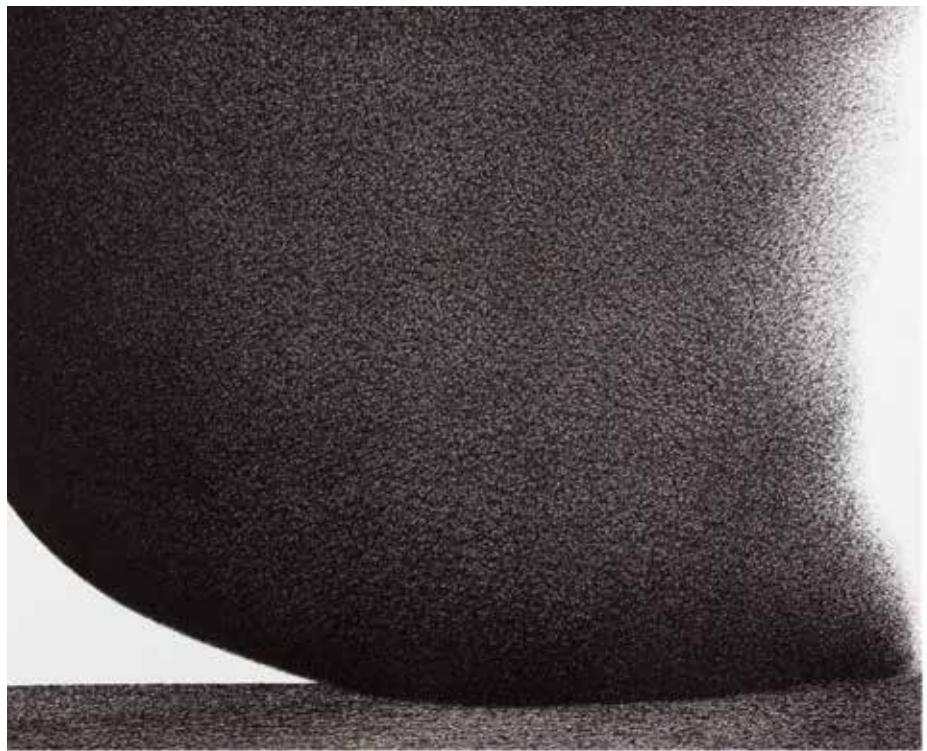

Георг КЛУСЕМАН
Georg KLUSEMANN

Увиди 5, 1979, графика, потпишана и нумерирана 39/50, 34,5 x 33 см
Erkenntnisse 5, 1979, Radierung, signiert und nummeriert 39/50, 34,5 x 33 cm
Insights 5, 1979, etching, signed and numbered 39/50, 34.5 x 33 cm

39/50

Georg Klusemann

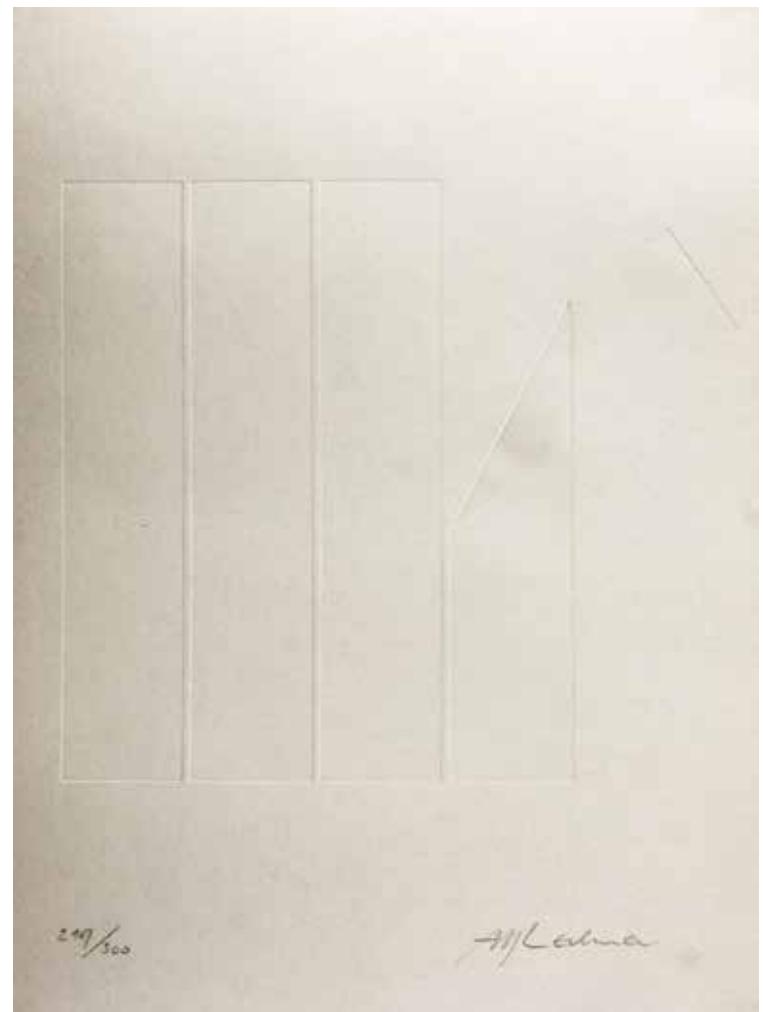
Вернер КНАУП
Werner KNAUPP

Облаци, 1971,
литографија, потпишана, датирана и нумерирана 69/90, 49 x 60 см
Wolken, 1971,
Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 69/90, 49 x 60 cm
Clouds, 1971,
lithograph, signed, dated and numbered 69/90, 49 x 60 cm

Дитер КРЕГ
Dieter KRIEG

Пантолони, 1969, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 5/85, 86 x 62 см
Hose, 1969, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 5/85, 86 x 62 cm
Pants, 1969, lithograph, signed, dated and numbered 5/85, 86 x 62 cm

Алф ЛЕХНЕР
Alf LECHNER

Без наслов, 1971, графика, потпишана и нумерирана 219/300, 42,6 x 31,6 см
Ohne Titel, 1971, Druck, signiert und nummeriert 219/300, 42,6 x 31,6 cm
Untitled, 1971, print, signed and numbered 219/300, 42.6 x 31.6 cm

Кете КОЛВИЦ
Käthe KOLLWITZ

Автопортрет на маса, 1893, акватинта, 38 x 24,5 см
Selbstporträt (Version II), 1893, Aquatint, 38 x 24,5 cm
Self Portrait at Table (Version II), 1893, aquatint, 38 x 24.5 cm

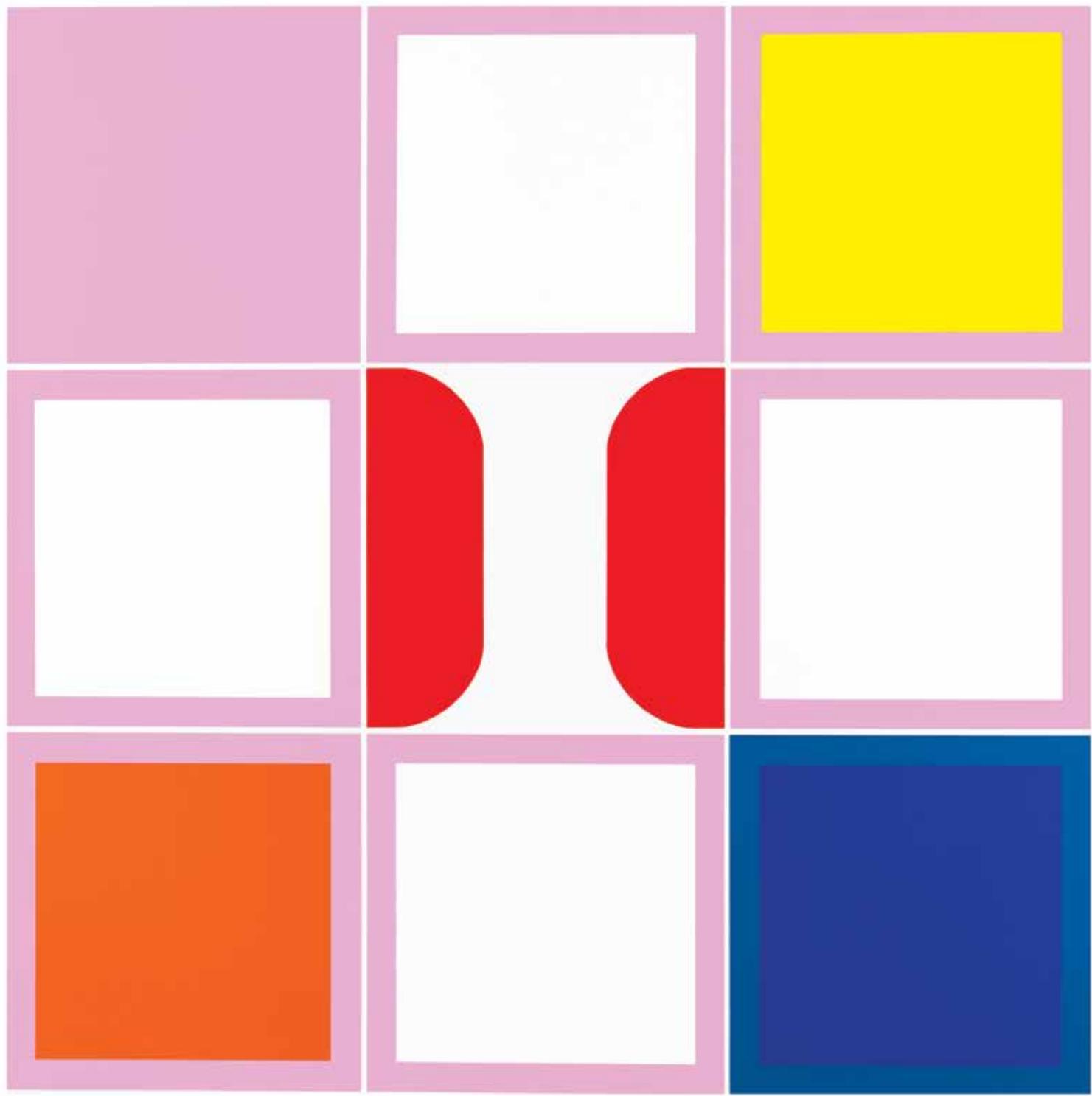
Анет КЕЛМ
Annette KELM

Без Наслов, 2006, фотографија, потпишана и нумерирана 139/300, 24 x 30,5 см
Ohne Titel, 2006, Fotografie, signiert und nummeriert 139/300, 24 x 30,5 cm
Untitled, 2006, photography, signed and numbered 139/300, 24 x 30.5 cm

Хелмут Ньютон
Helmut NEWTON

Домашен акт V, 1992, фотография, потпишана иummerirana A/F No. 303, 25,4 x 20,2 cm
Domestic Nude V, 1992, Fotografie, signiert und nummeriert A/F No. 303, 25,4 x 20,2 cm
Domestic Nude V, 1992, photography, signed and numbered A/F No. 303, 25,4 x 20,2 cm

63/100

Kreutz 70

Хајнц КРОЈЦ
Heinz KREUTZ

9 x околу розе, 1970, сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана 63/100, 65 x 65 см

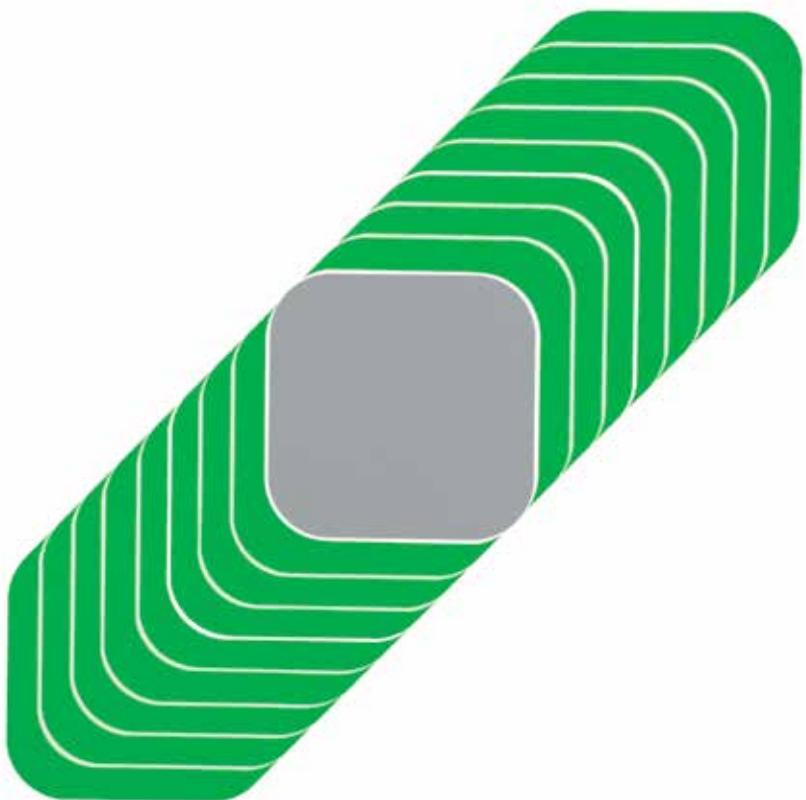
9 x um Rosa, 1970, Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 63/100, 65 x 65 cm

9 x around Rosa, 1970, serigraph, signed, dated and numbered 63/100, 65 x 65 cm

Јенс ЛАУСЕН
Jens LAUSEN

Карта бр. 44 – Ведрата сенка на твојот глас, 1972,
сериграфија, рачно потпишана и нумерирана 95/120, 85 x 60 см
Landkarte Nr. 44. – Der Klare Schatten deiner Stimme, 1972,
Serigrafie, signiert und nummeriert 95/120, 85 x 60 cm
Map No. 44 – The Clear Shadow of your Voice, 1972,
serigraph, signed and numbered 95/120, 85 x 60 cm

Томас ЛЕНК
Thomas LENK

Геометриска композиција, 1969,
сериграфија, потпишана, датирана и нумерира 1/40 IV, 60 x 60 см
Geometrische Komposition, 1969,
Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 1/40, 60 x 60 cm
Geometric Composition, 1969,
serigraph, signed, dated and numbered 1/40, 60 x 60 cm

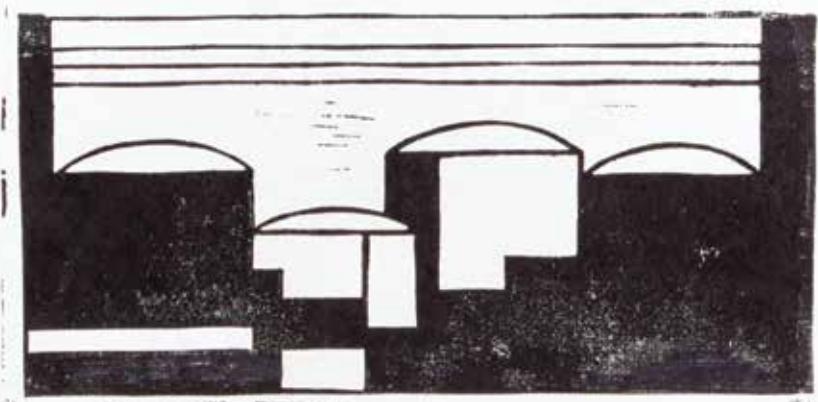
Ричард ЛИНДНЕР
Richard LINDNER

Мерлин беше овде (1/17), 1970, литографија, потпишана и нумерирана 52/150, 42 x 31 см
Marilyn was here (1/17), 1970, Lithografie, signiert und nummeriert 52/150, 42 x 31 cm
Marilyn was here (1/17), 1970, lithograph, signed and numbered 52/150, 42 x 31 cm

Маркус ЛИПЕРЦ
Markus LÜPERTZ

Без наслов, графика, потпишана и нумерирана 60/100, 60 x 79,5 см
Ohne Titel, Druck, signiert und nummeriert 60/100, 60 x 79,5 cm
Untitled, print, signed and numbered 60/100, 60 x 79.5 cm

Тило МАЧ
Thilo MAATSCH

Без наслов, без датум,
дворез, потписан и нумериран 2/10, 35 x 46 см
Ohne Titel, ohne Jahr,
Holzschnitt, signiert und nummeriert 2/10, 35 x 46 cm
Untitled, no date,
woodcut, signed and numbered 2/10, 35 x 46 cm

Катја МЕЈРОВСКИ
Katja MEIROWSKY

Нике, 1978, литографија, потпишана и датирана, 100 x 70 см
Nike, 1978, Lithografie, signiert und datiert, 100 x 70 cm
Nike, 1978, lithograph, signed and dated, 100 x 70 cm

Герхард МЕРЦ
Gerhard MERZ

Хамбург (1/6), 1992, сериграфия, потписана, 35 x 70 см
Hamburg (1/6), 1992, Serigrafie, signiert, 35 x 70 cm
Hamburg (1/6), 1992, serigraph, signed, 35 x 70 cm

Едуард МИКУС
Eduard MICUS

Композиција, 1974,
литографија, потпишана, датирана и нумерирана 10/30, 49,5 x 35 см
Komposition, 1974,
Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 10/30, 49,5 x 35 cm
Composition, 1974,
lithograph, signed, dated and numbered 10/30, 49.5 x 35 cm

Руне МИЛДС
Rune MIELDS

Просторен цртеж – концепт за слика I, 1971,
графика, потпишана, датирана и нумерирана 48/130, 42,5 x 57 см
Raumzeichnung – Bildkonzeption I, 1971,
Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert 48/130, 42,5 x 57 cm
Space Drawing -Image Conception I, 1971,
serigraph, signed, dated and numbered 48/130, 42.5 x 57 cm

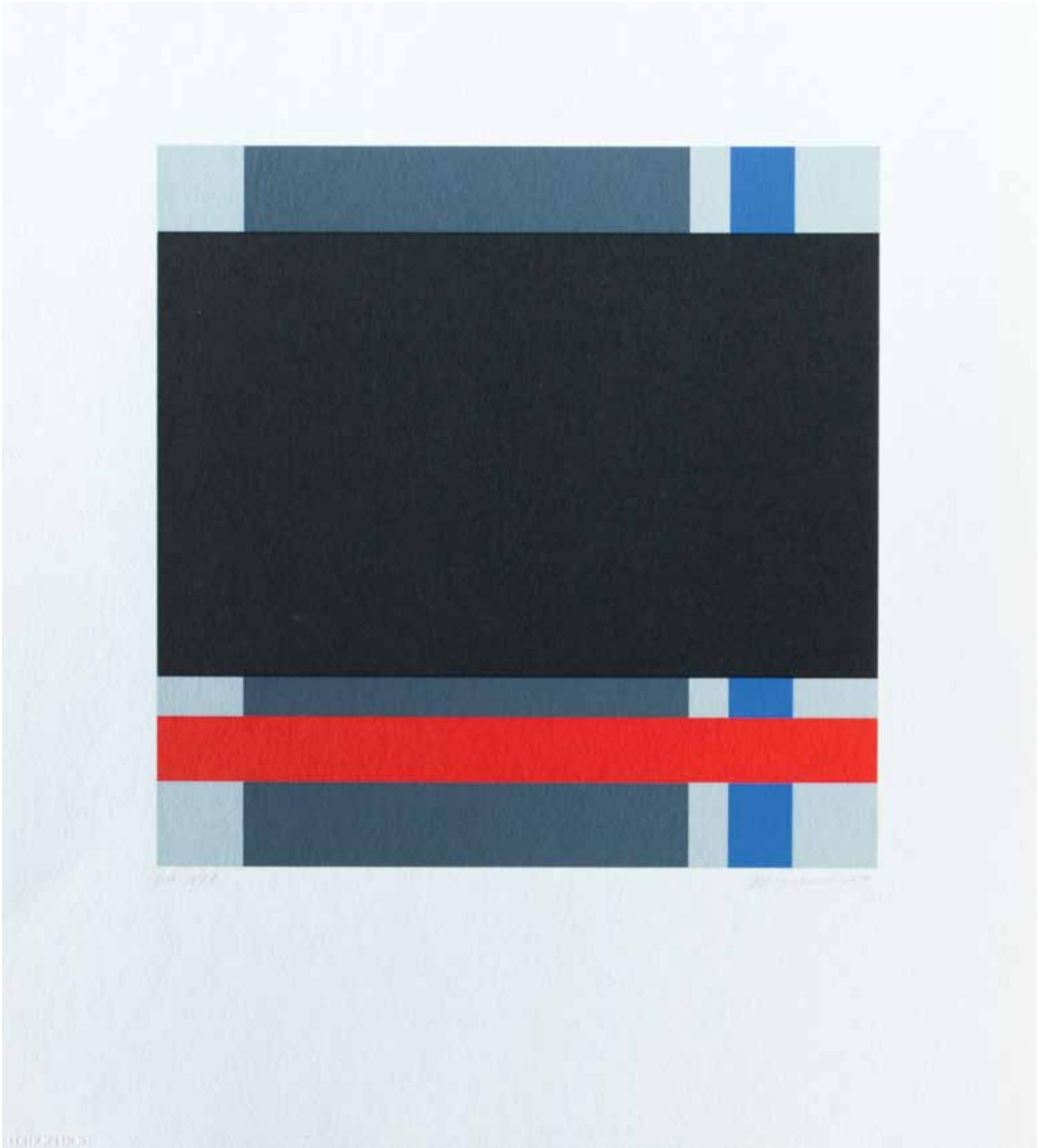
Вернер НЕФЕР
Werner NÖFER

Без наслов, 1976,
графика, потпишана и датирана, Е/А , 50 x 65 см
Ohne Titel, 1976,
Radierung, signiert und datiert, E/A, 50 x 65 cm
Untitled, 1976,
etching, signed and dated, E/A, 50 x 65 cm

Херман ОБЕР
Hermann OBER

Композиција, 1960,
графика, длабок печат, потпишана и нумерирана 17/50, 37,5 x 49 см
Komposition, 1960,
Prägedruck, signiert und nummeriert 17/50, 37,5 x 49 cm
Composition, 1960,
embossed printing, signed and numbered 17/50, 37.5 x 49 cm

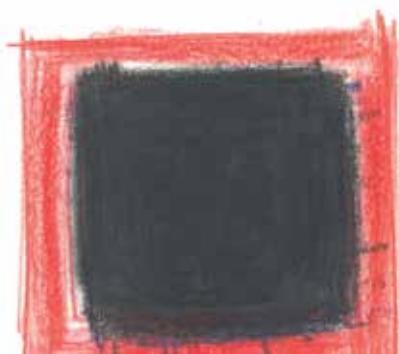
Џо НИМАЈЕР Jo NIEMEYER

Геометриска композиција, без датум, литографија, потпишана и нумерирана е.а. IV/X, 49,5 x 44,5 см
Geometrische Komposition, ohne Jahr, Lithografie, signiert und nummeriert e.a. IV/X, 49,5 x 44,5 cm
Geometric Composition, no date, lithograph, signed and numbered e.a. IV/X, 49.5 x 44.5 cm

Херберт ОЭНМ
Herbert OEHM

Без наслов, без датум, графика, потпишана и нумерирана 45/150, 64 x 50 см
Ohne Titel, ohne Jahr, Druck, signiert und nummeriert 45/150, 64 x 50 cm
Untitled, no date, print, signed and numbered 45/150, 64 x 50 cm

Ангел ПАНЕВСКИ
Angel PANEVSKI

Игри во боја, 2013, цртеж, пастел на хартија, 20 x 20 см
Color Games, 2013, Pastelkreide auf Papier, 20 x 20 cm
Color Games, 2013, pastel on paper, 20 x 20 cm

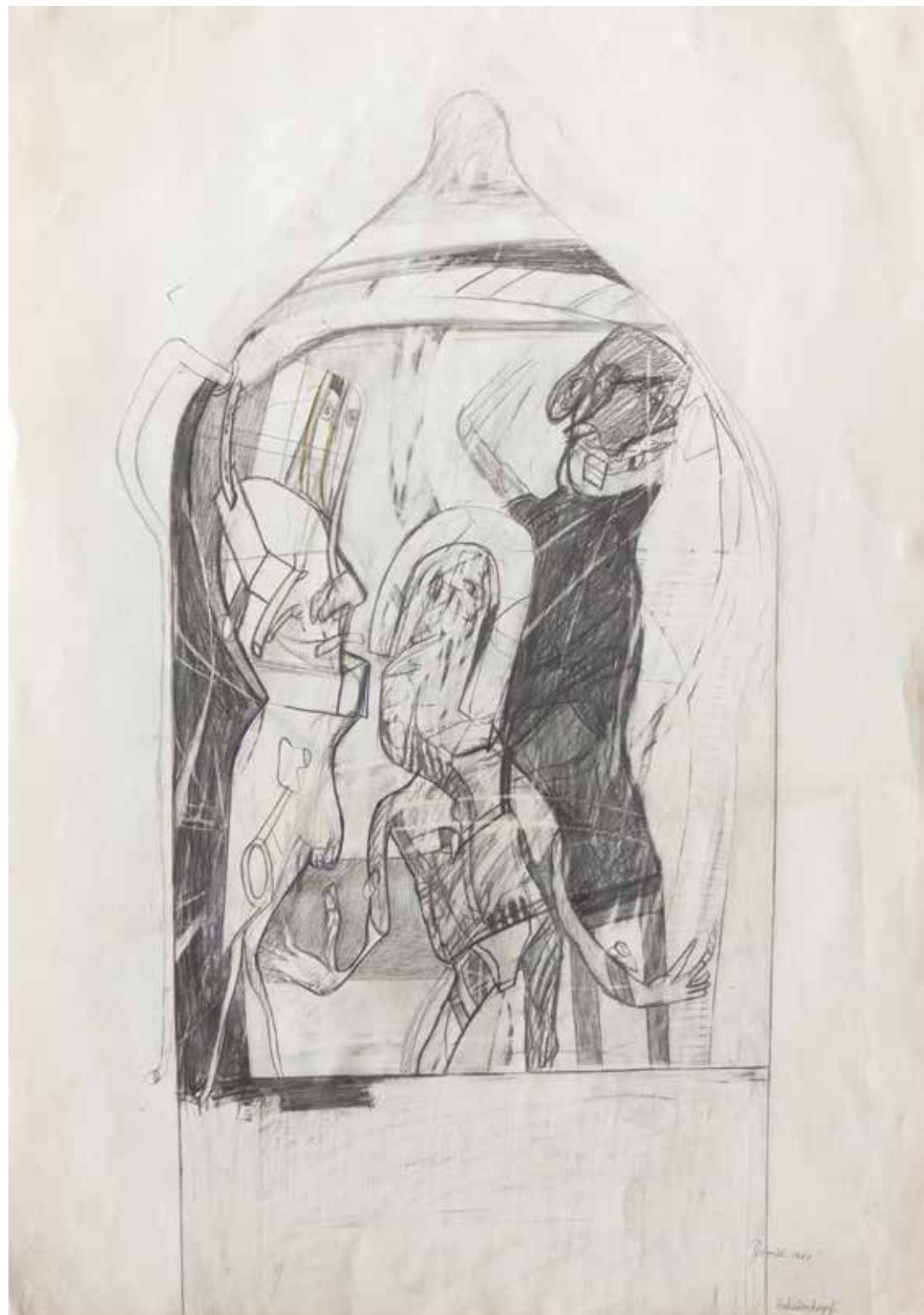
Георг Карл ФАЛЕР
Georg Karl PFAHLER

Без наслов, 1969, сериграфија, потпишана и нумерирана 52/120, 58,6 x 58,6 см
Ohne Titel, 1969, Serigrafie, signiert und nummeriert 52/120, 58,6 x 58,6 cm
Untitled, 1969, serigraph, signed and numbered 52/120, 58.6 x 58.6 cm

А.Р. ПЕНК
A.R. PENCK

Две глави (сине), креон на хартија, потпишан, 36 x 48,5 см
Zwei Köpfe (blau), Farbstift auf Papier, signiert, 36 x 48,5 cm
Two Heads (Blue), crayon on paper, signed, 36 x 48.5 cm

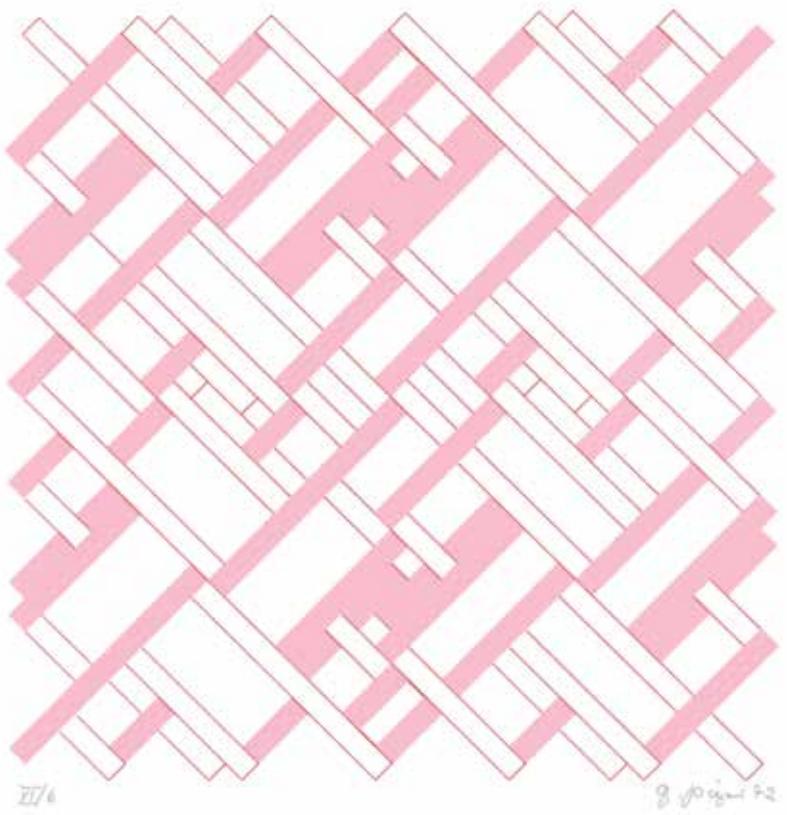
Волфганг ПЕТРИК
Wolfgang PETRICK

Ракетна глава, 1965, молив, пенкало и графит на картон, потпишан и датиран, 78 x 54 см
Raketenkopf, 1965, Bleistift, Füller und Graphit auf Karton, signiert und datiert, 78 x 54 cm
Rocket Head, 1965, pencil, pen and graphite on cardboard, signed and dated, 78 x 54 cm

Ото ПЈЕН
Otto PIENE

Балет од светла, 1972, сериграфија, потпишана и датирана, 98 x 67,5 см
Lichtballett, 1972, Serigrafie, signiert und datiert, 98 x 67,5 cm
Ballet of Lights, 1972, serigraph, signed and dated, 98 x 67.5 cm

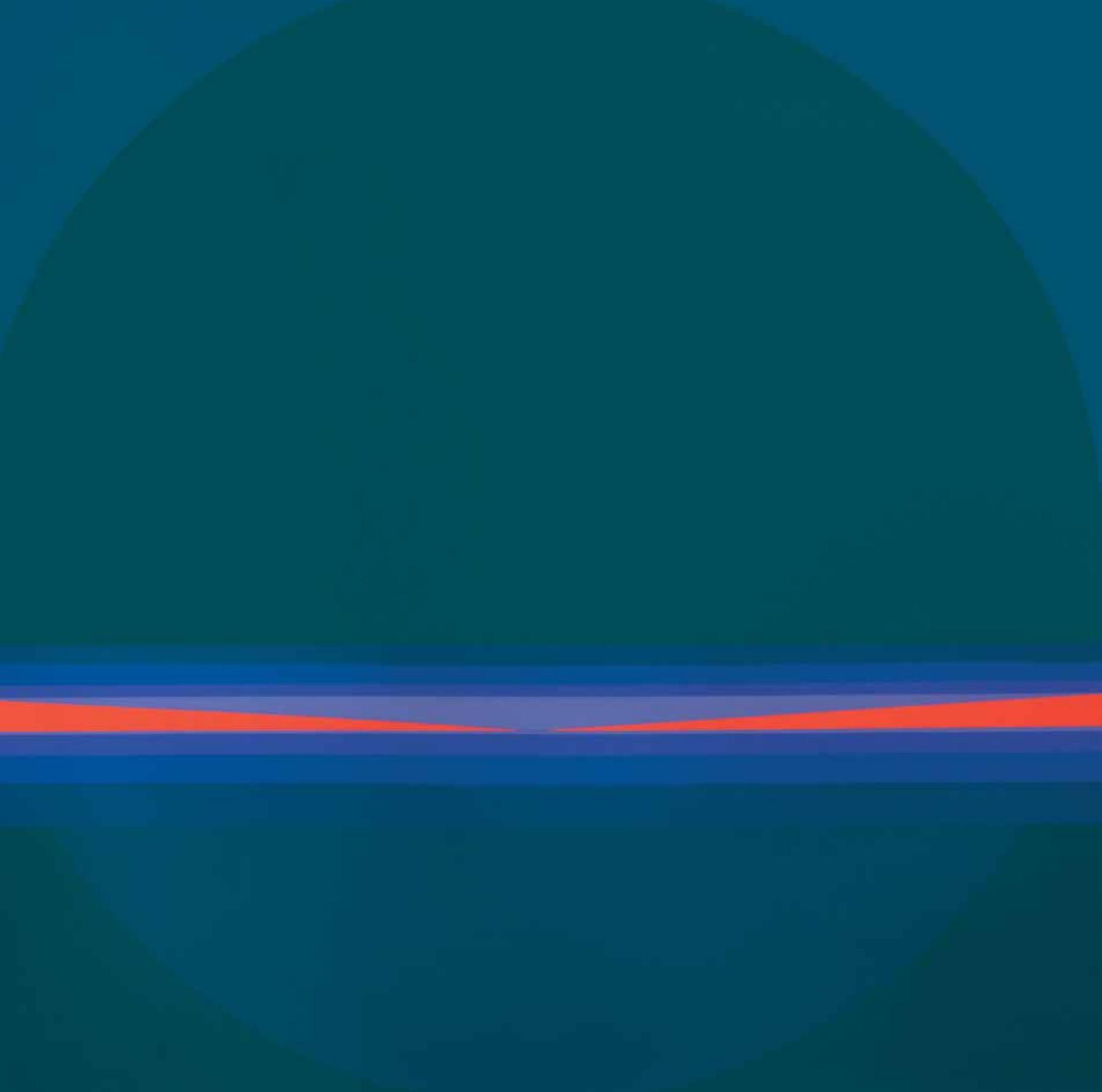
Гудрун ПИПЕР
Gudrun PIPER

Композиција во розово, 1972,
сериграфија, потпишана, датирана и нумерирана VI/6, 40 x 30 см
Komposition in Pink, 1972,
Serigrafie, signiert, datiert und nummeriert VI/6, 40 x 30 cm
Composition in Pink, 1972,
serigraph, signed, dated and numbered VI/6, 40 x 30 cm

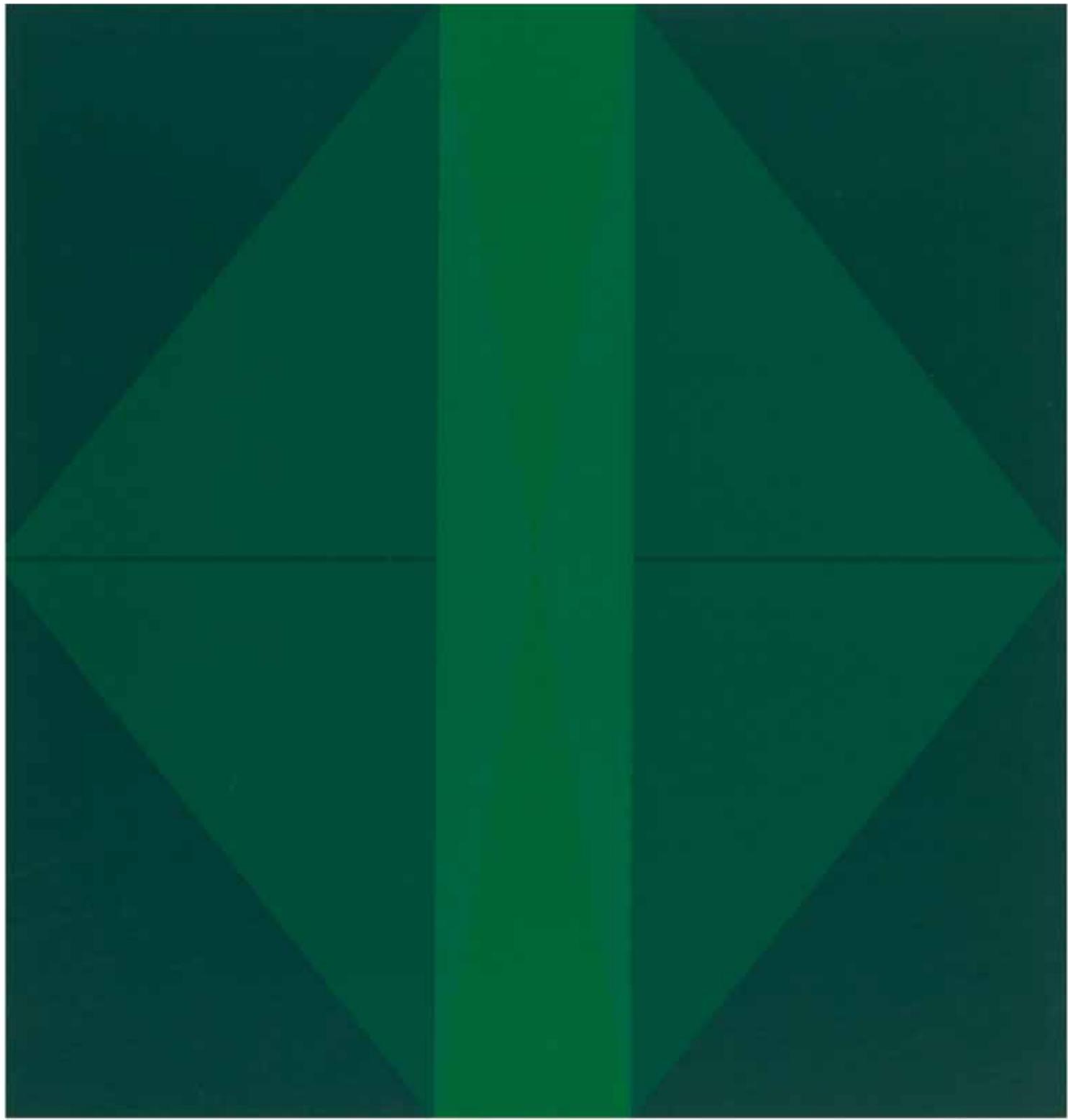
Хајнц-Гинтер ПРАГЕР
Heinz-Günther PRAGER

Без наслов, 1970,
литографија, потпишана, датирана и нумерирана 42/50, 44,8 x 54,8 см
Ohne Titel, 1970,
Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 42/50, 44,8 x 54,8 cm
Untitled, 1970,
lithograph, signed, dated and numbered 42/50, 44.8 x 54.8 cm

Лотар КИНТЕ
Lothar QUINTE

Тиркизна месечина, 1970, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 71/80, 65 x 65 см
Turquoise Moon, 1970, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 71/80, 65 x 65 cm
Turquoise Moon, 1970, lithograph, signed, dated and numbered 71/80, 65 x 65 cm

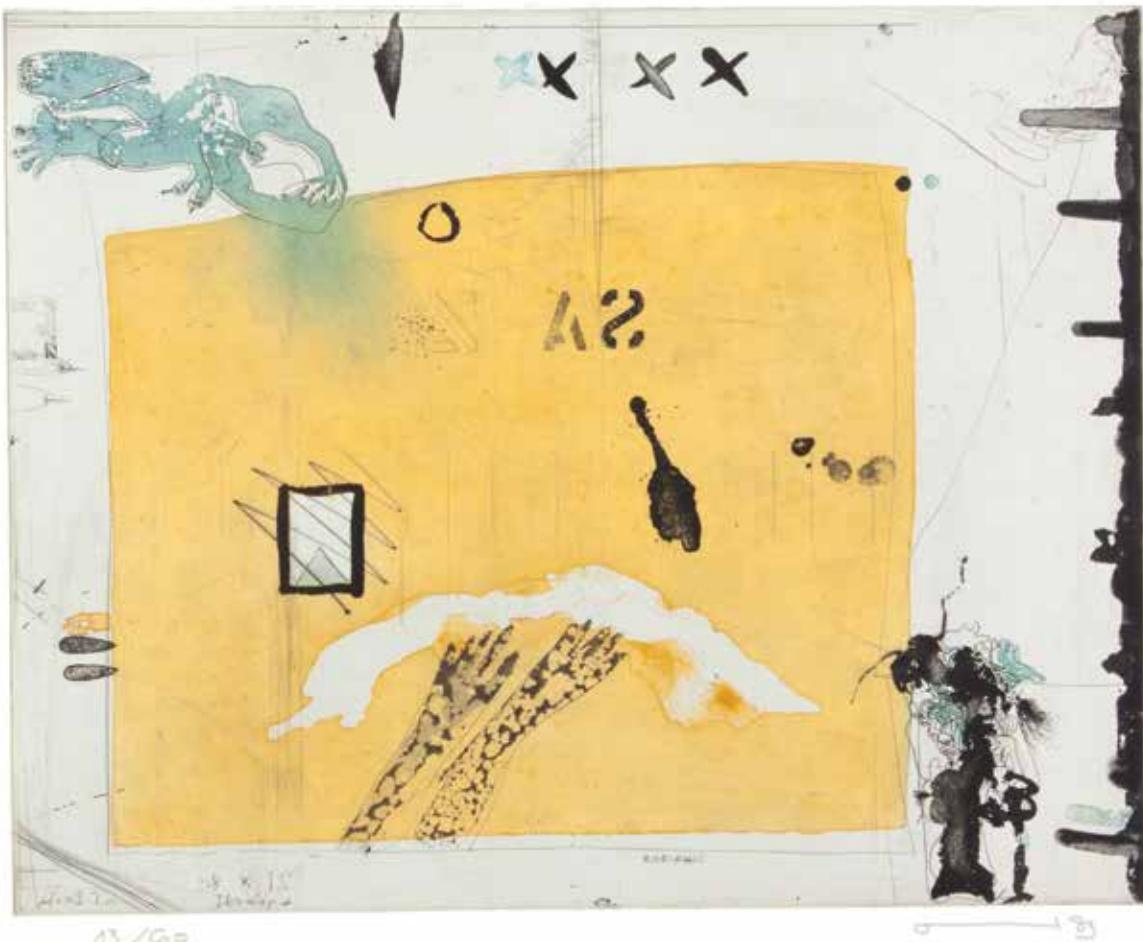

34/50

Ruoff

Фриц РУОФ
Fritz RUOFF

Геометриска композиција, 1972, сериграфија, потпишана и нумерирана 34/50, 65 x 50 см
Geometric Composition, 1972, Serigraph, signed and numbered 34/50, 65 x 50 cm
Geometrische Komposition, 1972, serigrafie, signiert und nummeriert 34/50, 65 x 50 cm

Армин САНДИГ
Armin SANDIG

Без наслов, 1983,
графика, потпишана и датирана 13/60,
50 x 65 см

Ohne Titel, 1983,
Druck, signiert, datiert und nummeriert 13/60,
50 x 65 cm

Untitled, 1983,
print, signed, dated and numbered 13/60,
50 x 65 cm

Рудолф ШАРФ
Rudolf SCHARPF

Без наслов, 1957,
литографија, потпишана, датирана и
нумерирана 78/120, 31 x 43 см

Ohne Titel, 1957,
Lithografie, signiert, datiert und
nummeriert 78/120, 31 x 43 cm

Untitled, 1957,
lithograph, signed, dated and
numbered 78/120, 31 x 43 cm

Томас ШАЈБИЦ
Thomas SCHEIBITZ

Санфорд (1/6), 2002, акватинта, потпишана и датирана, 38,3 x 29,3 см
Sanford (1/6), 2002, Aquatinta, signiert und datiert, 38,3 x 29,3 cm
Sanford (1/6), 2002, aquatint, signed and dated, 38.3 x 29.3 cm

Јоаким ШМЕТАУ
Joachim SCHMETTAU

Без наслов, 1988, графика, потпишана, датирана и нумерирана 11/80, 70 x 50 см
Ohne Titel, 1988, Radierung, signiert, datiert und nummeriert 11/80, 70 x 50 cm
Untitled, 1988, etching, signed, dated and numbered 11/80, 70 x 50 cm

Волфганг ШМИДТ
Wolfgang SCHMIDT

Серија 23/10, 1967, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 56/100, 59,5 x 42 см
Serie 23/10, 1967, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 56/100, 59,5 x 42 cm
Series 23/10, 1967, lithograph, signed, dated and numbered 56/100, 59,5 x 42 cm

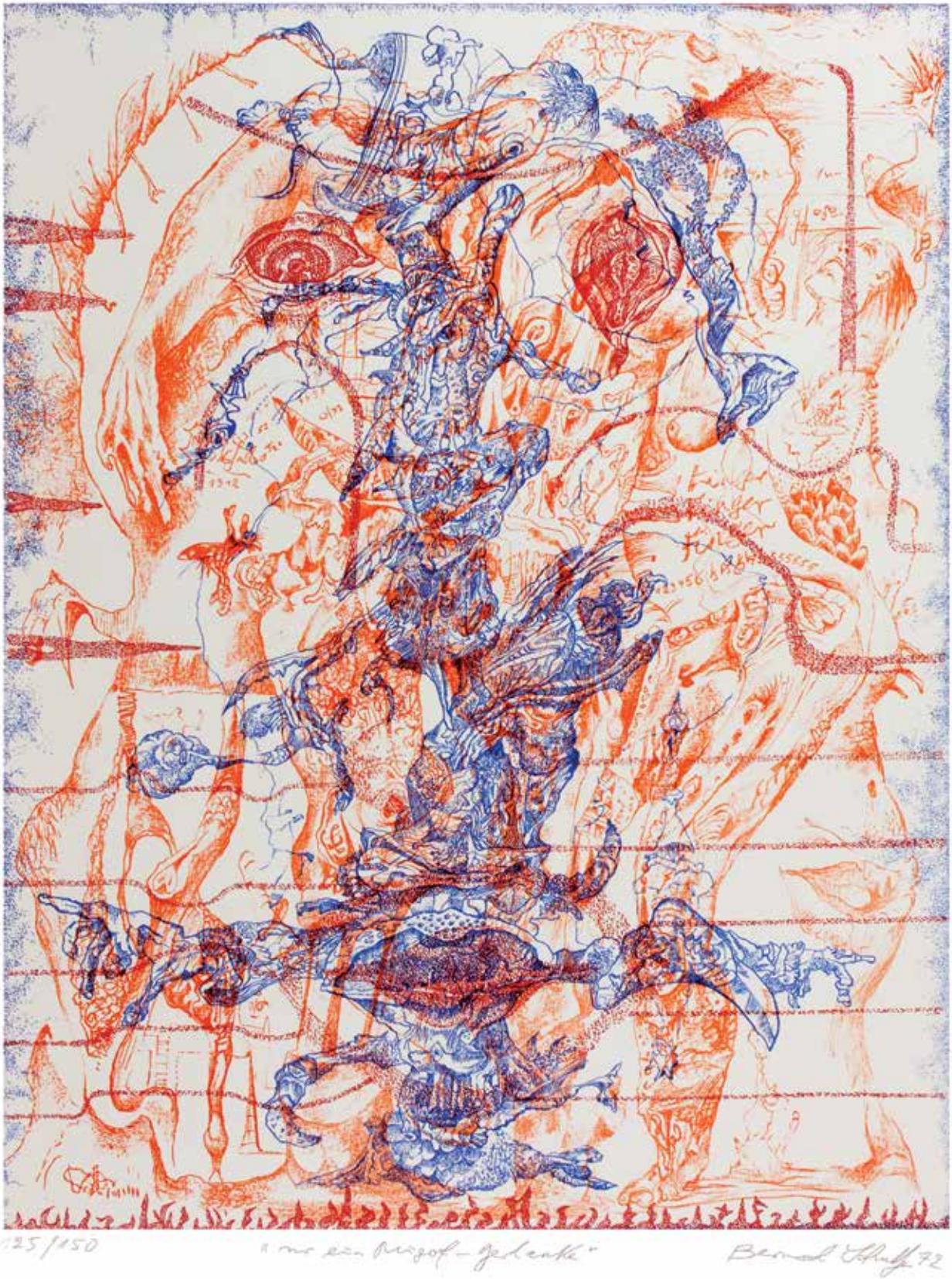

10/50

W.A. 2014

**ХА ШУЛТ
НА SCHULT**

Арктички луѓе, 2014, графика, дигитален печат, потпишана и нумерирана 10/50, 47 x 61 см
Arctic People, 2014, Gicleé-Druck, signiert, datiert und nummeriert 10/50, 47 x 61 cm
Arctic People, 2014, giclee print, signed, dated and numbered 10/50, 47 x 61 cm

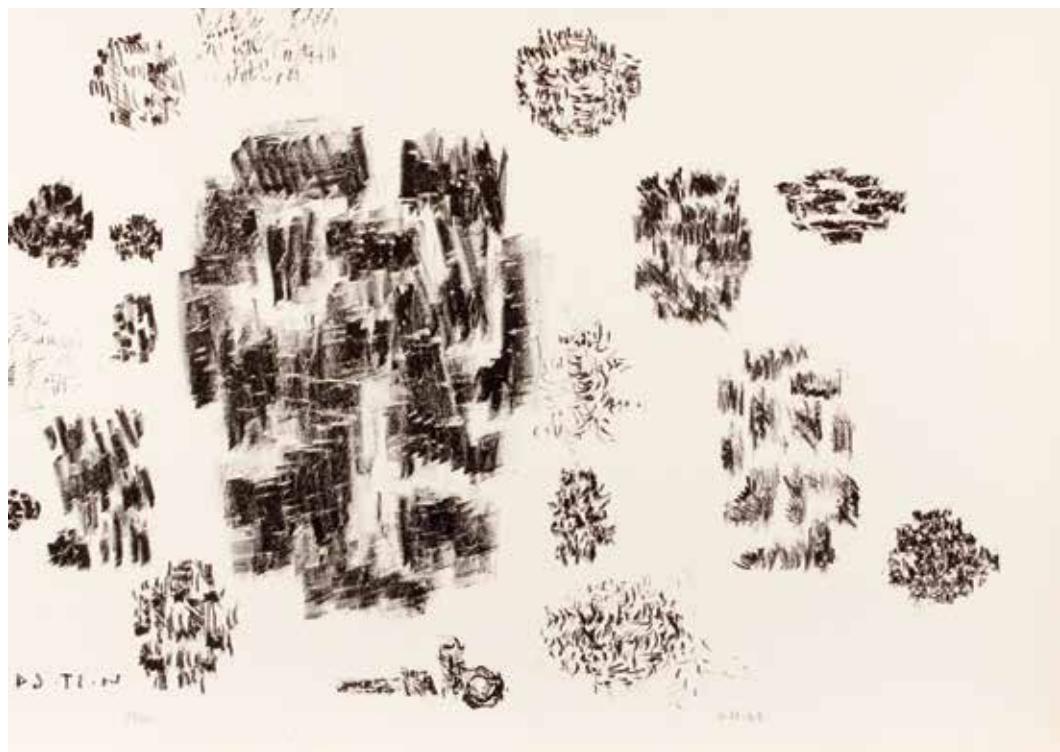
Бернард ШУЛЦЕ
Bernard SCHULTZE

Уште еден Мигоф мисла, 1972, литографија, потпишана и датирана и нумерирана 125/150, 65 x 50 см
Nur ein Migof Gedanke, 1972, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 125/150, 65 x 50 cm
Another Migof Thought, 1972, Lithograph, signed, dated and numbered 125/150, 65 x 50 cm

Ханс ШТАЈНБРЕНЕР Hans STEINBRENNER

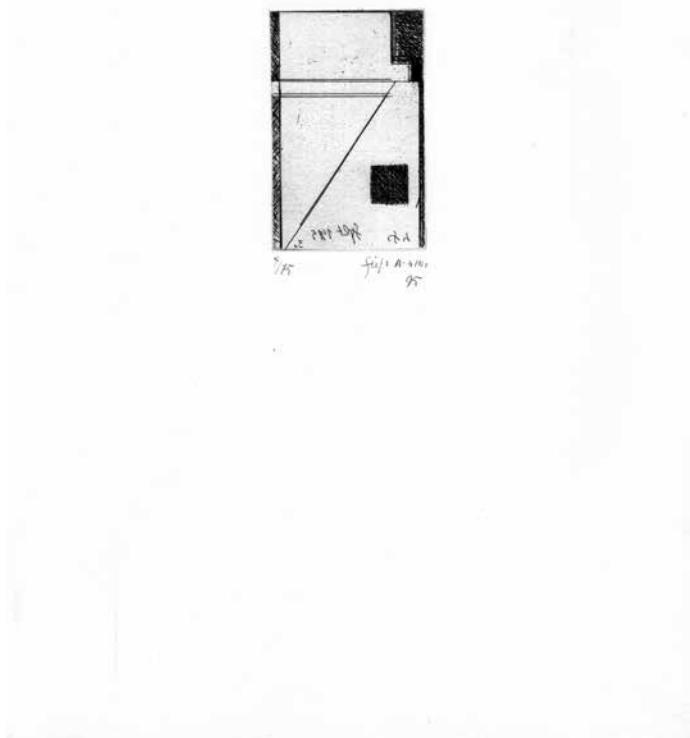
Зоолошка градина, 1964,
Литографија, потпишана, датирана и нумерирана 31/40,
42,5 x 60,5 см

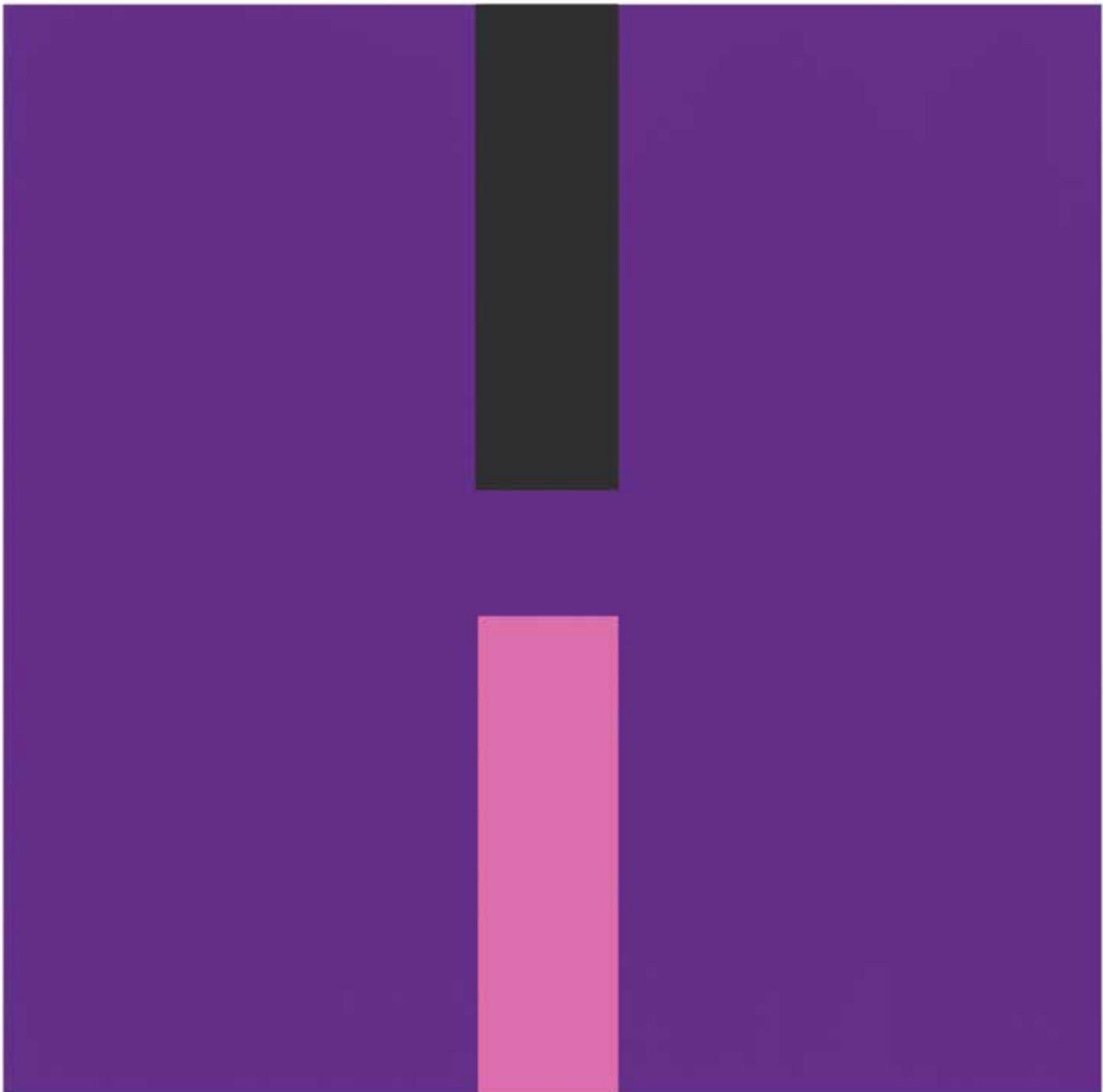
Zoo, 1964,
Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 31/40,
42,5 x 60,5 cm
Zoo, 1964,
Lithograph, signed, dated and numbered 31/40,
42.5 x 60.5 cm

Хайнрих СИПМАН Heinrich SIEPMANN

Геометричка композиција, 1994,
Графика, потпишана, датирана и нумерирана 11/15, 39,5 x 27 см
Geometrische Komposition, 1994,
Druck, signiert, datiert und nummeriert 11/15, 39,5 x 27 cm
Geometric Composition, 1994,
Print, signed, dated and numbered 11/15, 39.5 x 27 cm

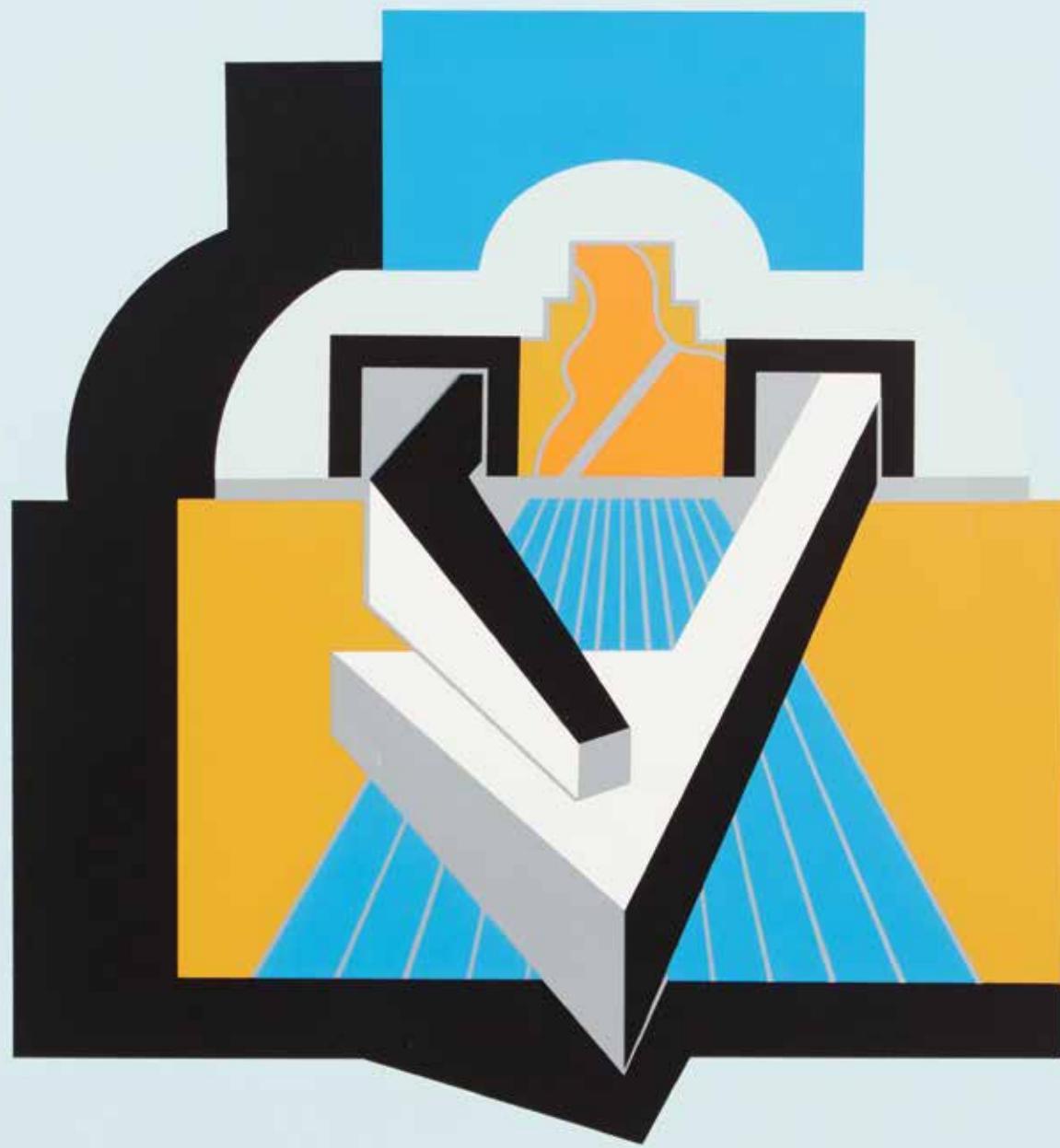

peter staechelin 1993

Петер ШТЕИХЕЛИН
Peter STAECHELIN

Без наслов, 1993, сериграфија, потпишана и датирана, 65 x 59,5 см
Ohne Titel, 1993, Serigrafie, signiert und datiert, 65 x 59,5 cm
Untitled, 1993, serigraph, signed and dated, 65 x 59.5 cm

Урсула ШТОК
Ursula STOCK

Просторен продор II, 1973, графика, потпишана, датирана и нумерирана 9/150, 60 x 60 см
Raumvorstoß II, 1973, Druck, signiert, datiert und nummeriert 9/150, 60 x 60 cm
Spatial Advance II, 1973, print, signed, dated and numbered 9/150, 60 x 60 cm

Карин ШЕКЕЗИ
Karin SZEKESSY

Глава на лав, без датум, колотипија, потпишана и нумерирана 148/150, 75 x 50 см
Löwenkopf, ohne Jahr, Kollotype, signiert und nummeriert 148/150, 75 x 50 cm
Lion Head, no date, collotype, signed and numbered 148/150, 75 x 50 cm

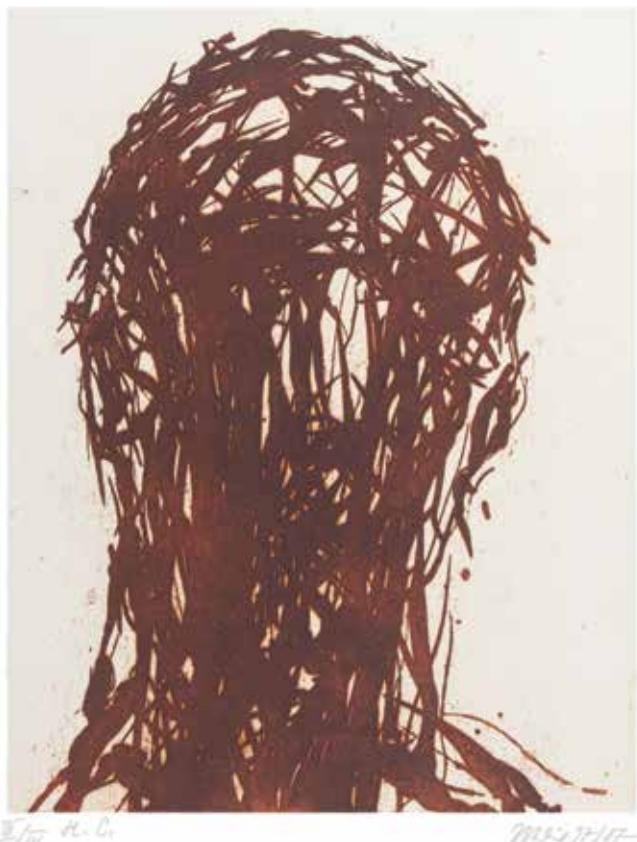
Роземари ТРОКЕЛ
Rosemarie TROCKEL

Без наслов (Пет дела: за пријатели и поддржувачи, 1/5), 2004, литографија, потпишана, 53 x 52 см
Ohne Titel (Five Works: Für Freunde und Förderer, 1/5), 2004, Lithografie, signiert, 53 x 52 cm
Untitled (Five Works: For Friends and Supporters, 1/5), 2004, lithograph, signed, 53 x 52 cm

Јан Петер ТРИП
Jan Peter TRIPP

Мала срцева машина, 1985, акватинта, потпишана, датирана и нумерирана 127/200, 80 x 60 см
Little Heart Machine, 1985, Aquatinta, signiert, datiert und nummeriert 127/200, 80 x 60 cm
Little Heart Machine, 1985, aquatint, signed, dated and numbered 127/200, 80 x 60 cm

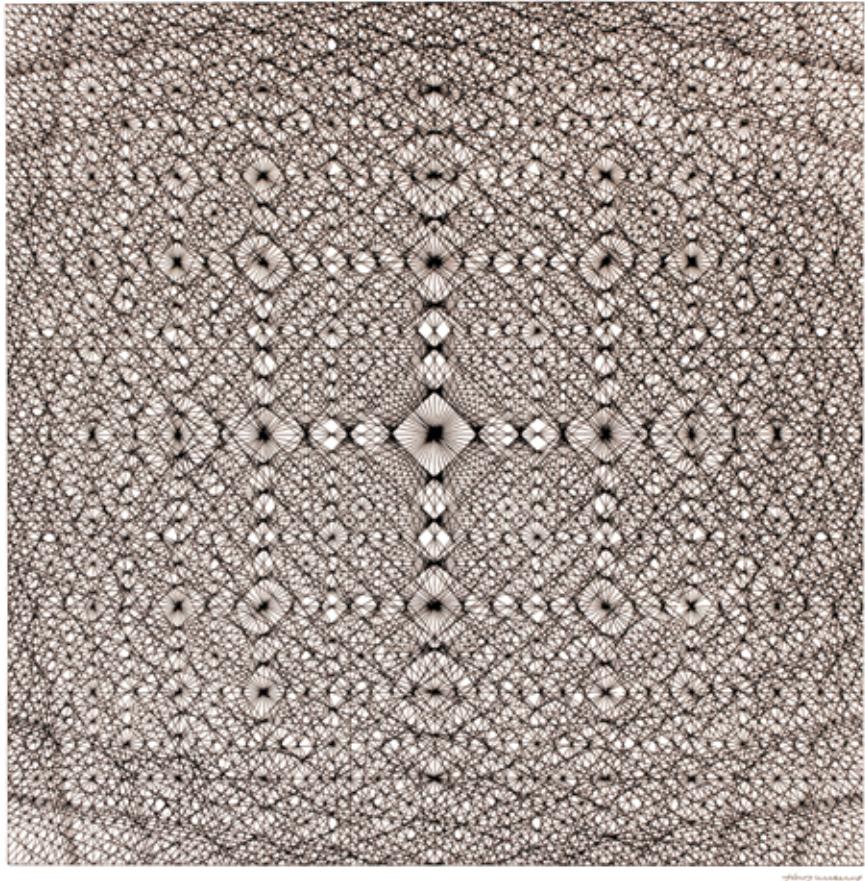
Макс УЛИГ
Max UHLIG

Машка глава од Г., 1997, графика, потпишана, датирана и нумерирана III/IV H.C., 60 x 51 см
Männlicher Kopf G., 1997, Druck, signiert, datiert und nummeriert III/IV H.C., 60 x 51 cm
Male Head of G., 1997, print, signed, dated and numbered III/IV H.C., 60 x 51 cm

Гинтер ИКЕР
Günther UECKER

Расцут, 1991, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 58/150, 70 x 50 см
Blüte, 1991, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 58/150, 70 x 50 cm
Blossom, 1991, lithograph, signed, dated and numbered 58/150, 70 x 50 cm

Тим УЛРИХ
Timm ULRICHS

Визуелна конструкција 1970, сериграфија, потпишана, 61 x 61 см
Visuelle Konstruktion, 1970, Serigrafie, signiert, 61 x 61 cm
Visual Construction, 1970, serigraph, signed, 61 x 61 cm

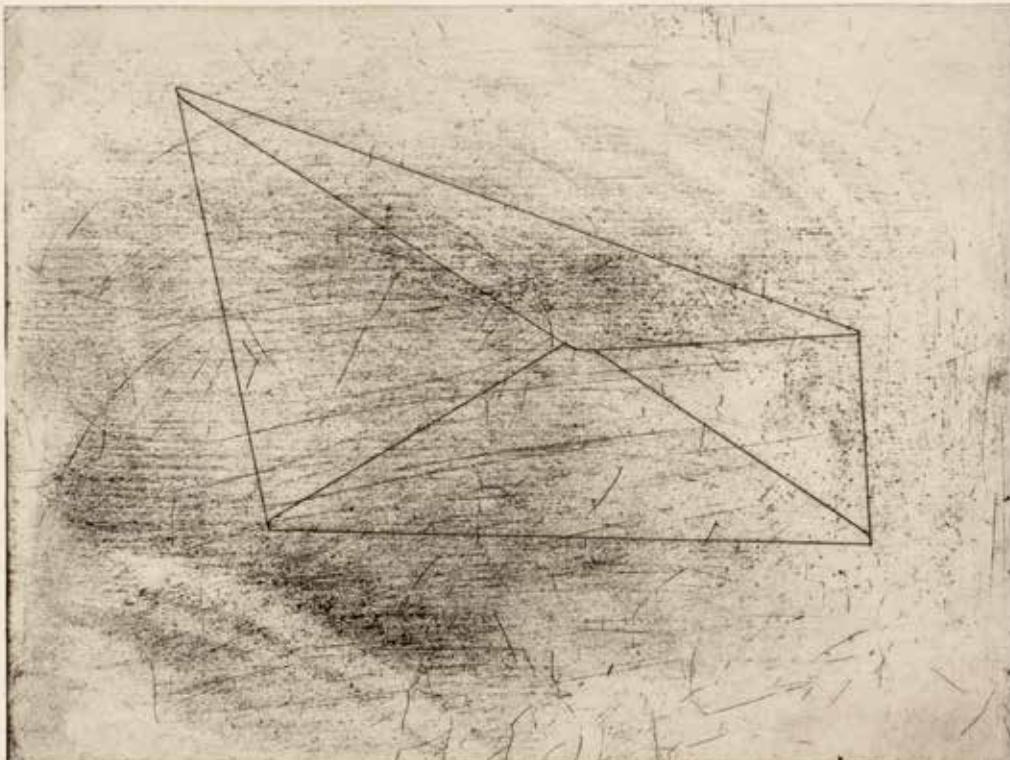
Палома ВАРГА ВАЈС
Paloma VARGA WEISZ

Човек со капа, 2008, Литографија, потпишана, 51 x 61 см
Mann mit Hut, 2008, Lithografie, signiert, 51 x 61 cm
Man with Hat, 2008, lithograph, signed, 51 x 61 cm

Томас ВИРНИХ
Thomas VIRNICH

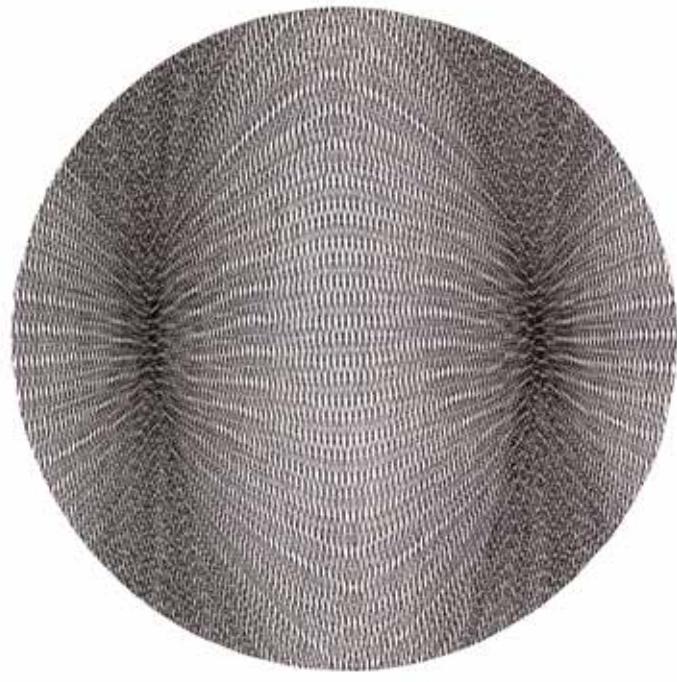
Без наслов (Од циклусот: 5 објекти - 5 уметници), 1996, објект, картон, боја, потписан, (серија 890), 40 x 29 x 12 см
Ohne Titel (Aus der Serie: 5 Objekte - 5 Künstler), 1996, Objekt, Karton, Farbe, signiert, (Edition 890), 40 x 29 x 12 cm
Untitled (From the cycle: 5 Objects - 5 Artists), 1996, object, cardboard, color, signed, (edition 890), 40 x 29 x 12 cm

София 78.

Stefan WEWERKA
Штефан ВЕВЕРКА

Љубовно писмо (бр.20 од 25 од графичката мапа: Мусил, човекот без квалитети), 1973, графика, потпишана и датирана (серија: 50), 49,5 x 60 см
Liebesbrief (Nr. 20 von 25 aus der Mappe: Musil, Der Mann ohne Eigenschaften), 1973, Radierung, signiert und datiert (Auflage: 50), 49,5 x 60 cm
Love Letter (No. 20 of 25 from the Portfolio: Musil, The Man Without Qualities), 1973, etching, signed and dated (edition: 50), 49.5 x 60 cm

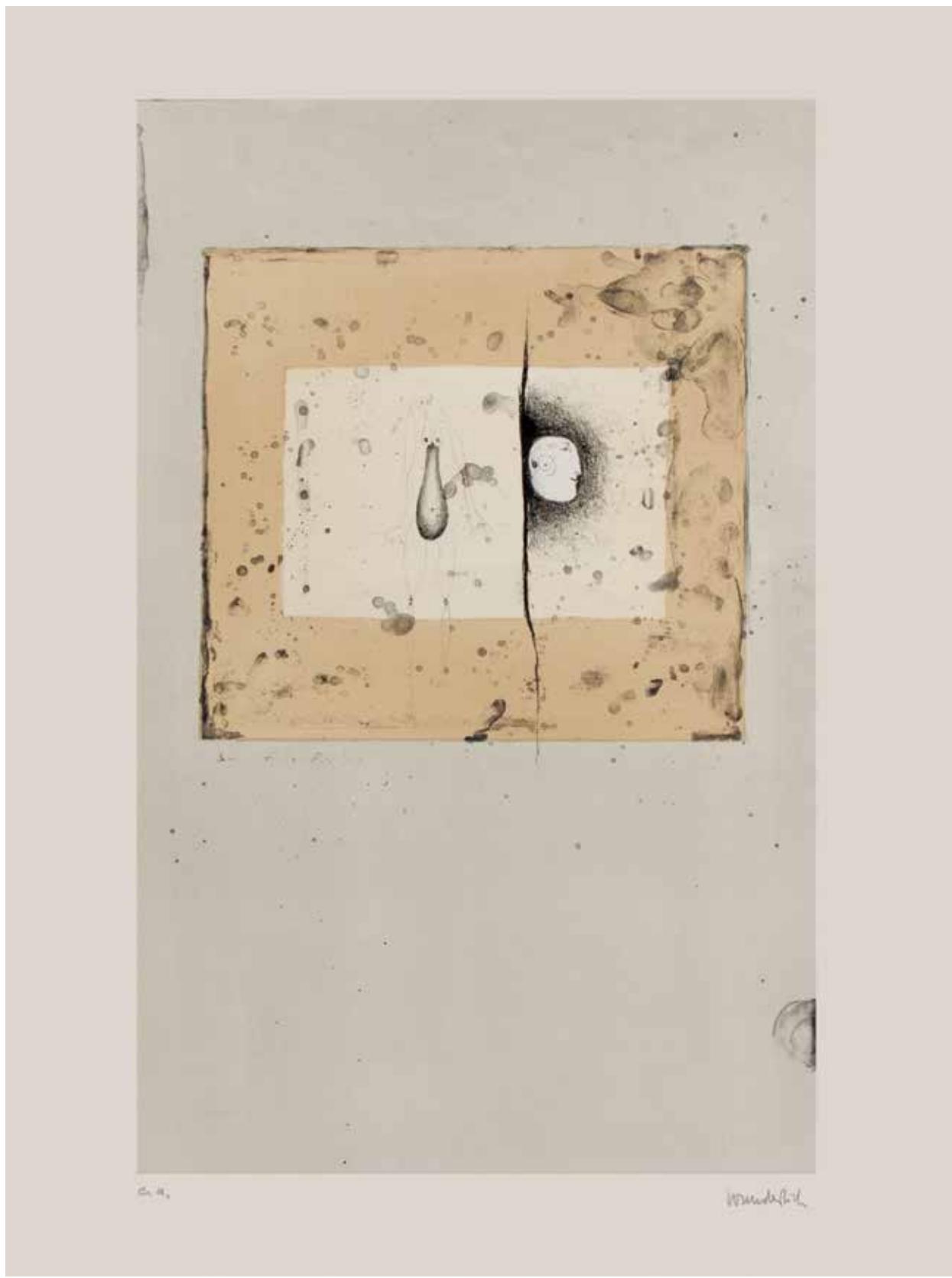
Лудвиг ВИЛДИНГ
Ludwig WILDING

Без наслов, 1967, цинкографија, потпишана, датирана и нумерирана 49/100, 60 x 50 см
Ohne Titel, 1967, Zinkografie, signiert, datiert und nummeriert 49/100, 60 x 50 cm
Untitled, 1967, zincograph, signed, dated and numbered 49/100, 60 x 50 cm

Бен ВИЛИКЕНС
Ben WILLIKENS

Без наслов, 1972, литографија, потпишана, датирана и нумерирана 2/50, 75,5 x 57 см
Untitled, 1972, Lithografie, signiert, datiert und nummeriert 2/50, 75,5 x 57 cm
Untitled, 1972, lithograph, signed, dated and numbered 2/50, 75,5 x 57 cm

Пол ВУНДЕРЛИХ
Paul WUNDERLICH

Прислушкувач на сидот (за Доротеја), 1962, литографија, потпишана, Е.А., 65,5 x 50 см
Lauscher an der Wand (für Dorothée), 1962, Lithograph, signiert, E.A., 65,5 x 50 cm
The Eavesdropper at the Wall (for Dorothée), 1962, lithograph, signed, E.A., 65.5 x 50 cm

Пол ВУНДЕРЛИХ
Paul WUNDERLICH

Клио, 1994, бронза, потпишана, 109/150, висина 27 см
Clio, 1994, Bronze, signiert, 109/150, Höhe 27 cm
Clio, 1994, bronze, signed, 109/150, height 27 cm

Германски уметници од колекцијата на ОСТЕН
Deutsche Künstler aus der Sammlung OSTEN
German Artists from the OSTEN Collection

- Peter ACKERMANN (1934-2007) [1]
Hans Peter ADAMSKI (1947) [1]
Joachim ALBRECHT (1913-1997) [2]
Josef ALBERS (1888-1976) [1]
Otmar ALT (1940) [2]
Peter ANGERMANN (1945) [1]
Horst ANTES (1936) [3]
Dieter APPELT (1935) [1]
Dieter ASMUS (1939) [1]
Pidder AUBERGER (1946-2012) [9]
Elvira BACH (1951) [1]
Ulrich BAEHR (1938) [1]
Rudi BAERWIND (1910-1982) [1]
Jan BALET (1913-2009) [1]
Ina BARFUSS (1949) [4]
Eduard BARGHEER (1901-1979) [1]
Ernst BARLACH (1870-1938) [1]
Hans BASHANG (1937) [1]
Moritz BAUMGARTL (1934) [1]
Klaus BAUMGARTNER (1948-2013) [5]
Georg BASELITZ (1938) [1]
Bele BECHEM (1916-2005) [1]
Erwin BECHTOLD (1925) [5]
Hans BELLMER (1902-1975) [1]
Franz BELTING (1908-2010) [3]
Gerhart BERGMANN (1922) [2]
Peter BERNDT (1937) [1]
Thomas BERNSTEIN (1957) [1]
Herbert BESSEL (1921-2013) [2]
Joseph BEUYS (1921-1986) [2]
Carl BIANGA (1930) [1]
Eva Maria BITTNER (1944) [1]
Bernard BLUME (1937-2011) [2]
Karl BOHRMANN (1928-1998) [1]
Rudolf BONVIE (1947) [2]
Thomas BORDELFELDT (1955) [1]
Bernd BRACH (1946) [1]
Andreas BRANDT (1935) [4]
Herbert BREITER (1927-1999) [2]
Uwe BREMER (1940) [7]
Gernot BUBENIK (1942) [1]
Wolff BUCHHOLZ (1935) [7]
Hans Ulrich BUCHWALD (1925-2009) [1]
Gisela BULACHER (1957) [1]
Werner BUNZ (1926-2009) [1]
Nils BURWITZ (1940) [2]
Claus BURY (1946) [1]
Volker BUSMANN (1945) [2]
Michael BUTHE (1944-1994) [3]
Werner BUTTNER (1954) [1]
- Emil CIMIOTTI (1927) [1]
Johann Vincenz CISSARZ (1873-1943) [1]
Karl COHNEN (1938) [2]
Lovis CORINTH (1858-1925) [4]
Hans D VOSS (1926-1980) [1]
Karl Fred DAHMEN (1917-1981) [3]
Bernd DAMKE (1939) [1]
Arne DEDERT [1]
Krzysztof DENKIEWICZ [5]
Walter DEXEL (1890-1973) [1]
Helmut Stephan DIEDRICH (1937) [1]
Hans DIETMANN (1924 - 2009) [2]
Otto DILL (1884-1957) [2]
Rudolph DISTLER (1946) [4]
Otto DITSCHER (1903-1987) [2]
Simon DITTRICH (1940) [3]
Otto DIX (1891-1969) [3]
Boris DOEMPKE (1955) [2]
Günter DOHR (1936) [3]
Adam Lude DORING (1925) [1]
Johannes DÖRFLINGER (1941) [2]
Reinhard DRENKHAN (1926-1959) [3]
August Wilhelm DRESSLER (1886-1970) [2]
Irmel DROESE (1943) [1]
Felix DROESE (1950) [1]
Antonia DUENSE STEFANOVA (1958) [2]
Bert DUERKOP (1935) [1]
Hanno EDELMANN (1923-2013) [2]
Eberhard EGgers (1939-2004) [1]
Otto EGLAU (1917-1988) [1]
Alfred EICHHORN (1909-1972) [4]
Paul ELIASBERG (1907-1983) [5]
Bea EMSBACH (1965) [1]
Hans Martin ERHARDT (1935) [2]
Frank ERMSCHEL (1957) [2]
Max ERNST (1891-1976) [3]
Wolter ERNST ZEISING (1876-1933) [1]
Rudiger ESCHERT (1940-2012) [1]
Conrad FELIXMULLER (1897-1977) [2]
Alfred FINSTERER (1908-1996) [1]
Peter FOELLER (1945) [4]
Günter FÖRG (1952) [2]
Sabine FRANEK KOCH (1939) [2]
Eduard FRANOSZEK [1]
Christoph FREIMANN (1939) [2]
Hans FRIEDRICH (1939) [1]
Heinz FRIEDRICH (1924) [2]
Hartmut FRIELINGHAUS (1937-1995) [4]
Ernst FRITSCH (1892-1965) [1]
Kunibert FRITZ (1937) [1]
Günter FRUHTRUNK (1923-1982) [4]
Lina FURLENMEIER (1932) [4]
Felix FURTWÄNGLER (1954) [1]
Klaus FUSSMANN (1938) [7]

- Yves GALGON (1948) [3]
 Anna GALLI (1944) [1]
 Abdoul GANIOU DERMANI (1973) [1]
 Winfried GAUL (1928-2003) [4]
 Johannes GECCELLI (1925-2011) [1]
 Rupprecht GEIGER (1908-2009) [5]
 Willi GEIGER (1878-1971) [3]
 Friedrich GEILER (1946) [4]
 Gerhard GEPP (1940) [4]
 Ludger GERDES (1954) [1]
 Reimund GIRKE (1930-2002) [6]
 Dieter GLASMACHER (1940) [1]
 Traian GLIGOR (1956) [3]
 Hermann GOEPFERT (1926-1982) [1]
 Dieter GOLTZSCHE (1934) [2]
 Ute GORTNER (1950) [8]
 Jürgen GÖRG (1951) [1]
 Karl Otto GÖTZ (1914) [2]
 Hans GRAEDER (1919-1998) [8]
 Werner GRAEFF (1901-1978) [1]
 Friedrich GRASEL (1967) [2]
 Georg GRESKO (1920-1962) [3]
 H.A.P. GRIESHABER (1909-1981) [4]
 Willem GRIMM (1904-1986) [6]
 Rudolf GROSSMANN (1882-1941) [3]
 Andreas GRUNERT (1947) [1]
 Herbert GRUNWALDT (1928) [4]
 Ev GRÜGER (1928) [1]
 Johannes GRÜTZKE (1937) [2]
 Waldemar GRZIMEK (1918-1984) [1]
 Dieter HAACK (1941) [1]
 Hans - Peter HAAS (1935) [1]
 Willibrord HAAS (1936) [6]
 Willy HABL (1888-1964) [1]
 Nils HAGLUND (1939-1990) [6]
 Herbert Otto HAJEK (1927-2005) [4]
 Hajo HANGEN (1927) [3]
 Karl Hainz HANSEN BAHIA (1915-1978) [4]
 Fritz HARNEST (1905-1999) [4]
 Hans HARTUNG (1904-1989) [8]
 Erich HECKEL (1883-1970) [1]
 Erwin HEERICHT (1922-2004) [4]
 Klaus HEIDER (1936-2013) [1]
 Bernhard HEILIGER (1915-1995) [3]
 Alfred Hermann HELBERGER (1871-1946) [3]
 Wilhelm HEMPFING (1886-1948) [2]
 Wolfgang HENNE (1949) [2]
 Axel HERLENSTEIN (1937) [1]
 Walter HERZOG (1936) [4]
 Friedrich Ahler HESTERMANN (1883-1973) [2]
 Corinna HEUMANN (1962) [1]
 Peter HEYDECK (1941) [11]
 Werner HILSING (1938) [1]
 Gregor HILTNER (1950) [3]
- Ursula HIRSCH (1929) [1]
 Hana HOCH (1889-1978) [1]
 Rudolf HOFLEHNER (1916-1995) [1]
 Michael HOFMANN (1944) [2]
 Edgar HOFSCHEN (1941) [1]
 Wilhelm HOLDERIED (1940) [1]
 Oskar HOLWECK (1924-2007) [1]
 Achim HOOPS (1953) [2]
 Peter HOPPE (1938-2010) [1]
 Tom HOPS (1906-1976) [1]
 Rebecca HORN (1944) [1]
 Karl Ott HUGIN (1887-1963) [1]
 Alfonso HUPPI (1935) [1]
 Johannes HUPPI (1965) [1]
 Benno HUTH (1937) [1]
 Willy JAECKEL (1888-1944) [1]
 Hans JAENISCH (1907-1989) [2]
 Bernhard JÄGER (1935) [4]
 Fritz JANSEN (1916) [1]
 Horst JANSSEN (1929-1995) [6]
 Fritz JARCHOV (1934-1983) [2]
 Horst Egon KALINOWSKI (1924-2013) [3]
 Thomas KAMINSKY (1945) [1]
 Herbert KAPITZKI (1925-2005) [10]
 Herbert KAUFMANN (1924) [1]
 Max KAUS (1891 - 1977) [1]
 Annette KELM (1975) [1]
 Hubert KIECOL (1950) [1]
 Irene KIELE (1942) [1]
 Günther C. KIRCHBERGER (1928-2010) [1]
 Gernot KISSEL (1939-2008) [1]
 Willi KISSMER (1951) [2]
 Peter KLASSEN (1935) [2]
 Jürgen KLAUKE (1943) [1]
 Dieter KLIESCH (1926) [2]
 Dietrich KLINGE (1954) [1]
 Walter KLINKERT (1901-1959) [1]
 Gustav KLUGE (1947) [2]
 Georg KLUSEMANN (1942-1981) [1]
 Werner KNAUPP (1936) [2]
 Axel KNOPP (1942) [1]
 Christof KOHLHÖFER (1942) [1]
 Oskar KOLLER (1925-2004) [1]
 Kathe KOLLWITZ (1867-1945) [1]
 Gregor Torsten KOZIK (1948) [2]
 Fritz KÖTHE (1916-2005) [4]
 Norbert KRABBE (1951-2005) [1]
 Lukas KRAMER (1941) [2]
 Kurt KRANZ (1910-1997) [2]
 Heinz KREUTZ (1923) [1]
 Dieter KRIEG (1937-2005) [5]
 Heinz KROH (1881-1972) [4]
 Fritz KRONENBERG (1901-1960) [1]
 Rainer KUCHENMEISTER (1926-2010) [2]

- Hans-Jurgen KUHL (1941) [4]
 Hans KUHN (1905-1992) [1]
 Friedrich Wilhelm KUHNERT (1865-1926) [5]
 Walter KUPPER (1905) [2]
 Hans LAABS (1915-2004) [4]
 Thomas LANGE (1957) [1]
 Jens LAUSEN (1937) [3]
 Alf LECHNER (1925) [1]
 Arnold LEISSLER (1939-2014) [1]
 Thomas LENK (1933-2014) [2]
 Jean (Kurt) LEPPIEN (1910-1991) [1]
 Silke LEVERKÜHNE (1953) [2]
 Max LIEBERMANN (1847-1935) [1]
 Hartmut LINCKE (1942) [1]
 Richard LINDNER (1901-1978) [4]
 Wolfgang LOESCHE (1947) [4]
 Roger LOEWIG (1930-1997) [1]
 Willy LORENZ (1901-1981) [6]
 Wilhelm LOTH (1920-1993) [2]
 Joachim LUDCKE (1925-1989) [1]
 Markus LÜPERTZ (1941) [1]
 Thilo MAATSCH (1900-1983) [2]
 Theodor MAHN [1]
 Natasha MANN (1946) [1]
 Matthias MANSEN (1958) [2]
 Gerhard MARCKS (1889-1981) [1]
 Gustav MARX (1855-1928) [8]
 Thomas MATAUSCHEK (1961) [1]
 Christoph MECKEL (1935) [1]
 Friedrich MECKSEPER (1936) [4]
 Volker MEHNER (1953) [1]
 Hans MEID (1883-1957) [3]
 K. MEINHOLD [1]
 Katja MEIROWSKY (1920-2012) [2]
 Gerhard MERZ (1947) [3]
 Albert MERZ (1942) [2]
 Felix MESECK (1883-1955) [1]
 Willi MEYER (1894-1966) [3]
 Eduard MICUS (1925-2000) [3]
 Rune MIELDS (1935) [4]
 Tilopa MONK (1949-2010) [5]
 Pitt MOOG (1932) [1]
 Rainer Gottlieb MORDMÜLLER (1941) [1]
 Pit MORELL (1939) [4]
 Christiana MUCHA (1961) [2]
 Bernhard MÜLLER-FEYEN (1931-2004) [1]
 Hans Peter MÜNCH (1940) [1]
 Otto NEBEL (1892-1973) [1]
 Jo NIEMEYER (1946) [3]
 Siegfried NEUENHAUSEN (1931) [1]
 Hans NEUMANN (1873-1957) [2]
 Max NEUMANN (1949) [1]
 Helmut NEWTON (1920-2004) [1]
 Otto NIEBUHR (1893-?) [2]
- Thomas NIEDERREUTHER (1909-1990) [1]
 Werner NÖFER (1937) [2]
 Otto NÜCKEL (1888-1956) [3]
 Hermann OBER (1920-1997) [7]
 Herbert OEHM (1935) [1]
 Wilhelm OESTERLE (1876-1928) [1]
 Karl OPFERMANN (1891-1960) [1]
 Wolfgang OPITZ (1944) [1]
 Wolfgang OPPERMANN (1937) [4]
 Osmar OSTEN (1959) [1]
 Paul PAESCHKE (1875-1943) [1]
 Joachim PALM (1936) [5]
 Pipi PALOMA (1938) [2]
 Angel PANEVSKI (1956) [6]
 Mathias PANNART (1935) [1]
 Helga PAPE (1939) [2]
 Ronald PARIS (1933) [1]
 Peter PAUL (1943-2013) [4]
 Bruno PELZ (1930) [4]
 A.R. PENCK (1939) [7]
 Wolfgang PETRICK (1939) [7]
 Georg Karl PFAHLER (1926-2002) [4]
 Martin Erich PHILIPP (1887-1978) [16]
 Otto PIENE (1928-2014) [2]
 Gudrun PIPER (1917) [2]
 Wilhelm PLÜNNECKE (1894-1954) [1]
 Alfred POHL (1928) [1]
 Nicolas POIGNON (1963) [3]
 Heinz - Günther PRAGER (1944) [2]
 Christa PYROTH (1937) [3]
 Barbara QUANDT (1947) [2]
 Lothar QUINTE (1912-2000) [1]
 Thomas RANFT (1945) [1]
 Hans Georg RAUCH (1939-1993) [2]
 Horst RAVE (1941-2009) [1]
 Ingo REGEL (1951) [2]
 Josua REICHERT (1937) [3]
 Wolfgang REINERT [1]
 Rudolf L. REITER (1944) [4]
 Rudolf RICHTER (1920) [1]
 Thomas RIECK (1951) [1]
 Thomas RING (1892-1983) [1]
 Diether RITZERT (1927 – 1987) [1]
 Dorothee ROCKE (1949) [4]
 Elisabeth ROEGNER SEECK (1904-1997) [1]
 Reiner ROEMER (1941-2009) [1]
 Werner ROHDE (1906-1990) [1]
 Otto ROHSE (1925) [3]
 Daniel ROTH (1969) [1]
 Karl RÖDEL (1907-1982) [3]
 Karl RÖSSING (1897-1985) [4]
 Frank RUDIGER (1949) [1]
 Fritz RUOFF (1906-1986) [2]
 Rolf SACKENHEIM (1921-2006) [1]

- Armin SANDIG (1929) [6]
 Hella SANTAROSSA (1949) [2]
 Malte SARTORIUS (1933) [2]
 Roland SCHAPPERT (1965) [1]
 Rudolf SCHARPF (1919-2014) [1]
 Dieter SCHEIBEL (1950) [1]
 Thomas SCHEIBITZ (1968) [1]
 Jochen SCHIMMELPENNING (1948) [1]
 Ali SCHINDEHUTTE (1939) [2]
 Burkhard SCHITTNY (1966) [1]
 Otto SCHLOSSER (1924) [1]
 Wilhelm SCHLOTE (1946) [4]
 Eberhard SCHLÖTTER (1921-2014) [8]
 Jorg SCHMEISSER (1942-2012) [1]
 Joachim SCHMETTAU (1937) [2]
 Wolfgang SCHMIDT (1929) [2]
 Gerhard SCHMIDT (1933) [1]
 Michael SCHOENHOLTZ (1937) [3]
 Kurt SCHÖNEN (1945) [1]
 Hans-Jürgen SCHULT (1939) [2]
 Bernard SCHULTZE (1915-2005) [4]
 Ursula SCHULTZE - BLUM (1921-1999) [4]
 Volkmar SCHULZ RUMPOLD (1956) [4]
 Gustav SEITZ (1906-1969) [1]
 Heinrich SIEPMANN (1904-2002) [2]
 Max SLEVOGT (1868-1932) [8]
 Klaus SOBOLEWSKI (1962-2006) [2]
 Maria SÖLLNER (1949) [3]
 Wolf SOMMERER (1932) [1]
 Friedrich Schroder SONNENSTERN (1892-1982) [1]
 Peter SORGE (1937-2000) [2]
 Hans SPERSCHNEIDER (1928-1995) [3]
 Peter SPIEGEL (1944) [4]
 Ferdinand SPRINGER (1908-1998) [1]
 Toni STADLER (1888-1982) [10]
 Peter STAECHELIN (1931-2004) [1]
 Ferdinand STAEGER (1880-1976) [1]
 Gustav STARK (1917-2009) [1]
 Willy STEDING (1900-1981) [2]
 Heinrich STEGEMANN (1888-1945) [1]
 Christel Andrea STEIER (1958) [4]
 Hans STEINBRENNER (1928-2008) [1]
 Ursula STOCK (1937) [1]
 Jürgen Böttcher STRAWALDE (1931) [4]
 Klaus SUSS (1951) [1]
 Stefan SZCZESNY (1951) [4]
 Karin SZEKESSY (1938) [5]
 Walter TAFELMAIER (1935) [1]
 Steffen TERK (1950) [2]
 Herman TEUBER (1884-1926) [1]
 Karl THYLMAN (1888-1916) [2]
 Oskar O. TREICHEL (1890-?) [1]
 Jan Peter TRIPP (1945) [2]
 Rosemarie TROCKEL (1952) [1]
- Wolfgang TROSCHKE (1947) [2]
 Günther UECKER (1930) [3]
 Max UHLIG (1937) [2]
 Timm ULRICHS (1940) [2]
 Niels UNBEHAGEN (1940) [2]
 Tomi UNGERER (1931) [1]
 Paloma VARGA WEISZ (1966) [1]
 Johannes VENNEKAMP (1935) [1]
 Verena VERNUNFT (1945) [1]
 Denis VIDINSKI (1979) [3]
 Thomas VIRNICH (1957) [1]
 Bernd VOLKLE (1940) [1]
 Fabius VON GUGEL (1910-2000) [2]
 Gudrun VON LEITNER (1940) [1]
 Hubertus VON PILGRIM (1931) [1]
 Jan VOSS (1936) [4]
 Michael WAGNER (1953) [3]
 Arndt WALDSCHMITH [1]
 Rolf WALTER (1950) [1]
 Gerd WANDERER (1952) [2]
 Falco WARMT (1938) [1]
 A. Paul WEBER (1893-1980) [2]
 Claus WEIDENSDORFER (1931) [2]
 Werner WEISKÖNIG (1907-1982) [1]
 Lothar WEISS (1929-2006) [2]
 Rudolf WEISSAUER (1924- 1996) [4]
 WENGER [2]
 Wolfgang WERKMEISTER (1941) [1]
 Franz WERNEKE (1906-1989) [5]
 Josef WERNER (1945) [4]
 Theodor WERNER (1886-1969) [1]
 Conrad WESTPFAHL (1891-1976) [1]
 Otto WESTPHAL (1878-1975) [1]
 Stefan WEWERKA (1928) [16]
 Ludwig WILDING (1927-2010) [2]
 Ben WILLIKENS (1939) [1]
 Hans WIMMER (1907 - 1992) [2]
 Reiner WITTENBORN (1941) [3]
 Lutz WOLF (1943-1997) [2]
 Klaus WRAGE (1891-1984) [2]
 Paul WUNDERLICH(1927 - 2010) [4]
 Reinhard ZADO (1951) [4]
 Herbert ZANGS (1924-2003) [2]
 Peter ZAUMSEIL (1955) [2]
 Uta ZAUMSEIL (1962) [1]
 Wolfgang ZELMER (1948) [1]
 Hans-Joachim ZEIDLER (1935) [1]
 Brigitta ZEUMER (1939) [1]
 Rainer ZILLE (1945-2005) [1]
 Heinrich ZILLE (1858-1929) [2]
 Helmut ZIMMERMANN (1924) [1]
 Mac ZIMMERMANN (1912-1992) [1]
 August ZIMMERMANN [1]
 Richard ZSCHEKED (1885-1954) [1]

[*] број на дела Anzahl der Werke number of works

Издавач: ОСТЕН Скопје, 8. Ударна бригада 2, 1000 Скопје, Македонија
Publisher: OSTEN Skopje, 8 Udarna Brigada 2, 1000 Skopje, Macedonia
Herausgeber: OSTEN Skopje, 8 Udarna Brigada 2, 1000 Skopje, Mazedonien
T: +389 23213665 E: contact@osten.com.mk W: wwwosten.com.mk

За издавачот: Мице Јанкуловски, директор
For the Publisher: Mice Jankulovski, Director
Verantwortlicher Herausgeber: Mice Jankulovski, Direktor

Уредник: Корнелија Конеска
Editor: Kornelija Koneska
Editor: Kornelija Koneska

Автор на воведот: Томас Диխус
Author of the Foreword: Thomas Diekhaus
Autor des Vorworts: Thomas Diekhaus

Автор на текстот „Континуитет и нов почеток“: Ансгар Лоренц
Author of the text “Continuity and a New Beginning”: Ansgar Lorenz
Autor des Texts: „Kontinuität und Neuanfang“: Ansgar Lorenz

Превод на текстот „Континуитет и нов почеток“ од германски на македонски јазик: Ана Корженска
Translation of the text “Continuity and a New Beginning” from German into Macedonian: Ana Korzenska
Übersetzung des Texts „Kontinuität und Neuanfang“ vom Deutschen ins Mazedonische: Ana Korzenska

Превод на текстот „Континуитет и нов почеток“ од македонски на английски јазик: Дарко Путилов
Translation of the text “Continuity and a New Beginning” from Macedonian into English: Darko Putilov
Übersetzung des Texts „Kontinuität und Neuanfang“ vom Mazedonischen ins Englische: Darko Putilov

Лектор на македонски јазик: Здравко Кортезирошки
Proofreader Macedonian: Zdravko Korveziroski
Lektor Mazedonisch: Zdravko Korveziroski

Лектор на английски јазик: Џејсон Браун
Proofreader English: Jason Brown
Lektor Englisch: Jason Brown

Дизајн: Игор Сековски
Design: Igor Sekovski
Gestaltung: Igor Sekovski

Фотографија: Ладислав Кинг
Photography: Ladislav King
Fotografie: Ladislav King

Технички асистент: Александар Петровски
Technical Assistant: Aleksandar Petrovski
Technischer Assistent: Aleksandar Petrovski

Логистика: Милан Халев
Logistic: Milan Halev
Logistik: Milan Haley

Печати: Европа92, Македонија
Printed by: Evropa92, Macedonia
Druck: Evropa92, Macedonia

Тираж: 500
Print run: 500
Auflage: 500

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

7.036./037

ISBN 978-608-65850-1-3

1. Насп. ств. насл.

а) Современа уметност - Колекции - Германия
COBISS.MK-ID 98993930

osten[®]
since 1945